Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Maupassant, Guy de.; af Guy de Maupassant ; paa Dansk ved Loulou Lassen ; Illustrationer af Lanos, Træsnit af G. Lemoine.
Titel | Title:	Paa Vandet
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København : A. Christiansens Forlag, 1910
Fysiske størrelse | Physical extent:	197 s. :

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

58,- 309

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 58 8°

1 1 58 0 8 12148 X

+REX

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

SAMLEDE VÆRKER AF
GUY DE MAUPASSANT

PAA VANDET

Paa Dansk
ved
ULOU LASSEN

Illustreret af
LANOS

Træsnit af
G. LEMOINE

. A. CHRISTIANSENS FORLAG (HERMANN-PETERSEN) KØBENHAVN

GUY DE MAUPASSANT

PAA VANDET

SAMLEDE VÆRKER

AF

GUY DE MAUPASSANT

PAA VANDET

PAA DANSK VED LOULOU LASSEN

ILLUSTRATIONER AF LANOS

TRÆSNIT AF G. LEMOINE

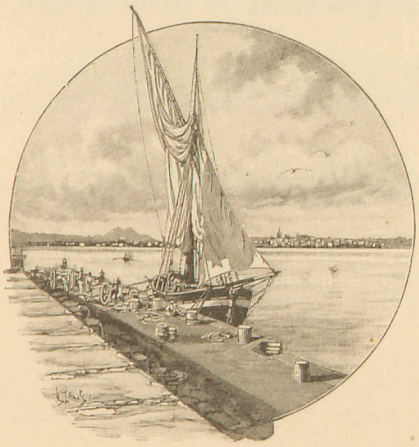

KØBENHAVN MDCCCCX

forhen A. CHRISTIANSENS FORLAG

PARIS BERLIN LEIPZIG

SOCIÉTÉ D'ÉDITIONS LITTÉRAIRES ET ARTISTIQUES

Librairie PAUL OLLENDORFF

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

DET HOFFENSBERGSKE ETABL. KJØBENHAVN.

Disse Dagbogsoptegnelser indeholder ikke en eneste Historie, ikke et eneste interessant Æventyr. Jeg foretog i Foraaret et lille Krydstogt ved Middelhavets Kyster og morede mig hver Dag med at nedskrive, hvad jeg havde set, og hvad jeg havde tænkt.

Hvad jeg saa', var Sol, Skyer og Klipper — jeg kan ikke fortælle om andet — og hvad jeg tænkte, var det, som man tænker, naar Bølgerne vugger én, gør én døsig og bærer en frem.

1888.

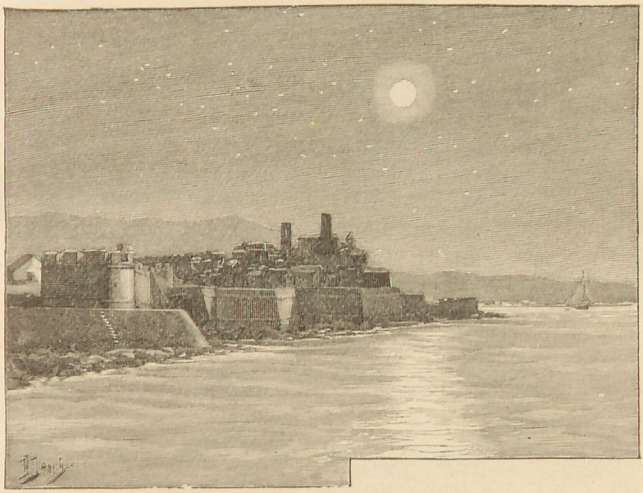

PAA VANDET

6. April

Jeg sov dybt, da min Baadsmand, Bernard, kastede Sand imod mit Vindue. Jeg lukkede det op og fik lige i Ansigtet, mod Brystet og helt ind i Sjælen Nattens vidunderlige, kølige Pust. Luften var klar og blaalig, Stjernernes glimtende Skær gav den Liv.

Matrosen, der stod nede ved Foden af Muren, sagde: „Fint Vejr, Herre.“

„Hvor kommer Vinden fra?“

„Fra Land.“

„Det er godt, nu kommer jeg.“

En halv Time senere, gik jeg med lange Skridt ned mod Stranden. Horisonten begyndte at blegne, i det fjerne paa den anden Side af Anges-Bugten, saa' jeg Lysene i Nizza og endnu længere borte Blinkfyret ved Villefranche.

Foran mig dukkede Antibes utydelig frem i det svindende Mørke med sine to Taarne, der rager op over den kegleformet byggede By, som endnu indesluttes af Vaubans gamle Mure.

I Gaderne er nogle Hunde og nogle Mænd, Arbejdere, der skal til at begynde paa deres Dagværk. I Havnen er der intet uden Fartøjernes sagte Vuggen langs Kajerne og den svage Skvulpen fra Vandet, som næsten er helt stille. Nu og da brydes Stilheden af Lyden af et Ankertov, der strammes, eller af en Jolle, som skurer mod en Skibsside. Baadene, Stenene, Havet selv synes at sove under det gyldent overpudrede Firmament og under det vagtsomme Øje i det lille Fyrtaarn, som knejsende paa Molen vaager over den lille Havn.

Et Stykke nede lige overfor Baadebyggeren Ardouins Arbejdsplads faar jeg Øje paa et Lysskær, skimter Be-

vægelse og hører Stemmer. Der ventes paa mig. *Smukke-Ven* er parat til at sejle ud.

Jeg gik ned i Kahytten, som oplyses af to Stearinlys, der hænger og gynger som Kompasser ved Enden af Sofaerne, der ved Nattens Komme tjener til Senge. Jeg trak min Skindjakke, som jeg bruger, naar jeg er til Søs, paa og satte en varm Kasket paa Hovedet, hvorpaa jeg atter gik op paa Dækket. Fortøjningstovene var allerede halede ind og de to Mand trak i Kæden for at faa Yachten til at ligge lodret over Ankeret. Saa hejsede de det store Sejl, der gled tilvejrs med en ensformig Klagen i Trodser og Master. Bredt og blegt foldede det sig ud i Natten, skjulte Himlen og Stjernerne og viftede allerede sagte for Vindens Pust.

Kold og tør blæste den ud mod os fra de endnu usynlige Bjærge, som man kunde føle var dækkede med Sne. Den var meget svag, knapt vaagen, ubeslutsom og ustadig.

Nu halede Mændene Ankeret op, jeg tog Roret, og som et stort Spøgelse gled Baaden hen over det rolige Vand. For at komme ud af Havnen maatte vi krydse mellem Fiskerbaadene og Skonnerterne. Vi gled ganske sagte fra den ene Kaj til den anden, slæbende bag os vor korte og runde Jolle, der fulgte os som en

Svaneunge, der lige er kommet ud af Ægget, følger Svanen.

Saasnart vi var kommet ud i Løbet mellem Molen og det firkantede Fort, blev Yachten ivrigere, den fremskyndede sin Fart og syntes at vaagne til Liv og Lystighed. Den dansede hen over de talløse Smaabølger, der var som bevægelige Plovfurer i en endeløs Mark. Den lugtede det levende Vand udenfor Havnens Dødvande.

Der var ingen Dønning, og jeg styrede ind mellem Byens Mure og Bøjen, der angiver det store Løb, lod saa Vinden komme ind bagfra og gik frem for at komme uden om Forbjærget.

Dagen gryede, Stjernerne sluktes, Villefranches Fyr lukkede for sidste Gang sit blinkende Øje og langt borte, over det endnu usynlige Nizza, skimtede jeg paa Himlen et besynderligt, rosenrødt Skær, det var Alpernes Istinder, der tændtes af Morgenrøden.

Jeg gav Bernard Roret for at se Solen staa op. Vinden, der nu var bleven friskere, fik os til at ile hen over det sitrende, violette Vand. En Klokke gav sig til at ringe og slyngede Angelus-Bønnens tre rappe Slag ud i Vinden. Hvorfor er Klokkernes Klang spændstigere, naar Dagen gryr, og tungere, naar Natten falder paa? Jeg elsker denne friske og livlige Morgentime,

naar Menneskene endnu sover og Jorden vaagner. Luften er fyldt med en hemmelighedsfuld Bæven som de, der bliver liggende i Sengen, ikke kender. Man indaander, inddrikker, ser Livet, der fødes paany, Verdens materielle Liv, Livet, som Himmellegemerne gennemløber, og hvis Hemmelighed er vor store Kval.

Raymond sagde:

„Det bliver snart Østenvind."

Bernard svarede:

„Jeg tror snarere paa Vestenvind."

Bernard, Baadsmanden, er mager, smidig, ganske overordentlig proper, paapassende og forsigtig. Han har Skæg lige op til Øjnene, hans Stemme er god og hans Blik er godt. Han er hengiven og ærlig. Men naar han er paa Havet, gør alt ham urolig, den pludselige Dønning, der varsler om Vind ude i rum Sø, den langagtige Sky over Esterel, som røber, at der mod Vest blæser en Mistral, og selv Barometret, der stiger, thi det kan tyde paa en Østenstorm. Iøvrigt er han en fortræffelig Sømand, har bestandig et vaagent Øje med alt og driver sin Renlighed saa vidt, at han gnider Messingbeslagene blanke, saasnart der blot er kommet en Draabe Vand paa dem.

Raymond, hans Svoger, er en kraftig, mørk Knøs med et stort Overskæg. Han er utrættelig og tro som

den anden, men mindre bevægelig og nervøs, mere rolig og resigneret overfor alle Havets Omskiftelser og Forrædderier.

Bernard, Raymond og Barometret er undertiden i Modstrid med hverandre og opfører for mig en morsom Komedie med tre Personer, af hvilke den ene, den, der ved bedst Besked, er stum.

„Det maa jeg sige, Herre, vi skyder en god Fart," sagde Bernard.

Vi har ogsaa allerede passeret Salis-Bugten, er kommet forbi la Garoupe og nærmer os Cap Gros, den flade, lave og langagtige Klippe, som omtrent ligger i Højde med Vandets Overflade.

Nu dukker Alpekæden frem som en kæmpemæssig Bølge, der truer Havet, en Granitbølge, som er kronet med Sne, og hvis mange spidse Tinder ligner ubevægelige, stivnede Skumsprøjt. Og Solen hæver sig bag disse Istapper, over hvilke Lyset strømmer ned som flydende Sølv.

Men idet vi sejler uden om Cap d'Antibes, faar vi Øje paa Lérins Øerne og langt bort bagved dem Esterels fint udpenslede Kæde. Esterel er Dekorationen til Cannes, et henrivende, blaaligt Keepsake-Bjærg, der er klippet ud med en koket og alligevel kunstnerisk Fantasi af en venligsindet Skaber, malet i Akva-

rel paa en Theaterhimmel for at tjene til Model for landskabstegnende Englænderinder og være en Genstand til Beundring for fyrstelige Phtisikere eller Lediggængere.

Hver Time paa Dagen skifter Esterel Udseende og henrykker det forsamlede *High-life*.

Den skarpt og korrekt tegnede Bjærgkæde fremtræder om Morgenen mod en ren og sart blaa Himmel af en dyb, purpurblaa Farve, de sydlige Strandes ideale, blaa Farve. Men om Aftenen mørknes de skovklædte Bjærgsider og sætter en sort Plet paa en Himmel af Ild, en fantastisk rød og dramatisk Himmel. Intet andet Sted har jeg set saa féagtig skønne Solnedgange, et saadant Flammehav over hele Horisonten, en saadan Masseudfoldelse af Skyer, en saa pragtfuld og dygtig Iscenesættelse som denne daglige Fornyelse af prægtige og overdaadige Virkninger, der tvinger én til Beundring, men som vilde faa én til at trække paa Smilebaandet, hvis de var malede af Mennesker.

Selv Lérins Øerne, som mod Øst lukker Cannes-Bugten og skiller den fra Juan-Bugten, ligner to Operetteøer, der er anbragte til Fornøjelse for Turisterne og de Syge.

Ude fra Havet, hvor vi nu befinder os, ser de ud som to mørkegrønne Haver, der er skudt op af Vandet.

Ud mod Havet, paa den yderste Spids af Saint-Honorat, hæver sig, forneden badet af Bølgerne, en hel romantisk Ruin, et smukt Walter Scottsk Slot, hvor Munkene i gamle Dage forsvarede sig mod Sarracenerne; thi Saint-Honorat har altid tilhørt Munke undtagen under Revolutionen, da Øen blev købt af en Skuespillerinde ved Théâtre Français.

Oprindelig en Fæstning, forsvaret af stridbare Klosterbrødre, nu beboet af fede, smilende og tiggende Trappistmunke, og en Gang et Hjemsted for en smuk Kvinde, der formodentlig skjulte sin Elskov paa denne lille Ø, som er bevæbnet med Krat og Graner og omgivet af en Krans af henrivende Klipper. Alt lige til disse Benævnelser à la Florian: Lérins, Saint-Honorat og Sainte-Marguerite, er indtagende, koket, romantisk, poetisk og lidt fadt paa denne bedaarende Cannes-Kyst.

Som for at danne en Pendant til den slanke Borg, der med sine takkede Mure knejser paa Spidsen af Saint-Honorat ud imod Havet, er Sainte-Marguerite ind mod Land afsluttet af den berømte Fæstning, hvor Manden med Jernmasken og Bazaine sad indespærrede. Et Løb paa omtrent en Mils Længde strækker sig mellem Croisette-Pynten og denne Fæstning, der ligner et gammelt, sammentrykt Hus og ikke har nogetsomhelst stolt eller majestætisk ved sig. Det ser ud, som

om det tungt og lurende krøb sammen, en sand Rottefælde for sine Fanger.

Jeg kan nu se tre Bugter. Foran mig paa den anden Side af Øerne, Bugten ved Cannes, nærmere ved Juan-Bugten og bagved mig Anges-Bugten, som beherskes af Alperne og Snetinderne. Længere borte folder Kysten sig paa den anden Side af den italienske Grænse videre ud, og gennem min Kikkert opdager jeg det hvide Bordighera ved Enden af et Forbjærg.

Og overalt langs denne umaadelige Kyst ligger nede ved Vandet eller haget fast til Bjærgenes Sider talløse Byer saaet ud mellem det Grønne som hvide Æg, udrugede paa Sandet, mellem Klipperne eller inde i Fyrreskoven af kæmpemæssige Fugle, der om Natten er kommet ned fra Snelandet, som man skimter hist oppe.

Paa Cap d'Antibes, denne lange Udvækst Jord, der som en underfuld Have, hvori der vokser de skønneste Blomster i Evropa, er kastet ud mellem to Have, ser vi endnu Villaerne og helt ude paa Spidsen Eilen-Roc, den vidunderlige og fantastiske Ejendom, som man fra Nizza og Cannes tager ud for at beundre.

Vinden løjer af, og Yachten kommer næsten ikke af Stedet.

Efter Vinden ind fra Land, der hersker om Natten,

haaber vi paa Vinden ude fra Havet; den skal blive vel modtaget, hvilken Kant den saa siden kommer fra.

Bernard holder stadig paa Vest, Raymond paa Øst, Barometret forholder sig ubevægeligt, det staar paa under 76.

Nu staar Solen i sin fulde Glans, den skinner inde paa Land, paa Husenes Mure, der i den lange Afstand ogsaa ligner spredt Sne, og kaster en lysende, blaalig Fernis over Havet.

Lidt efter lidt, benyttende os af de mindste Vindpust, af disse Luftens Kærtegn, som man knapt mærker paa sin Hud, men som alligevel spores af de følsomme Sejl og faar Yachterne til at glide hen over den glatte Vandflade, naa'r vi forbi Halvøens sidste Spids, og hele Juan-Bugten med Eskadren i Midten ligger aaben for os.

Langt borte fra ser Panserskibene ud som Klipper, som smaa Øskær, bedækkede med udgaaede Træer. En Røgstribe følger Bredden fra et Tog, der er paa Vej fra Cannes til Juan-les-Pins, som maaske senere hen i Tiden vil blive den skønneste Station paa hele Kysten. Tre Fiskerfartøjer med deres Latinersejl, af hvilke det ene Sejl er rødt de to andre hvide, ligger stille i Løbet mellem Sainte-Marguerite og Kysten.

Det er Ro, den stille og varme Ro, som man kun

kender en Foraarsmorgen i Syden. Og jeg har allerede Indtrykket af, at det er Uger, Maaneder, Aar siden jeg forlod den snakkende og geskæftige Menneskehed. Jeg

føler Beruselsen ved at være ene stige op i mig, den salige Beruselse ved Bevidstheden om at have Hvile, en Hvile, intet kan forstyrre, hverken det hvide Brev eller det blaa Telegram, Klokken paa min Entrédør eller min Hunds Gøen. Ingen kan holde paa mig,

indbyde mig, kvæle mig med Smil eller pine mig med deres Høflighed. Jeg er alene, helt alene, fuldt ud fri! Røgen fra Toget iler hen over Strandbredden! Jeg flyder i et vinget Hjem, som vugger sig skønt som en Fugl, lille som en Rede, blødere end en Hængekøje, og som glider hen over Vandet som Vinden vil uden at standses af noget. Jeg har til at opvarte mig og til at besørge mig frem to Matroser, der lystrer hvert af mine Vink, Bøger nok at læse og Proviant til fjorten Dage. Fjorten Dage uden at tale, hvilken Fryd!

Jeg lukkede Øjnene for Solvarmen og nød Havets dybe Hvile, da Bernard halvhøjt sagde:

„Briggen har Luft derude."

Langt borte, ud for Agay kom ganske rigtig en Brig ned mod os. Gennem Kikkerten kan jeg aldeles tydelig se dens runde Sejl, der svulmer for Vinden.

„Aa, det er Vinden fra Agay," svarer Raymond, „ved Cap Roux er der stille."

„Snak Du bare, vi faar alligevel Vestenvind," paastaar Bernard.

Jeg bukker mig ned for at se paa Barometret inde i Kahytten. Det er faldet i den sidste halve Time. Jeg siger det til Bernard, der smiler og mumler:

„Det lugter Vestenvinden, Herre."

Der er ikke noget at stille op, min Nysgerrighed

er vaagnet, den Nysgerrighed, som er ejendommelig for alle Søfarende, og som faar én til at se alt, lægge Mærke til alt, og komme i Affekt for den mindste Smule. Kikkerten forlader ikke længere mine Øjne, jeg iagttager spændt Vandets Farve ude i Horisonten. Men det bliver ved med at være lige klart, blankt og skinnende. Hvis der er Vind, saa er den endnu langt borte.

Hvilken vigtig Person er Vinden ikke for alle, der er paa Søen! Man taler om den som om et levende Menneske, en almægtig Suveræn, der snart er frygtindgydende, snart venligsindet. Det er den, man taler mest om Dagen igennem, det er paa den, man hele Tiden, tænker baade om Dagen og om Natten. I kender den slet ikke, I, derinde paa Landjorden! Men vi andre kender den bedre end vor Fader eller vor Moder, denne usynlige, forfærdelige, lunefulde, listige, forrædderiske og blodtørstige Skabning. Vi elsker den og vi frygter den, vi kender dens Ondskab og dens Vrede, som Tegnene paa Himlen og Havet langsomt lærer os at forudse. Den tvinger os til hvert Minut, hvert Sekund at tænke paa sig, thi Kampen mellem den og os afbrydes aldrig. Hele vort Væsen er paa Vagt i denne Strid: vort Øje, som søger at opdage dens første næsten umærkelige Tilsynekomst, vor Hud, som

føler dens Kærtegn eller dens Stød, og vor Hjerne, som stræber efter at udforske dens Luner, forudse dens Overraskelser og slutte sig til, om den er rolig eller oplagt til Spræl. Ingen Fjende, ingen Kvinde formaar til den Grad at indgyde os Følelsen af Kamp eller tvinge os til saa megen Forudseenhed, thi den er Havets Herre, som man kan undgaa, drage Nytte af eller flygte for, men som man aldrig kan betvinge. Og i Sømandens Sjæl hersker, som i den Troendes, Tanken om en vredladen og vældig Gud, en andægtig, hemmelighedsfuld og uendelig Frygt for Vinden og en grænseløs Ærbødighed for dens Magt.

„Der har vi den," sagde Bernard.

Langt, langt borte, helt ude i Horisonten trækker en langagtig, blaasort Stribe sig henover Vandet. Det er næsten ingenting, en Tone, en umærkelig Skygge, men det er den. Vi ved det og uden at røre os sidder vi og venter paa den i Solheden.

Jeg saa paa Uhret, Klokken er otte, og jeg siger:

„Det er Pokkers tidlig at faa Vestenvind."

„Den bliver haard i Eftermiddag," svarer Bernard.

Jeg ser op paa det flade, slappe og døde Sejl. Dets Trekant synes at naa helt op til Himlen. Ikke en Bevægelse var mere at spore, man skulde have troet, at vi befandt os paa Landjorden. Barometret falder stadig.

Den mørke Linie, vi har faaet Øje paa langt borte, kommer nærmere. Det farveløse Vands metalagtige Glans gaar pludselig over i en skifergraa Tone. Himlen er ren uden en Sky.

Paa én Gang gaar rundt omkring os hen over Havet, der er ligesaa glat som en Staalplade, smaa hastige Krusninger, som i samme Øjeblik, de kommer til Syne, atter udglattes, næsten umærkelige Krusninger, som om der blev kastet smaa Haandfulde fint Sand ned i Vandet. Sejlet sitrer, men kun en ganske lille Smule, og Bommen flytter sig langsomt over mod Styrbord. Et Vindpust farer kærtegnende hen over vore Ansigter, og Vandets Krusninger mangfoldiggøres omkring os som under en vedvarende Regn af Sand. En let Skvulpen vaagner langs Baadens Sider. Rorpinden bliver stivere i min Haand, den lange Metalpind, der i Solskinnet ligner en Ildstængel, og fra Sekund til Sekund tager Vinden til. Vi bliver nødt til at krydse, men det har intet at sige, Baaden gaar godt for Vinden, og hvis Vinden ikke løjer af, vil den trods Krydsningerne kunne føre os ind til Saint Raphaël ved Mørkets Frembrud.

Vi nærmer os Eskadren, hvis seks Krydsere og to Avisodampere, langsomt svinger om og vender deres Stævn mod Vest. Vi drejer ud mod rum Sø for at

komme forbi Formigues-Skærene, der fordrer en Omvej midt i Bugten. Med en forbavsende Hurtighed frisker Vinden mere og mere op, og Overfladen forvandles til korte og krappe Bølger. Yachten med alle sine Sejl lægger sig paaskraa, stadig fulgt af Jollen, hvis Tov er spændt og som med Næsen op i Luften og Bagdelen ned i Vandet tumler afsted mellem to Skumsamlinger.

Da vi kommer i Nærheden af Saint-Honorat glider vi forbi en rød, nøgen Klippe, der er pigget som et Pindsvin, til den Grad ujævn og bevæbnet med Takker, Spidser og Kløer, at man næsten ikke kan gaa paa den. Man maa sætte Foden i Hulningerne mellem alle disse Forsvarsmidler og være yderst forsigtig. Den kaldes Saint-Ferréol.

Lidt Jord, der er kommet, ingen ved hvorfra, har hobet sig op i Hullerne og Revnerne i Klippen, og heri vokser forskellige Slags Lillier, og nogle bedaarende blaa Iris, hvis Frø synes at være faldet ned fra Himlen.

Det var paa denne mærkelige Klippeø midt ude i Havet, at Paganinis Lig i fem Aar laa gemt og begravet. Det var en værdig Afslutning for denne geniale og uhyggelige Kunstner, som man sagde var besat af Djævlen, som var saa besynderlig baade af Ansigt, af Legeme og i hele sin Fremtræden, og hvis over-

menneskelige Talent og forunderlige Magerhed gjorde ham til et æventyrligt Væsen, en Slags Hoffmansk Fantasi-Figur.

Han var paa Hjemrejsen fra Genua, hans Fødeby, ledsaget af sin Søn, den eneste, der kunde forstaa,

hvad han sagde, saa svag var hans Stemme bleven, da han den 27ende Maj 1840 døde i Nizza af Kolera.

Sønnen bragte Faderens Lig ombord paa et Skib og førte det til Italien. Men Gejstligheden i Genua nægtede at jorde denne Djævlens Udsending, og Domstolen i Rom, der blev raadspurgt, turde ikke give sin Bemyndigelse. Alligevel vilde man bringe Liget i Land, men Kommunen satte sig bestemt derimod under Paa-

skud af, at Kunstneren var død af Kolera. Genua var allerede den Gang hærget af en Koleraepidemi, men man indvendte, at dette nye Lig kunde forværre Situationen.

Paganinis Søn vendte da tilbage til Marseille, hvor Adgangen ligeledes blev forbudt ham af de samme Grunde. Han sejlede saa til Cannes, hvor han heller ikke kunde komme i Land.

Han blev altsaa ude paa Havet, og Bølgerne vuggede den mærkelige Kunstners Lig, der af Menneskene overalt blev stødt tilbage. Han vidste ikke længere, hvad han skulde gøre, hvor han skulde sejle hen med den Døde, der for ham var hellig, da han fik Øje paa Saint-Ferréols nøgne Klippe midt i Havet. Han lod Kisten sætte i Land, og den blev jordet midt paa den lille Ø.

Først i 1845 kom han tilbage for at hente Resterne af sin Fader og transportere dem til Genua, til Villa Gajona.

Havde det ikke været smukkere, om den æventyrlige Virtuos var bleven liggende paa det piggede Skær, hvor Bølgerne synger i Klippens fantastiske Indskæringer?

Længere borte hæver sig midt i Havet Slottet paa Saint-Honorat, som vi allerede kunde se, da vi sejlede

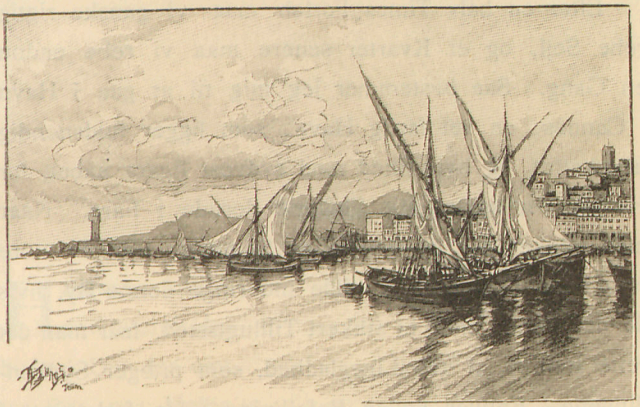

uden om Cap d'Antibes, og endnu længere borte en Serie Skær, der ender med et Taarn: Les Moines.

De er nu helt hvide, skummende og larmende.

Det er om Natten et af de farligste Punkter paa hele Kysten, thi intet advarende Lys henleder Opmærksomheden paa Faren, og Strandingerne er derfor ogsaa paa dette Sted ret hyppige.

En pludselig Kastevind slynger os saa langt om paa Siden, at Vandet skylles op paa Dækket, og jeg giver Ordre til at tage nogle af Sejlene ind, da jeg er bange for, at Masterne ikke kan bære dem alle.

Bølgerne bliver hulere, længere og skumklædte, og Vinden hyler rasende i hæftige Stød. Det er en Vind, der truer og raaber: „Pas paa!"

Efter en halv Times Forløb maa vi ganske rigtig rebe Sejl, og et Kvarter senere maa vi rebe endnu en Gang. Saa bestemmer jeg mig til at gaa i Havn i Cannes, en ret farlig Havn, som ligger fuldstændig ubeskyttet, og hvis Rhed mod sydvest ligger aaben for Havet, der sætter alle Skibene derude i Fare. Naar man tænker paa de betydelige Summer, som de store fremmede Lyst-Yachter vilde indbringe denne By, hvis de dèr kunde finde et sikkert Tilflugtssted, faar man det rette Indtryk af den Ligegladhed, som præger Sydlændingene. Enhver anden Befolkning vilde forlængst af Staten have opnaaet, at der blev taget fat paa Arbejdet for at skaffe en ordentlig Havn.

Klokken ti kastede vi Anker lige overfor Damperen „*Le Cannois*", og jeg gik i Land, fortvivlet over min afbrudte Rejse. Hele Rheden stod i hvidt Skum.

Cannes, 7. April, Kl. 9 Aften.

Højheder, Højheder, overalt Højheder! De, der sætter Pris paa Højheder, er lykkelige.

Jeg havde knapt sat mine Fødder paa Promenaden til Morgen, førend jeg mødte hele tre, den ene efter den anden. I vort demokratiske Land er Cannes blevet Titlernes By.

Hvis man kunde aabne for Hjernerne ligesom man tager Laaget af en Kasserolle, saa vilde man i en Matematikers Hovede finde Tal, i en dra-

matisk Forfatters gestikulerende og deklamerende Skuespiller-Silhouetter, i en Forelskets en Kvindes Ansigt, i en Sviregasts liderlige Fortællinger og i en Digters Vers, men i Hjerneskallen paa de Mennesker, der tager til Cannes, vil man finde Kroner af alle Slags, svømmende rundt som Nudlerne paa en Suppe.

Nogle Mennesker søger til Spillebuler, fordi de holder af Kort, andre til Væddeløbsbanerne, fordi de holder af Heste. Til Cannes søger man, fordi man holder af kongelige og kejserlige Højheder.

Dèr hører de hjemme, dèr hersker de, i Mangel af de Kongeriger, som er bleven dem berøvet, fredeligt i de Saloner, som er forbleven dem tro.

Der er store og smaa, fattige og rige, glade og bedrøvede, kort sagt, Højheder for enhver Smag. I Almindelighed er de meget beskedne, de gør sig Umage for at behage og viser i deres Samkvem med de mere lavtstaaende Dødelige en Finfølelse og en imødekommende Elskværdighed, som man næsten aldrig finder hos vore Deputerede, disse Valgurnernes Fyrster.

Men er Højhederne selv, de stakkels omflakkende Højheder, som hverken har Budget eller Undersaatter, og som kommer til denne elegante og blomstersmykkede By for at leve som almindelige, borgerlige Mennesker, saa fordringsløse i deres Optræden, at selv de

mest uærbødige ikke kan finde Anledning til Latter, saa er det samme ikke Tilfældet med Højheds-Snobberne.

Med en andægtig og komisk Iver trænger de sig opad deres Afguder, og saasnart én af dem bliver dem berøvet, begiver de sig straks paa Jagt efter en ny, som om deres Mund kun kunde aabne sig for at sige: „Deres Højhed."

Man kan ikke tale med dem i fem Minutter, uden at de fortæller én, hvad Prinsessen har svaret dem og hvad Storhertugen mener, eller om en planlagt Udflugt med den ene eller en vittig Bemærkning af den anden. Man føler, man ser, man gætter, at de ikke omgaas andre end Prinser af Blodet, og at det, hvis de nedlader sig til at tale med én, kun er for at give én nøjagtig Oplysning om, hvad man foretager sig i disse Højder.

Og de mest haardnakkede Kampe, hvori der udfoldes al optænkelig Snedighed, indledes for mindst én Gang i Sæsonens Løb at kunne se en Prins, en rigtig Prins, en af de ægte, ved sit Bord. Hvilken Respekt indgyder man ikke, naar man er Deltager i en Storfyrstes Tennis-Parti, eller naar man blot er bleven forestillet for Prinsen af Wales!

At skrive sig paa Listen hos en af disse „Landsforviste", som Daudet kalder dem, en af disse Omstyr-

tede, som en anden vilde sige, udgør en stadig, betydningsfuld, altopslugende og byrdefuld Beskæftigelse. Listen er fremlagt i Forværelset mellem to Kammertjenere, af hvilke den ene rækker én en Pen. Man skriver sit Navn neden under to Tusinde andre Navne, mellem hvilke det vrimler med Titler og mylrer med „de'er" og „von'er". Naar det er besørget, gaar man sin Vej saa stolt, som om man var bleven adlet, og saa lykkelig, som om man havde opfyldt en hellig Pligt. Til den første Bekendt man møder, henkaster man overlegent: „Jeg har været henne og skrive mig paa Listen hos Storhertugen af Gerolstein." Om Aftenen, ved Middagen, fortæller man med Selvfølelse: „Da jeg i Eftermiddag var henne og skrive mig paa Listen hos Storhertugen af Gerolstein, saa jeg Navnene X..., Y...., og Z....." Og alle hører efter med den største Interesse, som om det drejede sig om en Begivenhed af den alleryderste Vigtighed.

Men hvorfor le og forundre sig over denne uskadelige Mani hos disse elegante Fyrste-Snobber, naar man i Paris træffer paa et halvt Hundrede forskellige Arter af Snobber, som kun lever og aander for store Mænd, og som ikke er mindre morsomme.

For alle, der deltager i Selskabslivet, er det af den største Betydning at kunne fremvise Berømtheder, og en

hel Jagt bliver organiseret for at erobre dem. Der er ikke den Dame af det gode, af det bedste Selskab, som ikke gør alt for at have sin Kunstner eller sine Kunstnere, og hun giver Middage til Ære for dem, for at hele Byen kan vide, at man i hendes Hus finder Talent og Aandfuldhed.

At slaa sig op paa en Aandfuldhed, som man ikke selv er i Besiddelse af, men som man med stort Staahej lader komme ude fra, eller at slaa sig op paa sine fyrstelige Forbindelser — hvor er egentlig Forskellen?

Blandt alle store Mænd er sikkert Musikerne de mest efterspurgte baade af gamle og unge Damer. Enkelte Huse besidder en fuldstændig Samling. Disse Kunstnere har iøvrigt den ubestridelige Fordel, at de i Aftenens Løb gør Nytte. Men de Damer, der sætter Pris paa en virkelig Sjældenhed, kan ikke gøre sig Haab om at faa to samlede i den samme Sofa. Lad mig tilføje, at der ikke er den Lavhed som en toneangivende Dame ikke er i Stand til at gøre sig skyldig i, naar det gælder om at pryde sine Sale med en berømt Komponist. De smaa Opmærksomheder, som man i Almindelighed anvender for at knytte en Maler eller blot et literært Navn til sig, er ganske utilstrækkelige, naar det drejer sig om en Tonesælger. Overfor ham maa der bruges ganske andre Lokkemidler og Lov-

taler. Naar han har nedværdiget sig til selv at udføre sin: *Regina Coeli*, kysser man hans Hænder som en Konges og knæler for ham som en Gud. Man bærer et af hans Skæghaar i en Ring, og en Bukseknap, som han en Aften, da han spillede sine „Stille Drømme", rev løs ved en for hurtig Bevægelse med Armen, lader man omdanne til en Medaillon, som man i en Guldkæde andagtsfuld bærer paa Brystet.

Malerne er ikke slet saa skattede, skønt ogsaa de er ret efterspurgte. De har noget mindre guddommeligt ved sig. Deres Væsen er ikke nær saa indsmigrende og paa langt nær ikke saa ophøjet. De erstatter ofte Inspirationen med en drøj Skæmt eller en plump Vittighed. De har lidt for meget Præg af Atelier'et, og de af dem, der ved stor Paapassenhed undgaar Præget, gør til Gengæld et opstillet og kunstlet Indtryk. Og saa er de ustadige, flagrende, overfladiske. Man er aldrig vis paa at beholde dem, hvorimod Musikeren gør éns Hus til sin Rede.

I det sidste Aar er man ogsaa begyndt at samle paa Literater. En Literat har sine store Fordele: han taler, han taler længe, han taler meget, han taler for hele Selskabet, og da det er hans Bestilling at være aandrig, kan man tillidsfuldt høre paa ham og beundre ham.

Den Dame, som har den mærkelige Lyst at an-

skaffe sig en Literat, ligesom man anskaffer sig en Papegøje, hvis Snak hidlokker Portnerfolkene fra Ejendommen ved Siden af, kan vælge mellem en Digter og en Romanforfatter. Digterne er mere ideelle, Forfatterne mere overraskende, Digterne mere sentimentale, Forfatterne mere materielle. Det er et Spørgsmaal om Smag og Tilbøjelighed. Digteren kan være bedaarende, Forfatteren er som Regel mere aandfuld. Men Forfatteren frembyder en Fare, som man ikke træffer hos Digteren, han flænser, plyndrer og udnytter alt, hvad der kommer for hans Øjne. Man kan aldrig være rolig, aldrig være sikker paa, at han ikke en Dag anbringer én splitternøgen mellem Bladene i en Bog. Hans Øjne er som en Pumpe, der indsuger alt, som en Tyvehaand, der bestandig er i Virksomhed. Intet undgaar ham, han samler og noterer uden Ophør, han samler paa Bevægelser, Betoninger, Underforstaaelser, alt, hvad der passerer og passerer forbi ham, og han noterer sig de mindste Ord, de mindste Handlinger, de mindste Ting. Fra Morgen og til Aften opmagasinerer han Iagttagelser af enhver Slags og laver dem om til Historier, som han sælger, Historier, som løber Verden rundt, som bliver læste, drøftede og kommenterede af Tusinder, af Millioner af Mennesker. Og hvad der er det forfærdelige, er, at han faar det til at

ligne, Skurken, ubevidst, uden at ville det, fordi han ser rigtigt og fortæller, hvad han har set. Trods alle sine Bestræbelser og al den Snedighed, han udfolder for at forklæde sine Figurer, siger man: „Kan De kende Hr. Dit eller Fru Dat . . .? De er ikke til at tage fejl af!“

Der er ingen Tvivl om, at det er ligesaa farligt for det gode Selskab at smigre for en Romanforfatter og drage ham til sig, som det er for en Melhandler at opdrætte Rotter i sin Forretning.

Det hindrer dog alligevel ikke, at de er paa Mode.

Naar en Dame altsaa har udset sig den Skribent, hun vil lokke til sig, begynder hun en regulær Belejring ved Hjælp af Komplimenter, Opmærksomheder og Forkælelse. Ligesom Vandet, der Draabe for Draabe huler den haardeste Sten, falder Smigeren ved hvert Ord paa det følsomme literære Hjerte. Saasnart hun ser, at denne vedvarende Forgudelse har gjort ham rørt og modtagelig, isolerer hun ham ved lidt efter lidt at overskære de Baand, der knytter ham til andre Steder, og umærkeligt vænne ham til at komme hos hende, til at hygge sig ind og installere sine Tanker hos hende. For at han rigtig skal føle sig til Rette i hendes Hjem, arrangerer og forbereder hun smaa Sukces'ser for ham, skyder ham frem i Forgrunden og viser ham overfor

alle dem, der plejer at komme hos hende, den mest udsøgte Ærbødighed og den mest grænseløse Beundring.

Saa føler han sig som Afgud og bliver i dette Tempel. Det er iøvrigt ogsaa det mest fordelagtige for ham selv, thi alle de andre Damer vil kappes i indladende Elskværdighed for at rive ham bort fra hende, der har erobret ham. Men hvis han er klog, giver han ikke efter for alle de Bønner og alt det Koketteri, der ødsles paa ham. Jo mere trofast han viser sig, desmere vil han blive efterstræbt, tigget og forgudet. Lad ham vel vogte sig for at lade sig lokke med af alle disse Selskabslivets Sirener! Hvis han begyndte at gaa paa Omgang, vilde han øjeblikkelig miste de tre Fjerdedele af sit Værd.

Bliver han derimod, hvor han er, vil han snart blive et literært Centrum, en Kirke, hvori han er Guden, den eneste Gud, thi de ægte Religioner har aldrig flere Guddomme. Man vil søge til Huset for at se ham, høre ham og beundre ham ligesom man langvejs fra drager til visse Helligdomme. Han vil blive misundt og hun vil blive misundt! De vil begge tale om Literatur, som Præsterne om Dogmer, med Alvor og Sagkundskab, og man vil lytte til dem begge og naar man forlader denne literære Salon have en Følelse af, at man kommer fra en Domkirke.

Ogsaa andre bliver efterspurgte, men i en langt ringere Grad. Der er saaledes Generalerne, som det rigtige fornemme Selskab ser ned paa og knapt nok rangerer i Klasse med de Deputerede, men som i mere borgerlige Kredse staar omgivet med en vis Glans. Den Deputerede kommer kun paa Tapetet, naar der er en eller anden politisk Krise; er der parlamentarisk Vindstille, holder man det gaaende overfor ham med en Middag fra Tid til anden. Ogsaa Videnskabsmanden har sine Tilhængere, thi enhver Smag findes i Naturen, og selv en Kontorchef er stærkt skattet hos de Mennesker, der bor paa fjerde Sal. Men de kommer ikke til Cannes. Det er lige akkurat, at Borgerskabet dèr har nogle enkelte, forlegne Repræsentanter.

Det er udelukkende inden Klokken tolv om Middagen, at man paa *La Croisette* møder alle de fornemme Fremmede.

La Croisette er en lang, halvrund Promenade, der strækker sig langs Havet fra Pynten lige overfor Sainte-Marguerite og til Havnen, der behersker den gamle By.

Unge og slanke Damer — det hører til god Tone at være slank, — klædte efter engelsk Smag, vandrer raskt afsted, eskorteret af unge, spænstige Mænd i Tenniskostumer. Men fra Tid til anden møder man et

stakkels udtæret Væsen, der besværligt slæber sig frem, støttet til en Moders, en Broders eller en Søsters Arm. De hoster og stønner, de Stakler, som til Trods for Varmen er indhyllede i Schawler, og som ser paa de Forbigaaende med dybe, fortvivlede og ondsindede Øjne.

De lider, de dør, thi dette bedaarende, lune Sted er ogsaa Verdens Hospital, det aristokratiske Evropas blomstersmykkede Kirkegaard.

Den skrækkelige Sygdom, som næsten aldrig forbarmer sig, og som man nu til Dags benævner Tuberkulose, denne Sygdom, der fortærer, udbrænder og ødelægger Tusinder af Mennesker, synes at have valgt denne Kyst til at gøre det af med sine Ofre.

Maa man ikke fra alle Verdens Kanter forbande denne bedaarende og frygtelige, blomsterduftende og milde Strand, Dødens Forkammer, hvor saa mange tarvelige og kongelige, fyrstelige og borgerlige Familier har maattet lade én blive tilbage, næsten alle et Barn, som var Spiren til alle deres Forhaabninger, Genstanden for al deres Kærlighed.

Jeg kommer til at tænke paa Mentona, den sundeste af alle disse Vinterbyer. Ligesom man i alle Krigsstæder ser Fæstninger knejse paa de omliggende Højder, saaledes ser man her paa de Døendes Kyst Kirkegaarden ligge oppe paa Toppen af en Høj.

Hvilket herligt Sted vilde det ikke være at leve her i denne Have, hvor de Døde sover! Roser, Roser, Roser alle Vegne. Blodrøde eller blege, hvide eller gennemtrukne med skarlagenrøde Aarer! Gravene, Gangene, de endnu ledige Gravsteder, som i Morgen vil være optagne — alt er bedækket med dem. Deres voldsomme Duft bedøver og faar Hovedet til at svimle og Benene til at vakle.

Og alle de, som ligger her, var seksten, atten, tyve Aar!

Man vandrer fra Grav til Grav og læser Navnene paa disse Væsener, der blev dræbte saa unge af den uhelbredelige Sygdom. Det er en Børnekirkegaard, en Kirkegaard i Smag med de saakaldte hvide Baller, hvortil man ikke indbyder gifte Folk.

Fra denne Kirkegaard har man tilvenstre Udsigt ud over Italien lige til Pynten, hvor Bordighera strækker sine hvide Huse ud i Havet, og tilhøjre lige til Cap Martin, der bader sine løvrige Sider i Vandet.

I øvrigt er vi overalt paa denne vidunderlig skønne Kyst hos Døden. Men den er diskret, tilsløret, fuld af Levemaade og Beskedenhed, kort sagt, yderst velopdragen. Skønt den strejfer én hvert Øjeblik, ser man den aldrig Ansigt til Ansigt.

Man kunde endogsaa tro, at overhovedet slet ingen

døde her paa disse Steder, thi alt sammensværger sig om at bevare det Incognito, hvori denne Suveræn behager at indhylle sig. Men alligevel føler man den, har den paa Fornemmelsen og skimter undertiden en Flig af dens Kjortel! Ja, vist, der maa mange Roser og mange blomstrende Citrontræer til, for at man aldrig i Vinden skal spore den hæslige Lugt, der strømmer ud fra Dødsværelserne.

Aldrig ser man en Kiste paa Gaderne, aldrig et Sørgedrapperi, aldrig høres en Ligklokke. Den udmagrede Spadserende fra i Gaar slæber sig ikke længere forbi éns Vindue, det er det hele.

Hvis De bliver forundret over ikke længere at se ham og spørger efter ham, vil Værten i Hotellet og alle Tjenerne smilende svare Dem, at han havde det bedre, og at han paa sin Læges Raad var rejst længere Syd paa. I hvert Hotel er det en Regel, at Døden har sin hemmelige Trappe, sine Fortrolige og sine Medhjælpere.

En af Fortidens Moralprædikanter vilde kunne have sagt smukke Ting om Modsætningen og det nære Naboskab mellem denne Elegance og denne Elendighed.

Klokken er tolv, Promenaden bliver tom, og jeg vender tilbage til *Smukke-Ven*, hvor der venter mig en beskeden Frokost, tilberedt af Raymond, som med et hvidt Forklæde paa er i Færd med at stege Kartofler.

Resten af Dagen læste jeg.

Vinden rasede stadig med samme Voldsomhed, og Yachten dansede over sine Ankere, thi vi havde ogsaa været nødt til at kaste Styrbordsankeret ud. Bevægelsen gjorde mig døsig, og jeg endte med at falde i Søvn. Da Bernard kom ned i Kahytten for at tænde Lysene, saa' jeg, at Klokken var syv, og da Dønningen langs Kajen gjorde det vanskeligt at komme i Land, spiste jeg til Middag ombord.

Efter Middagen satte jeg mig op paa Dækket for at være i fri Luft. Omkring mig laa Cannes med

alle sine Lys. Der gives intet skønnere end en saadan oplyst By, set ude fra Havet. Til venstre blandede Lysene i det gamle Kvarter, hvis Huse synes at kravle ovenpaa hverandre, sig med Stjernerne, og tilhøjre rullede Gasblussene paa *La Croisette* sig op som en uhyre Slange paa to Kilometers Længde.

Og jeg tænker paa, at der i Aften i alle disse Villaer, i alle disse Hoteller har samlet sig Mennesker, som de samlede sig dèr i Gaar og som de vil samle sig dèr i Morgen, og at alle disse Mennesker taler sammen. De taler sammen! Om hvad? Om Højhederne! om Vejret! Og saa? . . . om Vejret! . . . om Højhederne! Og saa? . . . om ingenting!

Gives der noget sørgeligere end en saadan Table-d'Hôte-Konversation? Jeg har levet rundt paa Hoteller, og jeg har lidt ved at se den menneskelige Sjæl saaledes aabenbare sig i al sin Flovhed. Man maa virkelig have rustet sig med den mest ophøjede Ligegyldighed for ikke at give sig til at græde af Sorg, Lede og Skam, naar man hører Menneskene tale. Et Menneske, et almindeligt Menneske, der er rig, kendt, agtet, anset, respekteret og tilfreds med sig selv, ved intet, forstaar intet og taler alligevel om Klogskab med en fortvivlende Selvfølelse.

Hvor maa man ikke være blind og beruset af dumt

Hovmod for at tro, at man er andet end et Dyr, som til Nød staar en lille Smule over de andre! Hør paa dem, naar de sidder rundt omkring Bordet, de Stakler! De passiarer! De passiarer aabenhjertigt, tillidsfuldt og behageligt, og det kalder de at udveksle Tanker. Hvilke Tanker? De siger, at de har spadseret en Tur: „Vejen var meget smuk, men det blev lidt køligt paa Hjemturen"; — „Maden er ikke daarlig her i Hotellet, skønt al Hotelmad altid er lidt udpint". Og de fortæller, hvad de har foretaget sig, hvad de sætter Pris paa, og hvad de tror.

Jeg har en Fornemmelse af, at jeg inde i dem ser deres rædselsvækkende Sjæl, ligesom man i en Flaske med Spiritus ser et vanskabt Foster. Jeg overværer den langsomme Udklækning af de forslidte Betragtninger, som de bestandig gentager, jeg føler Ordene falde fra dette Dumhedens Sædeloft ned i deres idiotiske Munde og fra deres Munde ud i den modstandsløse Luft, der bærer dem videre hen til mine Øren.

Er ikke selv deres Tanker, deres højeste, højtideligste, mest anerkendte Tanker, et uomstødeligt Bevis paa den evige, universelle, uforgængelige og almægtige Dumhed?

Alle deres Forestillinger om Gud, om en klodset og kejtet Gud, som forfejler og flikker om paa sine første Skabninger, som lytter til alle vore fortrolige

Meddelelser og opnoterer dem, en Gud, der er Gendarm, Jesuit, Advokat eller Gartner, en Gud i Rustning, i Præstekjole eller i Træsko, og deres Benægtelser af denne Guds Eksistens, der alle er baserede paa den jordiske Logik, deres Argumenter for og imod, deres Religioners Tilblivelseshistorier, deres Skismaer og Kætterier, deres Filosofi, deres Bekræftelser som deres Tvivl, alt det barnagtige i deres Principer, deres Hypothese-Mageres glubske og blodtørstige Voldsomhed, deres Stridigheders Kaos, alle de ynkelige Anstrængelser, som disse ulykkelige Væsener, der er ude af Stand til opfatte, gennemtrænge og forstaa, men raske nok til at tro, gør sig, beviser, at de ene og alene er satte i denne usle, lille Verden for at drikke, spise, lave Børn og Viser og for Tidsfordriv slaa hinanden ihjel.

Lykkelige er de, som er tilfredse med Livet, som morer sig og er glade!

Der er Mennesker, som er glade for alt muligt, som alt henrykker, som er glade for Solskin og Regn, Sne og Taage, Teatrets Larm og Hjemmets Stilhed, for alt, hvad de ser, alt, hvad de foretager sig, alt, hvad de siger, og alt, hvad de hører.

Nogle af dem fører en rolig og tilfreds Tilværelse midt imellem deres Afkom. Andre har et Liv, opfyldt af Fornøjelser og Adspredelser.

Ingen af dem keder sig.

Livet er for dem som et fornøjeligt Skuespil, hvori de selv spiller med, et vekslende og behageligt Fænomen, der henrykker dem uden at forbavse dem altfor meget.

Men der er andre Mennesker, som med et Tankelyn gennemfarer den snævre Kreds af mulige Tilfredsstillelser og føler sig knugede over Lykkens Tomhed og de jordiske Glæders Ensformighed og Fattigdom.

Saasnart de er naaet de tredive, er alt forbi for dem. Hvad skulde de vente mere? Intet adspreder dem mere, de kender ud og ind alle vore spinkle Nydelser, de har været Turen rundt.

Lykkelige er de, der ikke kender den forfærdelige Kvalme over de samme Handlinger, som stadig gentager sig; lykkelige de, der har Styrke til hver Dag med de samme Gestus, mellem de samme Møbler, foran den samme Horisont og under den samme Himmel at begynde forfra paa den samme Gerning, at spadsere ud paa de samme Gader, hvor de møder de samme Ansigter og de samme Dyr! Lykkelige de, der ikke med en Følelse af uendelig Lede har faaet Øjnene op for, at intet forandrer sig, at intet forgaar, men at alt trættes ud!

Hvor maa vor Aand ikke være langsom, indestængt

og lidet fordringsfuld for, at vi virkelig skal føle os tilfredse med det, som er! Hvor kan det være muligt, at Verdens store Publikum ikke forlængst har raabt: „Tæppet ned!“, ikke har forlangt den næste Akt med andre Væsener end Mennesket, med andre Former, andre Fester, andre Planter, andre Stjerner, andre Opfindelser og andre Æventyr!

Har virkelig ingen endnu følt Hadet til Dyrene, der med deres uforanderlige Instinkter, som det første af Racen gennem sin Sæd har forplantet til det sidste, ligner levende Mekanismer, Hadet til Naturen, der evigt er den samme, Hadet til de aldrig fornyede Glæder?

Søg Trøst, siges der, i Kærligheden til Videnskaben og Kunsten.

Men ser man da ikke, at vi stadig er indesluttede i os selv, at det er umuligt at slippe udenfor, at vi er fordømte til bestandig at slæbe paa den Lænke, der lænker vore Drømme og hæmmer deres Flugt!

Alle de Fremskridt, vi opnaar gennem vor Hjernes Arbejde, bestaar i ved Hjælp af latterligt ufuldkomne Instrumenter, der dog bøder lidt paa vore Organers Afmagt, at kunne fastslaa materielle Kendsgerninger. Hvert tyvende Aar opdager en stakkels Forsker, som slider sig op ved Anstrængelsen, at Luften indeholder en endnu ukendt Gasart, at man kan udvikle en Kraft,

som ikke har nogen Vægt, og hvis Beskaffenhed ikke kan defineres, ved at gnide noget Lak med en ulden Klud, at der mellem de talløse ukendte Stjerner i Nærheden af en, som man for længe siden har iagttaget og døbt, findes en anden, som man endnu ikke havde lagt Mærke til. Er det ikke uendelig ligegyldigt?

Vore Sygdomme skyldes Mikrober. Meget vel, men hvorfra kommer disse Mikrober? Og Sygdommene hos selve disse Usynlige? Og Solene, hvorfra kommer de?

Vi ved intet, vi ser intet, vi kan intet, vi gætter intet, og vi kan intet forestille os; vi er indestængte, indesluttede i os selv som i et Fængsel. Og saa er der endda Folk, som falder i Beundring over den menneskelige Aand!

Og Kunsten? Malerkunsten bestaar i ved Hjælp af Farver at gengive ensformige Landskaber, uden at de nogensinde kommer til at ligne Naturen, at tegne Mennesker, som det til Trods for alle Bestræbelser aldrig lykkes at give Udseende af at være levende. Aar igennem slider man saaledes til ingen Nytte for at efterligne det, der er, og det er knapt nok, at det gennem denne ubevægelige og stumme Kopi af Livets Former og Handlinger lykkes én at faa dertil uddannede Øjne til at forstaa, hvad det er, man har villet gengive.

Hvortil al denne Stræben? Hvortil denne forgæves

Efterligning? Hvortil denne banale Gengivelse af Ting, der i sig selv er saa bedrøvelige? Ynk!

Digterne gør med Ord det samme, som Malerne søger at gøre med Farver. Hvortil? — maa man atter spørge.

Naar man har læst de fire ypperste, de fire mest opfindsomme, er det overflødigt at aabne en eneste af de andre. Og man ved intet mere. De er jo ogsaa Mennesker og mægter kun det eneste: at efterligne Mennesker. De skriver sig ud i frugtesløst Slid. Thi da Menneskene aldrig forandrer sig, er deres Kunst unyttig og stillestaaende. Lige fra det Øjeblik, da vore indskrænkede Tanker første Gang kom i Bevægelse, er Menneskene bleven ved med at være de samme; deres Følelser, deres Tro, deres Stemninger er de samme, de er ikke kommet fremad, de er ikke gaaet tilbage, de er bleven staaende paa det samme Sted. Hvilken Nytte har jeg af at faa at vide, hvad jeg er af, at læse om, hvad jeg tænker, og af at se mig selv i en Romans banale Hændelser?

Ja — hvis Digterne kunde gennemtrænge Rummet, udforske Himmellegemerne, opdage andre Universer, andre Skabninger, bestandig for min Aand variere Naturen og Tingenes Former, bære mig ud i noget vekslende og overraskende ukendt, lukke hemmelighedsfulde

Døre op ud mod vidunderlige og uventede Udsigter, saa vilde jeg læse baade Dag og Nat. Men de afmægtige Stakler formaar kun at forandre et Ords Plads eller ligesom Malerne at vise mig mit eget Billede. Hvad kan det tjene til?

Thi Menneskenes Tanke er ubevægelig.

Naar den først har naaet sin snævert afstukne, uoverstigelige Grænse, bliver den ved med at dreje rundt ligesom en Hest i en Cirkusmanège, som en Flue, der i en lukket Flaske hele Tiden flyver ind mod Flaskens Sider og bestandig støder imod.

Og dog er det, i Mangel af bedre, behageligt at tænke, naar man er alene.

I denne lille Baad, som skvulpes afsted af Havet, og som en Bølge kan fylde og faa til at kæntre, ved jeg, føler jeg, i hvilken Grad intet eksisterer af alt det, vi kender, thi Jorden, der svæver i det tomme Rum, er endnu mere isoleret, endnu mere overladt til sig selv, end denne Baad, der vugges af Bølgerne. Begges Betydning er den samme, deres Skæbne vil blive fuldbyrdet. Og jeg fryder mig over at forstaa Tomheden i alt, hvad vi tror paa, og det forfængelige i alle de Forhaabninger, som vort Hovmod — Larver, som vi er — undfanger og afføder!

Jeg var gaaet til Ro, vugget af Dønningen, og jeg

sov en dyb Søvn, saaledes som man sover paa Vandet, lige indtil Bernard vækkede mig for at sige til mig:

„Daarligt Vejr, Herre, vi kan ikke komme nogen Vegne nu til Morgen."

Vinden er løjet af, men Havet er for oprørt til, at vi tør begive os paa Vej mod Saint-Raphaël.

Jeg maa altsaa tilbringe endnu en Dag i Cannes.

Henimod Middag begynder Vestenvinden atter at blæse op, men mindre stærkt end Dagen forud, og jeg beslutter mig til at benytte mig af den for at bese Eskadren i Juan-Bugten.

Da *Smukke-Ven* sejlede tværs over Rheden, dansede den som en Ged, og jeg maatte styre med den største Forsigtighed for ikke med hver af Bølgerne, der næsten kom paa tværs af os, at faa hele Spande Vand i Ansigtet. Men snart kom jeg i Læ af Øerne og drejede ind i Løbet under Sainte-Marguerites Fæstning.

Den stejle Mur gaar ned til Klipperne, som piskes af Bølgerne, og dens Tinde rager ikke videre op over Øens lidet høje Kyst. Den ligner et Hovede, der er trykket ned mellem to tykke Skuldre.

Man kan ganske tydeligt se Stedet, hvor Bazaine foretog sin Nedstigning. Man behøver ingenlunde at være nogen øvet Gymnastiker for at lade sig glide ned over disse venligt imødekommende Klipper.

En Mand, der paastod, at han vidste Besked, og ogsaa kunde vide det, fortalte mig til de mindste Enkeltheder om denne Undvigelse.

Bazaine nød temmelig mange Indrømmelser og modtog daglig Besøg af sin Kone og sine Børn. Fru Bazaine, der af Naturen var meget energisk, erklærede imidlertid en Dag sin Mand, at hvis han ikke gjorde Forsøg paa at undvige, vilde hun tage sine Børn og drage langt bort. Og hun udviklede sin Plan for ham. Farerne ved Flugten og Tvivlen om dens heldige Udfald gjorde ham betænkelig, men da han saa', at hans Kone var fast bestemt paa at udføre sin Trudsel, samtykkede han.

Hver Dag tog hun med ind i Fæstningen Legetøj til Børnene, alle mulige smaa Apparater til Stuegymnastik. Ved Hjælp af dette Legetøj blev Rebstigen, der skulde tjene til Undvigelsen, fabrikeret. Den blev lavet meget langsomt for ikke at vække Mistanke og af en venligsindet Haand omhyggelig skjult i en Krog af Fængselsgaarden.

Da Rebstigen var færdig, blev Dagen for Undvigelsen fastsat. Man valgte en Søndag, fordi Opsynet tilsyneladende den Dag var mindre strængt.

Og Fru Bazaine lod, som om hun skulde rejse bort i nogen Tid.

Marskallen spadserede i Almindelighed lige til Klok-

ken otte om Aftenen i Fængselsgaarden sammen med Direktøren, en elskværdig Mand, hvis Selskab han satte megen Pris paa. Derpaa vendte han tilbage til sine Værelser, medens Overslutteren i sin Overordnedes Nærværelse laasede og skød Slaaen for.

Om Aftenen paa Undvigelsesdagen foregav Bazaine, at han var upasselig og ønskede at trække sig tidligere tilbage. Han gik ogsaa ind i sine Værelser, men saasnart Direktøren havde fjernet sig for at give Slutteren Ordre til straks at laase Fangen inde, sneg Marskallen sig skyndsomst ud og skjulte sig i Fængselsgaarden.

Der blev laaset for det tomme Fængsel, og hver gik til sit.

Ved Ellevetiden listede Bazaine sig ud fra sit Skjul med Rebstigen under Armen. Han gjorde den fast og steg ned over Klipperne.

Ved Daggry løsnede en Medvider Stigen og lod den falde ned ved Foden af Muren.

Henimod Klokken halvni den paafølgende Morgen undrede Direktøren for Sainte-Marguerite sig over, at han endnu ikke havde set noget til Bazaine, der plejede at være meget tidligt paa Benene, og spurgte efter ham. Men Bazaines Kammertjener nægtede at forstyrre sin Herre.

Endelig Klokken ni tiltvang Direktøren sig Adgang og fandt Buret tomt.

Imedens havde Fru Bazaine for at bringe sine Planer til Udførelse paa sin Side opsøgt en Mand, som hendes Ægtefælle i tidligere Tid havde gjort en betydelig Tjeneste. Det var et taknemligt Hjerte, hun henvendte sig til, og hun fik en ligesaa hengiven som energisk Forbundsfælle. De ordnede sammen alle Enkelthederne. Hun begav sig derefter til Genua, hvor hun under et paataget Navn og under Paaskud af en Udflugt til Neapel lejede en lille italiensk Damper til en Pris af tusinde Francs om Dagen og paa den Betingelse, at Rejsen maatte vare mindst en Uge, og at den kunde forlænges med en Uge til for den samme daglige Betaling.

Damperen begav sig paa Vej, men den var knapt kommet ud i rum Sø, førend Fru Bazaine lod, som om hun forandrede sin Bestemmelse, og spurgte Kaptejnen, om han havde noget imod at sejle til Cannes og hente hendes Svigerinde. Kaptejnen samtykkede beredvilligt og Søndag Aften kastede han Anker i Juan-Bugten.

Fru Bazaine lod sig sætte i Land og gav Befaling til, at Baaden skulde blive liggende. Hendes trofaste Forbundsfælle ventede paa hende ved Croisette-Prome-

naden med en anden Baad, og de roede over det smalle Farvand, der skiller den lille Ø Sainte-Marguerite fra Fastlandet. Hendes Mand var allerede kommet ned mellem Klipperne, hans Klæder var sønderrevne, hans Ansigt forslaaet og hans Hænder blodige. Da Havet var noget i Oprør, maatte han kaste sig i Vandet for at naa ud til Baaden, der vilde være bleven knust imod Kysten.

Da de var naaet tilbage til det faste Land, blev Baaden overladt til sig selv.

Derpaa skyndte de sig til den første Baad og lod sig ro ud til Skibet, der laa med Dampen oppe. Fru Bazaine fortalte Kaptejnen, at hendes Søster var bleven syg og derfor ikke havde turdet tage med, og idet hun pegede paa Marskallen, tilføjede hun:

„Da jeg ikke har nogen Tjener, fæstede jeg mig en med det samme, men den Klodrian faldt paa Klipperne. Se bare, hvorledes han ser ud! Vil De ikke være saa god at sende ham ned til Matroserne og lade dem sørge for, at han bliver forbundet og faar sine Klæder rimpede sammen."

Bazaine overnattede forude.

Den næste Dag ved Solopgang var man kommet ud i rum Sø. Fru Bazaine lod da, som om hun atter skiftede Mening, hun erklærede, at hun følte sig daarlig og lod sig sejle tilbage til Genua.

Men Nyheden om Undvigelsen havde allerede spredt sig blandt Befolkningen, der havde faaet Færten af, hvorledes det hang sammen, og skraalende og hujende stimlede sammen udenfor Hotellets Vinduer. Larmen blev snart saa voldsom, at den forskrækkede Vært lod de Rejsende flygte ud ad en skjult Sidedør.

Jeg gengiver denne Beretning, saaledes som jeg har hørt den, men jeg tager intet Ansvar for den.

Vi nærmer os Eskadren, hvis tunge Panserskibe, der ligger paa én Linie, ligner Krigstaarne, opførte midt ude i Havet. *Colbert*, *La Dévastation*, *Admiral Duperré*, *Le Courbet*, *L'Indomptable* og *Richelieu*, foruden to Krydsere *L'Hirondelle* og *Le Milan* samt fire Torpedobaade, der er i Færd med at foretage Manøvrer i Bugten.

Jeg vil bese *Le Courbet*, som har Ord for at være vor Marines mest fuldkomne Type.

Intet giver et saa godt Begreb om det menneskelige Arbejde, om det vældige og omstændelige Arbejde, der udføres af denne lille Larve med de opfindsomme Hænder, som disse mægtige, flydende Jernfæstninger, der bærer en Hær af Soldater, et Arsenal af kæmpemæssige Vaaben, og hvis Masser er dannede af lutter tilpassede, sammenloddede, sammensmedede og sammensvejfede Smaastykker. Det er et Arbejde, der

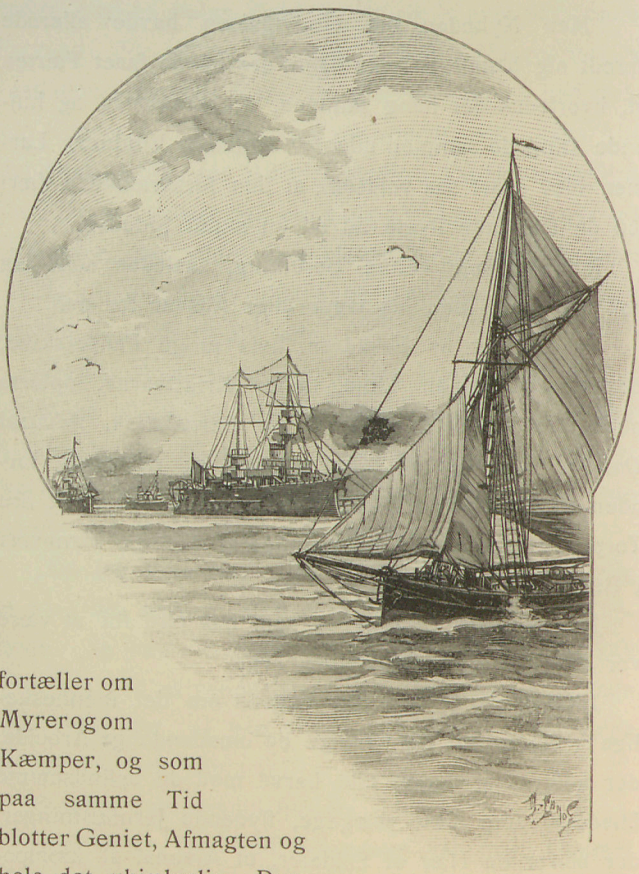

fortæller om Myrer og om Kæmper, og som paa samme Tid blotter Geniet, Afmagten og hele det uhjælpelige Barbari hos denne Race, der paa én Gang er saa virksom og saa svag, og som slider sin Kraft paa at skabe Redskaber til at tilintetgøre sig selv.

Var den Menneskehed, der i fordums Tider med Stene byggede kniplingsfine Kathedraler og feagtige Paladser til Ly for fromme og barnlige Drømme, ikke bedre end den nuværende, som ud i Havet slynger Staalbygninger, der er Dødens Templer?

I det Øjeblik jeg forlader Skibet for atter at gaa ombord i min Nøddeskal, hører jeg en Geværsalve knalde løs inde paa Strandbredden. Det er Antibes-Regimentet, der i Sandet og mellem Fyrretræerne holder Skydningsøvelser. Røgen stiger op i hvide Flokke, som ligner Bomuldsskyer, der spredes og fordamper, og man ser Soldaternes røde Bukser ile langs med Havet.

Marineofficererne bliver pludselig interesserede; de retter deres Kikkerter ind mod Land, og deres Hjerter begynder at banke ved dette Blændværk af Krigen.

Naar jeg blot tænker paa dette Ord: Krigen, føler jeg mig ligesaa forvirret, som naar man taler til mig om Trolddom, Inkvisition eller en anden fjerntliggende, afsluttet, hæslig, uhyggelig og naturstridig Ting.

Naar man taler om Menneskeædere, trækker vi hovmodigt paa Smilebaandet i Bevidstheden om vor Overlegenhed overfor disse Vilde. Men hvem er de sande Vilde, de, der kæmper for at spise de overvundne, eller de, der kæmper for at dræbe, ikke for andet end for at dræbe?

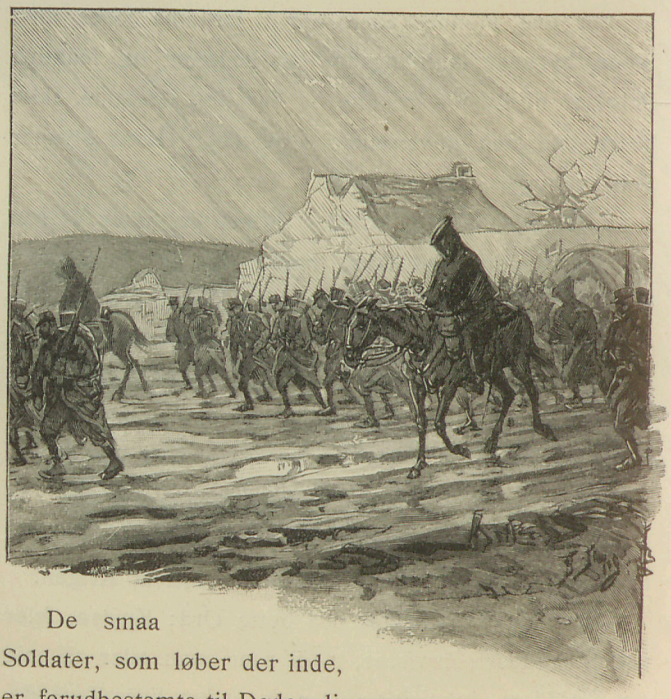

De smaa Soldater, som løber der inde, er forudbestemte til Døden ligesom de Hjorder, en Slagter driver henad Vejen. Ude paa en Mark vil de falde med Hovedet kløvet af et Sabelhug eller Brystet gennemboret af en Kugle, og det er unge Mennesker, som kunde arbejde, formere sig, gøre Nytte. Deres Fædre er gamle og fattige; deres Mødre, som i tyve Aar har elsket og tilbedt dem, saaledes som kun Mødre tilbeder, vil først om et halvt eller maaske

et helt Aar faa at vide, at deres Søn, deres Barn, deres store Dreng, paa hvis Opdragelse de har ødslet saa megen Møje, saa mange Penge og saa megen Kærlighed, som en skabet Hund er bleven kastet ned i et Hul efter først at have faaet Maven revet op af en Kanonkugle eller ved et Kavalleri-Indhug være bleven sønder-traadt, knust og forvandlet til en blodig Masse. Hvorfor har de dræbt hendes Dreng, hendes smukke Dreng, hendes eneste Haab, hendes Stolthed, hendes Liv? Hun ved det ikke. Ja, hvorfor?

At føre Krig! . . . at slaas! . . . at kvæle . . . at massakrere Mennesker! . . . I vor Tidsalder, med vor Civilisation, hvor vi tror, at den menneskelige Aand har naaet en vid videnskabelig Udstrækning og staar paa et højt filosofisk Trin, har vi Skoler, hvor man lærer at dræbe, at dræbe paa lang Afstand, til Fuldkommenhed og mange Mennesker paa én Gang, at dræbe stakkels, uskyldige Mænd, som er Familieforsørgere, og som intet har forbrudt.

Men det mest forbløffende er dog, at Folket ikke rejser sig mod Regeringen. Hvilken Forskel er der saa imellem Monarkier og Republiker? Det mest forbløffende er, at ikke Samfundet i sin Helhed oprøres alene ved dette Ord: Krig!

Ak, vi vil altid vedblive at leve under Vægten af

gamle og hæslige Skikke, af forbryderiske Fordomme og af de fra vore barbariske Forfædre nedarvede blodtørstige Anskuelser, thi vi er Dyr og vil blive ved med at være Dyr, som lader sig beherske af deres Instinkter, og som ikke kan forandres.

Hvis det var enhver anden end Victor Hugo, der havde udslynget følgende Raab om Befrielse og Sandhed, vilde han saa ikke være bleven overdænget med Haan?

— „I vore Dage kaldes den raa Kraft Voldsomhed og begynder at finde sine Dommere; Krigen bliver sat paa Anklagebænken. Anklagen er rejst af Menneskeslægten, og det er Civilisationen, der leder Processens Gang og affatter Anklageakten mod de forbryderiske Erobrere og Anførere. Og det vil føre til, at Folket vil komme til at forstaa, at en Misgernings Forstørrelse ikke kan blive dens Formindskelse, at saafremt det er en Forbrydelse at dræbe, kan det ikke være en formildende Omstændighed at dræbe mange, at saafremt det er en Skam at stjæle, kan det aldrig blive nogen Hæder at erobre.

Ja, lad os raabe disse Sandheder ud over hele Verden, lad os vanære Krigen!“ —

Ak, det er kun en Digters unyttige Vrede og Harme. Krigen er mere æret end nogensinde før.

En dygtig Kunstner paa dette Omraade, en genial Slagter, Hr. v. Moltke, svarede en Dag nogle Fredssags-Udsendinge med disse mærkelige Ord:

— „Krigen er en hellig og guddommelig Institution. Den er en af Verdens mest ophøjede Love; den vedligeholder hos Menneskene alle store og ædle Følelser: Uegennytte, Dyd, Mod og Æresfølelse, og hindrer dem i at synke ned i den hæsligste Materialisme."

Altsaa: at samles i Flokke paa fire hundrede tusinde Mand, at marschere Dag og Nat uden Hvile, uden at tænke paa noget, uden at studere noget, uden at læse noget, uden at faa noget at vide, uden at være nyttig for nogensomhelst, at raadne op af Snavs, at overnatte i Skarn, at leve som Dyr i en vedvarende Sløvhed, at plyndre Byer, at afbrænde Landsbyer og ruinere i tusindevis af Familier for derefter at støde sammen med en anden Masse sammenhobet Menneskekød, kaste sig over den, lave Søer af Blod, Marker af pulveriserede Menneskekroppe, blandede med den sølede og blodfarvede Jord, Dynger af Lig og selv at faa sine Arme eller Ben revet af, sin Hjerne smadret uden Gavn for nogen og ende med at krepere bag et Gærde, medens éns gamle Forældre, éns Hustru og éns Børn dør af Sult — det er det, man kalder ikke at synke ned i den hæsligste Materialisme!

Krigens Mænd er Verdens Svøbe. Vi kæmper imod Naturen, imod Uvidenheden, imod Hindringer af alle Slags for at gøre vort elendige Liv mindre haardt. Mennesker, Velgørere, Lærde slider sig op med at arbejde og søge efter alt, hvad der kan hjælpe, lindre og lette deres Brødre.

Utrættelige er de i deres nyttige Arbejde, de sammenhober Opdagelser, forstørrer den menneskelige Aand, udvider Videnskabens Omraader, bringer hver Dag en Indsats af ny Viden, skænker hver Dag deres Fædreland forøget Velvære, Velstand og Styrke.

Saa kommer Krigen. Paa et halvt Aar har Generalerne tilintetgjort tyve Aars Anstrængelser, Taalmodighed og Geni.

Det er det, man kalder ikke at synke ned i den hæsligste Materialisme!

Vi har set den, Krigen. Vi har set Mennesker atter blive til Dyr og i tøjlesløst Vanvid dræbe af Rædsel, af Trods eller blot for at more sig eller vise sig. Der eksisterer ikke længere nogen Ret, Loven er død, ethvert Retfærdighedsinstinkt udslukt. Vi har set uskyldige, som er fundne paa Landevejen og som er bleven mistænkelige, fordi de var bange, blive skudte ned. Vi har set Hunde, som var lænkede til deres Herres Dør, blive dræbte blot for at prøve nogle nye Revolvere, vi

har set Køer, som laa paa en Mark, blive brugte til Skydeskive uden nogensomhelst Grund, blot for at have den Fornøjelse at affyre nogle Geværskud, for at faa noget at le ad.

Det er det, man kalder ikke at synke ned i den hæsligste Materialisme.

At trænge ind i et Land, at skære Halsen over paa Manden, der forsvarer sit Hjem, fordi han er i Bluse og ikke har en Kepi paa Hovedet, at brænde Husene af over Hovedet paa fattige Stakler, der ikke længere har et Stykke Brød at putte i Munden, at sønderslaa deres Møbler, at bestjæle andre Fattige, at drikke den Vin, man finder i andres Kældere, at skænde Kvinder, man træffer paa Gaden, at bortødsle Millioner af Francs til Krudt og at lade Pest og Elendighed blive tilbage efter sig — det er det, man kalder ikke at synke ned i den hæsligste Materialisme!

Hvad har de da gjort for at bevise deres Intelligens, disse Krigens Mænd? Intet. Hvad har de opfundet? Intet. Kanoner og Geværer. Det er det hele.

Har Opfinderen af Hjulbøren ved det simple og praktiske Paafund at anbringe et Hjul mellem to Stænger ikke gjort meget mere for Menneskeheden end Opfinderen af de moderne Fæstningsværker?

Hvad er der nu tilbage af det gamle Grækenland?

Bøger og Marmorværker. Er det stort, fordi det har sejret, eller fordi det har frembragt noget?

Er det Persernes Indtrængen, som har hindret det fra at synke ned i den hæsligste Materialisme?

Er det Barbarernes Indtrængen, som frelste og genfødte Rom?

Har Napoleon den Første fortsat den store aandelige Bevægelse, som skyldte Filosoferne fra Slutningen af det foregaaende Aarhundrede sin Begyndelse?

Men naar Regeringerne saaledes tiltager sig Retten over Folkenes Liv og Død, er der saa noget forbavsende i, at Folkene undertiden tager sig Retten over Regeringernes Liv og Død?

De forsvarer sig. De har Ret. Ingen har nogen

ubetinget Berettigelse til at herske over andre. Man kan kun gøre det, naar man vil deres Vel, man styrer. Enhver, der regerer, har ligesaa stor en Forpligtelse til at undgaa Krigen som en Søkaptejn til at undgaa Skibbrud.

Hvis en Kaptejn sejler sit Skib i Sænk, bliver han dømt, hvis han da findes skyldig i nogen Forsømmelighed eller Uduelighed.

Hvorfor bliver ikke ogsaa Regeringerne efter hver Krigserklæring stillede for en Ret? Hvis Folkene forstod dette, hvis de en skøn Dag selv holdt Rettergang over de blodtørstige Magthavere, hvis de nægtede at lade sig slagte uden Grund, hvis de benyttede sig af deres Vaaben mod dem, som havde givet dem dem, vilde Krigen være død.

. . . Men den Dag kommer ikke.

Agay, den 8. April

„Smukt Vejr, Herre!“

Jeg staar op og gaar op paa Dækket. Klokken er tre om Morgenen. Havet er glat som et Spejl, den uendelige Himmel ligner en uhyre Skyhvælving, oversaaet med Ildkorn. En let Brise kommer inde fra Land.

Kaffen er varm, vi drikker den og uden at spilde et Minut, tager vi afsted for at benytte os af den gunstige Vind.

Nu glider vi hen over Vandet, ud mod det aabne Hav. Kysten forsvinder, vi ser ikke længer andet end Mørke omkring os. Det er en forunderlig, betagende og forvirrende Fornemmelse saaledes at sejle ud i den tomme Nat, ud i Stilheden, hen over Vandet, fjernt fra alt. Det er, som om man sejlede ud af Verden, som om der ikke mere fandtes nogen Kyst, som om det aldrig mere vilde blive Dag. Nedenfor mine Fødder oplyser en lille Lanterne Kompasset, der viser mig

Vejen. Vi maa mindst tre tusinde Mil ud i rum Sø for, ligegyldig hvilken Vind det bliver, i Sikkerhed at slippe uden om Cap Roux og Drammont. Jeg har for at undgaa ethvert Uheld, ladet Lanternerne hejse, rødt Bagbord og grønt Styrbord, og jeg nyder som en Rus denne stumme, stadige og rolige Flugt.

Pludselig lyder et Raab foran os. Jeg skælver, thi Stemmen er ganske nær, men jeg ser intet, intet uden denne Mur af Mørke, som jeg styrer lige ind i, og som lukker sig igen bagved mig.

Raymond, der staar i Forstavnen og holder Udkig, siger:

„Det er en Fiskerbaad, som gaar øst paa. Herren kan være ganske rolig, vi gaar agter om den."

Og pludselig dukker ganske nær, skrækindjagende og ubestemmelig, et Spøgelse frem, den store glidende Skygge af et højt Sejl, der lige viser sig nogle Sekunder og næsten straks efter forsvinder. Intet er mere ejendommeligt, mere fantastisk, mere betagende end et saadant Møde om Natten, ude paa Havet. Fiskerne og Sandgraverne fører næsten aldrig Lanterner, man ser dem derfor kun i det Øjeblik, man lige strejfer dem, og éns Hjerte snører sig uvilkaarlig sammen, som om man havde mødt noget overnaturligt.

I nogen Afstand hører jeg et Fugleskrig. Fuglen

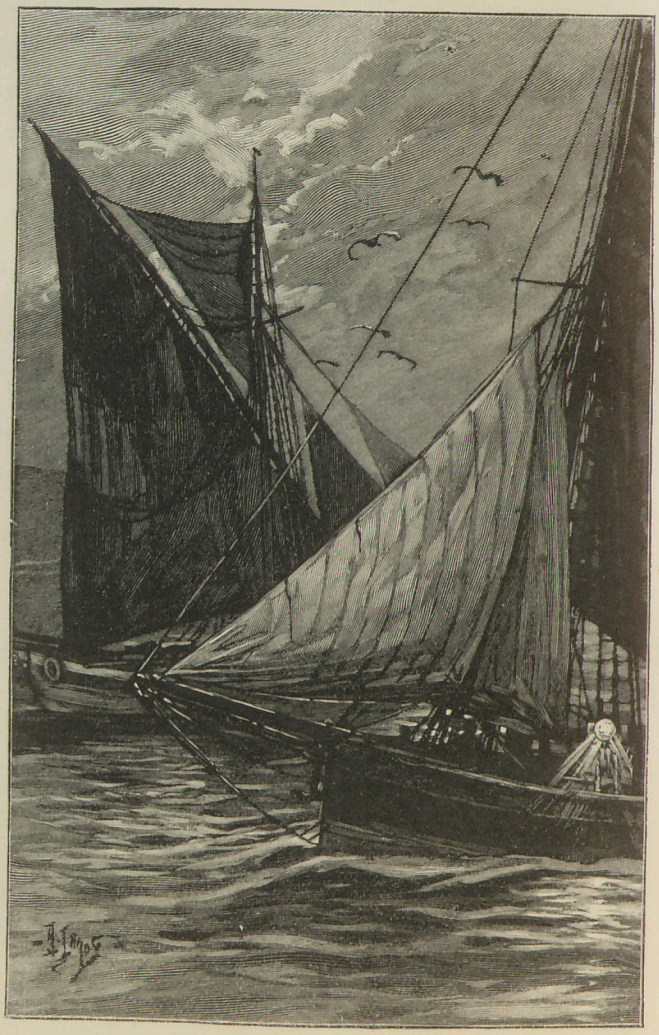

kommer nærmere, farer forbi og fjerner sig. Hvorfor kan jeg ikke flyve frit omkring som den?

Endelig begynder det langsomt og mildt at gry. Ikke en Sky ses i Morgenrøden, og Dagen, der følger efter, er en rigtig Sommerdag.

Raymond forsikrer, at vi faar Østenvind, Bernard holder derimod stadig paa, at det bliver Vestenvind og raader mig til at dreje af og styre lige mod Drammont, der knejser i det fjerne. Jeg følger straks hans Raad, og langsomt drevet frem af den døende Brise nærmer vi os Esterel. Den lange røde Kyst gaar lige ned i det blaa Vand, som det faar til at synes violet. Det er en besynderlig Kyst, oversaaet med Klipper, men skøn med sine Spidser og talløse Indskæringer, sine lunefulde og kokette Klipper og sine beundrede Bjærges tusinde fantastiske Indfald. Paa dens Sider stiger Fyrreskoven lige op til Granittinderne, der ligner Slotte, Byer, Hære af Stene, som forfølger hverandre. Og Havet ved dens Fod er saa klart og gennemsigtigt, at man tydeligt kan se, hvor der er Havplanter og hvor der er Sandbund.

Det er sandt, at der er visse Dage, hvor jeg til den Grad føler Rædsel ved hele Tilværelsen, at jeg ønsker mig Døden. Jeg føler som en højspændt Lidelse Landskabernes, Menneskenes og Tankernes uforander-

lige Ensformighed. Universets Middelmaadighed forundrer mig og oprører mig, alle Tings Smaalighed fylder mig med Lede og Menneskeslægtens Ynkelighed virker tilintetgørende paa mig.

Paa visse andre Dage nyder jeg derimod paa en fuldkommen dyrisk Maade. Medens min urolige, forpinte og af Arbejde overanspændte Aand svinger sig mod Forhaabninger, der ikke hører vor Race til, for derefter at falde tilbage i Foragt for alt, hvis Intethed jeg har konstateret, bader mit dyriske Legeme sig i alle Livets Beruselser. Jeg elsker Himlen som en Fugl, Skovene som en omstrejfende Ulv, Klipperne som en Gemse, det dybe Græs, fordi jeg kan rulle mig i det og løbe i det som en Hest, og det klare Vand, fordi jeg kan svømme i det som en Fisk. Jeg føler noget af alle Slags Dyrs, af alle Instinkters, af alle de lavere staaende Skabningers taagede Længsler sitre i mig. Jeg elsker Jorden, saaledes som de elsker den og ikke som Menneskene elsker den, jeg elsker den uden at beundre den, uden at omdigte den, uden at hidse mig op til Begejstring over den. Jeg elsker med en inderlig, foragtelig og hellig, dyrisk Kærlighed alt, hvad der lever, alt, hvad der vokser, alt, hvad jeg ser, thi alt dette rører ikke min Aand, men forvirrer mit Hjerte og mine Øjne, alt: Dagene, Nætterne, Flo-

derne, Havene, Blæsten, Skovene, Morgendæmringen og Kvindernes Blikke og Legemer.

Vandets Kærtegn paa Strandbreddens Sand eller Klippernes Granit sætter mig i en blid og rørt Stemning, og den Glæde, der gennemstrømmer mig, naar jeg føler mig drevet af Sted af Vinden og baaret af Bølgerne, kommer af, at jeg overgiver mig til Verdens voldsomme Naturkræfter, at jeg vender tilbage til den primitive Tilværelse.

Naar det som i Dag er smukt Vejr, har jeg i Aarerne det samme Blod som de gamle omflakkende og lystne Fauner, jeg er ikke længere Menneskenes Broder, men Broder til alle Væsener og alle Ting!

Solen hæver sig over Horisonten. Blæsten løjer af ligesom i Forgaars, og det bliver ligesaa lidt den af Bernard forudsete Vestenvind som den af Raymond bebudede Østenvind.

Lige indtil Klokken ti ligger vi ubevægelige som et Vrag, saa sætter et lille Vindpust ude fra det aabne Hav os atter i Bevægelse, løjer atter af, blæser op paany og synes at spotte os og at drille Sejlet ved bestandig at love en Brise, der ikke kommer. Det er næsten ingenting, et Aandepust fra en Mund, et Luftstræk fra en Vifte, men det er alligevel tilstrækkeligt

til, at vi ikke bliver liggende paa Stedet. Marsvinene, disse Havets Klovner, leger omkring os; med et lynsnart Sæt, som om de vilde til at flyve, skyder de op over Vandet, farer gennem Luften hurtigere end et Lyn og dykker atter ned for længere borte at springe op igen.

Da vi henimod Klokken et befandt os ud for Agay, stilnede Vinden helt af, og jeg forstod, at jeg vilde komme til at overnatte ude i rum Sø, hvis jeg ikke lod Jollen gøre klar til at hale Yachten ind i Ly af Bugten.

Jeg lod altsaa de to Mænd gaa ned i Jollen, og

da de var kommen paa en Afstand af tredive Meter, begyndte de at slæbe mig. En glødende Sol skinnede ned over Vandet og brændte paa Dækket.

De to Matroser roede meget langsomt og regelmæssigt som et Par slidte Maskinhjul, der knapt formaar at dreje rundt, men alligevel uden Stansning fortsætter sit mekaniske Arbejde.

Agays Red danner et smukt Bassin, hvor der er godt Læ. Det er paa den ene Side lukket af røde og stejle Klipper, over hvilke Fyrtaarnet rager op, og som ud mod det aabne Hav fortsætter den gyldne Ø, som den kaldes paa Grund af sin Farve. Paa den anden Side er en Række lave Klipper og en lille Pynt, der lige naa'r op over Vandet og bærer et lille Fyrtaarn, hvis Lys om Natten angiver Indsejlingen.

Helt inderst inde ligger et Herberg, der huser Officererne fra de Fartøjer, som i Stormvejr har søgt Tilflugt dèr, og om Sommeren tillige en Del Fiskere, en Banegaard, hvor der kun stanser to Tog om Dagen, og hvor der aldrig stiger nogen ud, og en smuk Flod, der løber ind mellem Esterel-Bjærgene til en Dal, som hedder Malinfermet og ligesom en afrikansk Kløft er fuld af Nerier.

Ikke en eneste Vej fører fra det Indre ud til denne henrivende Bugt. Kun en Sti gaar forbi Porfyrbrud-

dene ved Drammont til Saint-Raphaël, men ingen Vogn kan køre paa den. Vi er altsaa midt imellem Bjærgene.

Jeg besluttede, indtil det blev mørkt, at spadsere omkring paa de med Cistusroser og Mastikstræer kantede Veje. Den voldsomme krydrede Duft fra disse vilde Planter fyldte Luften og blandede sig med den stærke Harpiksaande fra den uhyre Skov, der syntes at puste af Varme.

Efter en Times Gang var jeg midt inde i en Fyreskov, en spredt Skov paa en jævn Bjærgskraaning. Den purpurfarvede Granit, denne Jordens Knokkelbygning, saa' ud, som om den var svedet rød af Solen. Jeg gik langsomt, lykkelig som Firbenene, naar de smutter over de brændende hede Stene, da jeg pludselig helt oppe paa Bakken fik Øje paa et elskende Par, der, berusede af deres Drøm, kom imod mig uden at se mig.

Det var smukt, det var bedaarende at se disse to Væsener, der med sammenslyngede Arme og ubevidste Skridt kom gaaende over de vekslende solbeskinnede og skyggemørke Striber, som brød den skraanende Bakke.

Hun gjorde et elegant Indtryk i sin beskedne graa Rejsekjole og med en dristig og koket Filthat. Ham lagde jeg ikke videre Mærke til. Jeg saa' kun, at han maatte høre til det gode Selskab. Jeg havde sat mig bag en Fyrrestamme for at se dem gaa forbi. De op-

dagede mig slet ikke, men blev ved at vandre nedad med hinanden om Livet og uden at sige et Ord, saa højt elskede de hinanden.

Da jeg ikke længere kunde se dem, fik jeg en Følelse af, at mit Hjerte pludselig var bleven opfyldt af Sørgmodighed. En Lykke, som jeg ikke kendte, og som jeg havde en Anelse om maatte være det bedste af alt, havde strejfet mig. Jeg var paa én Gang bleven altfor træt til at fortsætte min Spadseretur, og jeg vendte tilbage til Agay-Bugten.

Lige til Aften laa jeg og drev i Græsset ved Siden af Floden. Da Klokken var bleven henad syv, gik jeg hen til Herberget for at spise til Middag.

Mine Matroser havde sagt Værten Besked, og han ventede mig. Der var dækket til mig i en lav, kalket Sal ved Siden af et andet Bord, hvor de to Elskende fra før allerede sad ligeoverfor hinanden og spiste, medens de stirrede hinanden dybt i Øjnene.

Jeg skammede mig over at forstyrre dem, som om jeg begik noget stygt og upassende.

De saa' et Øjeblik undersøgende paa mig, saa gav de sig atter til at tale sammen.

Værten, som kendte mig fra tidligere Tid, tog en Stol og satte sig hen ved Siden af mig. Han snakkede om Vildsvin og Kaniner, om det gode Vejr, om Mi-

stralen, og om en italiensk Kaptajn, som forleden havde overnattet hos ham; derpaa gav han sig for at smigre mig til at rose min Yacht, hvis sorte Skrog og høje Mast, der paa Toppen bar min røde og hvide Standart, jeg kunde skimte gennem Vinduet.

Parret ved Siden af havde hurtigt spist færdig, de rejste sig og gik ud. Jeg blev længe siddende og saa' op paa det spinkle Maanesegl, der pudrede den lille Red med sit hvide Lys. Endelig fik jeg Øje paa Jollen, der kom ind mod Land og paa sin Vej gennemskar det ubevægelige, blege Skær over Vandet.

Da jeg gik ud for at gaa ombord, saa' jeg atter de to Elskende, der stod paa Strandbredden og stirrede ud mod Havet.

Og medens Aarernes rappe Tag fjernede mig fra Kysten, saa' jeg stadig deres Omrids inde paa Strandbredden, to Skygger, der hævede sig Side om Side. De fyldte Bugten, Natten, Himlen, den Kærlighed, der udstraalede fra dem, spredte sig over hele Horisonten og gjorde dem store og symbolske.

Da jeg var naaet ud til Yachten, blev jeg længe siddende paa Dækket i en underlig sørgmodig Stemning. Uden at vide hvorfor, følte jeg mig opfyldt af Længsel, og jeg kunde slet ikke bestemme mig til at gaa ned i min Kahyt; det var, som om jeg saa længe

som muligt vilde indaande lidt af den Elskov, der mættede Luften omkring dem.

Pludselig kom der Lys i et af Herbergets Vinduer og mod den lyse Baggrund saa' jeg atter deres Omrids tegne sig for mig. Da overvældedes jeg af min Ensomhed, og i Foraarsnattens lune Stilhed, hvor Bølgerne skvulpede let mod Stranden og den fine Halv-

maane spejlede sig i Havet, følte jeg i mit Hjerte en saadan Længsel efter Elskov, at jeg var lige ved at skrige af Fortvivlelse.

Men paa én Gang skammede jeg mig over denne Svaghed; jeg vilde ikke overfor mig selv indrømme, at jeg var et Menneske som alle andre, og derfor beskyldte jeg Maanen for at have forvirret mit Sind.

Jeg har næsten altid troet, at Maanen har en hemmelighedsfuld Indflydelse paa Menneskenes Hjerner.

Den faar Digterne til at sværme, gør dem sublime eller latterlige og har paa et Par Forelskedes Følelser den samme Indvirkning som en Ruhmkorffer paa de elektriske Strømme. Det Menneske, der i Solskin elsker normalt, tilbeder i Maaneskin fanatisk.

En ung og henrivende Kvinde paastod en Gang — jeg husker ikke længere i hvilken Anledning — overfor mig, at der var noget, hun kaldte et Maaneslag, og som var tusinde Gange farligere end et Solstik. „Man kan faa det, sagde hun, naar man en smuk Nat spadserer ude, og man kommer sig aldrig efter det. Man bliver vanvittig, det vil sige, man bliver ikke vanvittig paa den Maade, at man maa spærres inde, det er et Slags mildt og vedvarende Vanvid; man tænker ikke længere om nogetsomhelst det samme som andre Mennesker."

Jeg er vis paa, at jeg i Aften maa have faaet et saadant Maaneslag, thi jeg har en Følelse af, at min Hjerne er uklar og forvirret, og den lille Halvmaane, der glider ned mod Havet, gør mig bevæget og fortvivlet.

Hvad er dog saa bedaarende ved denne Maane, dette gamle afdøde Himmellegeme, der slæber sit gule Ansigt og sit triste spøgelseagtige Lys rundt paa Him-

len, siden den saaledes kan betage os, os, der dog er fyldt med levende Tanker?

Elsker vi den, fordi den er død? Elsker vi den, fordi Digterne, som vi skylder den evige Illusion, som vi i dette Liv hyller os i, har forvirret vore Øjne ved alle de Billeder, de har opdaget i dens Straaler, har lært os paa tusinde forskellige Maader, med overspændt Følsomhed at fortolke den ensformige og blide Effekt, den bærer Jorden rundt?

Naar den staar op bag ved Træerne, naar den gyder sit skælvende Lys ud over en rindende Flod, naar dens Straaler falder gennem Grenene ned paa Alléernes Grus, naar den ensom svæver paa den mørke og øde Himmel, naar den langsomt glider ned mod Havet, paa hvis bølgende og krusede Overflade den lægger en Stribe af Klarhed, føler vi saa ikke alle de bedaarende Vers, hvortil den har inspireret de store Drømmere, strømme ind paa os?

Og dog er alle Menneskenes skønne Digte ikke tilstrækkelige til at fylde vort Hjerte med den sentimentale Sørgmodighed, som dette stakkels Himmellegeme formaar at indgyde os.

Vi har ondt af Maanen, uden at ville det, uden at vide hvorfor, uden at vide for hvad, og det er Grunden til, at vi elsker den.

Den Ømhed, vi skænker den, er blandet med Medlidenhed. Vi beklager den, som vi beklager en gammel Pige, thi vi har til Trods for Digterne en ubestemt Fornemmelse af, at Maanen ikke har levet og er død, men at den endnu har sin Uskyld i Behold.

Planeterne trænger ligesom Kvinderne til en Ægtefælle, og er den stakkels Maane, som Solen har forsmaaet, ikke simpelthen bleven gammel Jomfru, som vi siger hernede paa Jorden?

Det er derfor, at den med sit blide Lys fylder os med Haab, der aldrig kan blive til Virkelighed, og Længsler, som aldrig kan tilfredsstilles. Alt, hvad vi

her paa Jorden ubevidst og forgæves sukker efter, stiger som afmægtige og hemmelighedsfulde Safter under Maanens blege Straaler op i vort Hjerte. Naar vi fæster vore Blikke paa den, sitrer vi af umulige Drømme og tørster efter en uopnaaelig Elskov.

Det smalle, gyldne Maanesegl dyppede nu sin ene Spids i Vandet og blidt og langsomt gled den længere og længere ned, indtil ogsaa den anden Spids, der var saa fin, at jeg ikke saa' den forsvinde, var opslugt.

Saa rettede jeg mit Blik ind mod Herberget. Det oplyste Vindue var bleven lukket. En dump Fortvivlelse lagde sig knugende over mig, og jeg gik ned i min Kahyt.

10. April

Jeg var næppe kommet i Seng, førend jeg følte, at jeg ikke kunde sove, og jeg blev liggende paa Ryggen med lukkede Øjne, vaagne Tanker og dirrende Nerver. Ingen Bevægelse, ingen fjerne eller nære Lyde, kun de to Matrosers Aandedræt, som jeg kunde høre gennem den tynde Bræddevæg.

Pludselig var der noget, der knagede. Hvad? Jeg ved det ikke, en Tridse i Masterne formodentlig, men det sagte, klagende og smertelige i denne Lyd fik hele mit Legeme til at skælve. Jeg lyttede, intet, en uendelig Stilhed, der rakte fra Jorden og lige op til Stjernerne, intet, ikke et Vindpust, ikke en Skælven paa Vandet, ikke en Sitren i Yachten, intet, indtil pludselig den uforklarlige og spæde Klagen begyndte forfra. Jeg havde en Fornemmelse, da jeg hørte den, som om en skaaret Klinge savede i mit Hjerte. Hvor visse Lyde, visse Toner, visse Stemmer i et Sekund kan faa alt, hvad éns Sjæl kan rumme af Smerte, Raadløshed og

Angst, til at vælde frem! Jeg lyttede endnu mere spændt, og igen hørte jeg denne Lyd, der syntes at udgaa fra mig selv, at være fravristet mine Nerver, eller rettere, at genlyde i mig som en gennemtrængende, intensiv og trøstesløs Kalden! Ja, det var en grusom Stemme, en kendt og ventet Stemme, der drev mig til Fortvivlelse. Denne svage og besynderlige Lyd saaede Rædsel og Vanvid ud over mig, thi den ejede Magten til at vække den forfærdelige Angst, som slumrer paa Bunden af enhver Levendes Hjerte. Hvad var det? Det var den Stemme, som uden Ophør raaber i vor Sjæl, og som vedvarende, dunkelt og smertelig pinefuldt, ukendt, forfølgende, uforglemmelig og ubarmhjertig bebrejder os baade alt, hvad vi har gjort, og alt, hvad vi ikke har gjort. Det er ethvert ubestemmeligt Samvittighedsnag, ethvert uhjælpeligt Savn, enhver svunden Dag, enhver Kvinde, som man har mødt, og som maaske kunde have elsket én, alle forbigangne Ting, alle bortflygtede Glæder og alle døde Forhaabninger, som toner gennem denne Stemme. Alt, hvad der glider forbi os, skuffer os, flygter for os, alt det, som forsvinder, alt det, vi ikke har naaet og aldrig vil kunne naa, gemmes i denne lille tynde Stemme, der udraaber Livets Forfejlethed, vore Bestræbelsers Forfængelighed, vor Aands Afmagt og vort Køds Skrøbelighed.

I denne korte Knagen, der uafladelig begyndte forfra efter den dybe Nats øde Stilhed, fortalte den mig om alt, hvad jeg kunde have elsket, alt, hvad jeg halvt ubevidst havde ønsket, længtes efter og drømt om, alt, hvad jeg gerne vilde have set, forstaaet, vidst, prøvet, alt, hvad min stakkels svage og umættelige Aand havde strejfet med et forgæves Haab, alt det, som den havde forsøgt at svinge sig op imod uden at kunne sprænge den Lænke af Uvidenhed, der holdt den nede.

Ak, jeg har begæret alt uden at nyde noget. Jeg burde have haft en hel Races Levedygtighed, al den Intelligens, der er smuldret ud over alle levende Skabninger, alle Kræfter og tusinde Tilværelser i Reserve, thi jeg har i mig alt Begær og al Nysgerrighed, og jeg er indskrænket til at se alt uden at kunne gribe noget.

Hvorfor skal jeg føle denne Lidelse ved at leve, naar det for Størstedelen af Menneskene kun er en Tilfredsstillelse? Hvorfor skal jeg pines af denne ukendte Kval, der gnaver paa mig? Hvorfor skal jeg ikke som andre kende virkelige Glæder, Længsler og Nydelser?

Det maa være, fordi jeg ejer dette andet Syn, som paa samme Tid er en Forfatters Styrke og hans Elendighed. Jeg skriver, fordi jeg forstaar, og alt faar mig til at lide, fordi jeg kender det altfor godt, og især

fordi jeg uden at kunne nyde det, ser det igen inde i mig selv, afspejlet i mine Tanker.

Man skulde ikke misunde os, men beklage os, thi det er derved, at den, der skriver, er forskellig fra sine Lige.

Ingen umiddelbar Følelse eksisterer længere hos ham. Alt, hvad han ser, hans Glæder, Fornøjelser, Lidelser og Fortvivlelse bliver øjeblikkelig Genstand for hans Iagttagelser. Uvilkaarlig, trods alt og uden noget bestemt Maal giver han sig til at analysere Hjerter, Ansigter, Bevægelser og Betoninger. Saasnart han ser noget, hvad det end er, maa han søge efter et „Hvorfor?". Ikke et Udbrud, ikke et Skrig, ikke et Kys kommer lige fra hans Hjerte, han kender ikke til en eneste af de øjeblikkelige Handlinger, man begaar, fordi man ikke kan lade være, uden at vide hvorfor, uden at tænke derover, uden at forstaa dem og uden bagefter at gøre sig Regnskab for dem.

Hvis han lider, opnoterer han sin Lidelse og gemmer den i sin Erindring. Naar han kommer tilbage fra Kirkegaarden, hvor han har efterladt den, som var ham den kæreste paa Jorden, siger han til sig selv: „Det var dog en ejendommelig Følelse, ligesom en Rus af Smerte, o. s. v." Og derefter drager han frem

i sin Hukommelse alle Enkelthederne, hans Sidemænds Holdning, deres falske Sorg, falske Bevægelser og falske Ansigter og tusinde smaa kunstneriske Iagttagelser, en gammel Kone, som holdt et Barn ved Haanden og gjorde Korsets Tegn, en Lysstraale, der glimtede i et Vindue, en Hund, som fo'r gennem Ligtoget, den Virkning, Ligvognen gjorde under Kirkegaardens høje Cypresser, Udtrykket i Ligbærernes Ansigt og Muskelanspændelsen hos de fire Mænd, der firede Kisten ned i Graven — kort sagt tusinde Ting, som en almindelig skikkelig Mand, der sørgede af hele sin Sjæl, hele sit Hjerte og alle sine Kræfter, aldrig vilde have lagt Mærke til.

Uden at ville det, har han set alt, husket alt, opnoteret alt, fordi han fremfor alt er Skribent, og fordi hans Hjerne er indrettet paa den Maade, at Tilbageslaget hos ham er meget kraftigere, meget naturligere, om man saa maa sige, end den første Rystelse, Ekkoet langt klangfuldere end den oprindelige Tone.

Det er, som om han havde to Sjæle, af hvilke den ene opnoterer, forklarer og kommenterer enhver Stemning, som bevæger den anden, den naturlige Sjæl, der er indrettet som alle andre Menneskers. Han er fordømt til at se sig selv føle, handle, elske, tænke, lide, til aldrig at lide, tænke, elske og føle som alle andre, ær-

ligt, ligefremt og oprigtigt uden efter hver Glæde og hver Hulken at trævle sig selv op.

Naar han taler, lyder hans Ord ofte som Bagtalelse, fordi hans Tanker er skarptsynede, og han blotter alle de skjulte Fjedre i andres Følelser og Handlinger.

Naar han skriver, kan han ikke afholde sig fra at lægge ind i sine Bøger alt, hvad han har set, alt, hvad han har forstaaet, alt, hvad han ved, og det uden at gøre nogen Undtagelse hverken for sine Slægtninge eller sine Venner; med grusom Upartiskhed skildrer han, hvad der rører sig inderst inde i Hjertet hos dem, han elsker eller har elsket, og han overdriver endogsaa for at forøge Virkningen, ene og alene optaget af sit Værk og uden paa nogen Maade at tænke paa sine egne Følelser.

Og hvis han elsker, hvis han elsker en Kvinde, dissekerer han hende som et Lig paa et Hospital. Alt, hvad hun gør, alt, hvad hun siger, bliver øjeblikkelig vejet paa den Iagttagelsernes fint afstemte Vægt, som han altid bærer i sig, og rangeret efter dets nøjagtige Værd. Naar hun i et uvilkaarligt Udbrud kaster sig om hans Hals, værdsætter han denne Bevægelse i Forhold til, hvorvidt den kommer i det rette Øjeblik, er berettiget eller har tilstrækkelig dramatisk Kraft, og hvis han føler, at den er falsk eller uskøn, fordømmer han den i Tavshed.

Han er paa én Gang Skuespiller og Tilskuer, baade naar det gælder ham selv og andre, han er aldrig, saaledes som andre skikkelige Folk, der lever Livet ukunstlet, Skuespiller alene. Alt omkring ham bliver af Glas, Hjerter, Handlinger og hemmelige Bevæggrunde, han lider af en mærkelig Sygdom, en Slags Fordobling af Hjernen, der gør ham til et uhyggeligt, dirrende og opskruet Væsen, der er indviklet og trættende for ham selv.

Hans udprægede, sygelige Følsomhed giver ham en Fornemmelse af, at Huden er flaaet af ham, og at hvert eneste Indtryk bliver til en Smerte.

Jeg mindes mange mørke Dage, hvor mit Hjerte blev saa sønderflænget af et flygtigt Indtryk, at Mindet derom er bleven siddende i mig som et blødende Saar.

En Morgen saa' jeg i Avenue de l'Opéra, midt imellem den glade, støjende Mængde, som lod sig beruse af Majsolen, et ubeskriveligt Væsen, en gammel, fuldstændig kroget Kone; hun var klædt i Pjalter, der en Gang havde været en Kjole, og paa Hovedet havde hun en sort Straahat, fra hvilken al Pynten, Baand og Blomster, for umindelige Tider siden var forsvunden. Hun slæbte Benene saa besværligt efter sig, at jeg i mit Hjerte ligesaa meget som hun selv, mere end hun selv, følte den Smerte, som hvert Skridt forvoldte

hende. Hun støttede sig til to Stokke og gik uden at se nogen, ligegyldig for alt, for Støjen, Menneskene, Vognene og Solen! Hvor skulde hun hen? Hvor var hendes Hule? I et Stykke Papir, der hang ved Enden af et Sejlgarn, havde hun et eller andet. Hvad for noget? Brød? Ja, rimeligvis. Ingen, ikke en eneste Nabo havde formodentlig villet eller kunnet gaa dette Ærinde for hende, og derfor havde hun selv begivet sig ud paa den skrækkelige Rejse fra Kvistkammeret og til Bageren. Det maatte mindst tage hende to Timer at komme frem og tilbage. Og hvilken smertefyldt Vej! Hvilken langt forfærdeligere Korsvej end den, Kristus maatte vandre!

Jeg saa' op mod de vældigt høje Huses Tag. Derop skulde hun. Naar vilde hun være naaet derop? Hvor mange Gange maatte hun ikke undervejs pustende og stønnende hvile sig paa den lille mørke og snoede Trappe?

Alle vendte sig om for at se efter hende. „Stakkels Kone!" blev der mumlet, og saa gik Folk videre. Hendes Nederdel, hendes Las af en Nederdel slæbte efter hende paa Fortovet og syntes knapt at kunne hænge fast paa hendes Levning af en Krop. Og dèr indenfor var en Tanke! En Tanke? Nej, en rædselsfuld, uophørlig, pinefuld Lidelse. Aa, hvor er de ikke

elendige saadanne stakkels Gamle uden Haab, uden Børn, uden Penge, uden noget andet end Døden foran sig! Tænker vi nogensinde paa det? Tænker vi paa de forsultne Gamle oppe i Kvistkamrene? Tænker vi paa Taarerne i de matte Øjne, der en Gang straalede, skiftede Udtryk og var glade?

En anden Gang, da det regnede, var jeg alene paa Jagt i Normandiet. Jeg gik hen over en Mark, hvis fedtede og slimede Pløjejord skred og gled under mine Fødder. Fra Tid til anden fløj en overrasket Agerhøne, som havde ligget gemt bag en Jordknold, tungt op under Bygen. Mit Skud, der slukkedes af Regnen, som sivede ned fra Himlen, knaldede ikke højere end et Piskesmæld,

og det graa Dyr styrtede til Jorden med Blod paa sine Fjer.

Jeg følte mig saa sørgmodig stemt, at jeg godt kunde have givet mig til at græde, græde ligesom Skyerne, der græd ud over Verden og ud over mig. Mit Hjerte var gennemsyret af Sørgmodighed, og jeg overvældedes af en saadan Træthed, at jeg knapt formaaede at løfte mine Ben, der tyngedes af Jordklumperne under mine Fødder. Jeg vilde lige til at vende hjem, da jeg fik Øje paa en Vogn, som kom kørende ad en Tværvej midt over Marken.

Den sorte og lave Vogn, som beskyttedes af den runde Kalesche og blev trukket af en brun Hest, luntede langsomt afsted som et Varsel om Døden i dette uhyggelige Vejr. Pludselig holdt den, Lægens Hovede dukkede frem fra Kaleschen, og han raabte:

„Hej!“

Jeg gik hen til ham, og han sagde til mig:

„Vil De hjælpe mig med en Difteritispatient? Jeg er alene og maa have nogen til at holde paa Hovedet, medens jeg fjerner de falske Hinder i Halsen.“

„Ja, jeg kan godt tage med,“ svarede jeg og steg op i Vognen til ham.

Han fortalte mig følgende:

Halsbetændelsen, den frygtelige Halsbetændelse, som

kvæler os usle Menneskekryb, havde hjemsøgt Martinets Gaard, stakkels Folk!

Faderen og Sønnen var døde i Begyndelsen af Ugen, og nu var Moderen og Datteren ogsaa paa det sidste.

En Naboerske, der plejede dem, var pludselig bleven daarlig og var gaaet sin Vej Dagen før. Hun havde ladet Døren staa aaben efter sig, og de to Syge havde i fire og tyve Timer ligget ganske alene og forladte paa deres Halmmadratser uden noget at drikke, rallende, gispende og kæmpende med Døden!

Lægen kom lige fra dem. Han havde renset Moderens Hals og givet hende noget at drikke, men Barnet, som var ude af sig selv af Smerte og af Angsten for at blive kvalt, havde boret sit Hoved ned i Halmen og vilde ikke finde sig i, at han rørte ved hende.

Lægen, som var vant til at se al mulig Elendighed, sluttede med sin sørgmodige og resignerede Stemme:

„Hvad skal jeg gøre? Jeg kan dog ikke tilbringe hele Dagen hos mine Patienter! Men jeg maa indrømme, at disse to har det slemt. At tænke sig, at de har ligget i fire og tyve Timer uden at faa noget at drikke! Vinden blæste Regnen lige ind til dem, og Hønsene havde søgt Ly inde i Kaminen."

Vi naaede Gaarden. Han bandt sin Hest til et Æbletræ, der stod foran Døren, og vi gik indenfor.

En fæl Stank af Sygdom og Fugtighed, af Feber og Mug, af Hospital og af Kælder slog os i Møde. Der var koldt, koldt som i en Mose i dette lille graa og uhyggelige Hus uden Ild og uden Liv. Uhret var gaaet i Staa. Regnen pladskede ned i den store Kamin, hvis Aske Hønsene havde spredt ud over Gulvet, og henne fra en mørk Krog hørtes en hæslig, hæs og stønnende Lyd. Det var Barnets Aandedrag.

Moderen, der laa paa en Slags stor Trækasse, den almindelige Form for en Seng hos Bønder, skjult under gamle Tæpper og gamle Pjalter, syntes at være meget rolig.

Hun drejede Hovedet en lille Smule om imod os.

Lægen spurgte hende:

„Har De et Lys?"

Med en svag, ligesom udslidt Stemme svarede hun:

„Ja, der staar i Skabet."

Han tog Lyset og trak mig med hen i Krogen til den lille Piges Leje.

Hun laa og snappede efter Vejret. Hun saa frygtelig ud, hendes Kinder var indfaldne, hendes Øjne skinnede og hendes Haar var sammenfiltret. I hendes nøgne og spændte Hals dannede der sig ved hvert Aandedrag nogle dybe Hulninger. Hun laa paa Ryggen og knugede med Hænderne om de Laser, der

dækkede hende, men saasnart hun fik Øje paa os, drejede hun Hovedet om paa Siden for at skjule Ansigtet mod Madratsen.

Jeg tog hende om Skulderen, medens Doktoren tvang hende til at spærre Munden op og rev et stort Stykke hvidligt Hud, der forekom mig at være ligesaa tørt som Læder, ud af hendes Hals.

Hun trak straks Vejret lettere og drak en lille Smule. Moderen havde løftet sig op paa Albuen og laa og iagttog os.

„Er det gjort?“ spurgte hun.

„Ja, nu er det besørget.“

„Skal vi nu igen ligge ganske alene?“

Rædslen, en skrækkelig Rædsel for denne Ensomhed, denne Forladthed, for Mørket og for Døden, som hun følte nærme sig, dirrede i hendes Røst.

Jeg svarede:

„Nej, min gode Kone, jeg skal blive her, indtil Doktoren har sendt en Sygeplejerske.“

Og idet jeg vendte mig om imod Lægen, fortsatte jeg:

„Send Mo'r Mauduit herhen. Jeg skal nok betale hende.“

„Det var storartet. Jeg skal sørge for, at hun komlige med det samme.“

Han trykkede min Haand og gik, og jeg hørte hans Vogns Rullen dø bort paa den fugtige Vej.

Jeg var alene med de to Døende.

Min Hund Paf havde lagt sig foran den mørke Kamin, og det indgav mig den Tanke, at lidt Ild vilde gøre os alle godt. Jeg gik altsaa ud for at samle noget Brænde og noget Halm og snart kastede et flammende Baal sit Skær ud over Værelset, helt ind i den mørke Krog til Barnet, som atter var begyndt at snappe efter Vejret.

Jeg satte mig og strakte Benene ud imod Ilden.

Regnen piskede paa Ruderne og Vinden ruskede i Taget. Jeg lyttede til de to Syges korte, haarde og pibende Aandedræt og til min Hunds Snorken. Den havde rullet sig sammen foran det varmende Baal og sukkede af og til i lydeligt Velbehag.

Livet! Livet! Hvad er det for noget? De to Stakler derhenne, som altid havde sovet paa Straa, spist groft Brød, slidt som et Par Bæster og døjet al Jordens Usselhed, var i Færd med at dø! Hvad havde de gjort? Faderen var død, Sønnen var død. Og de gik dog for at være skikkelige Folk, var agtede og afholdte, brave og hæderlige Mennesker!

Jeg saa' paa Dampen, der steg op fra mine Støvler, og paa Hunden, der sov, og jeg følte paa én Gang en

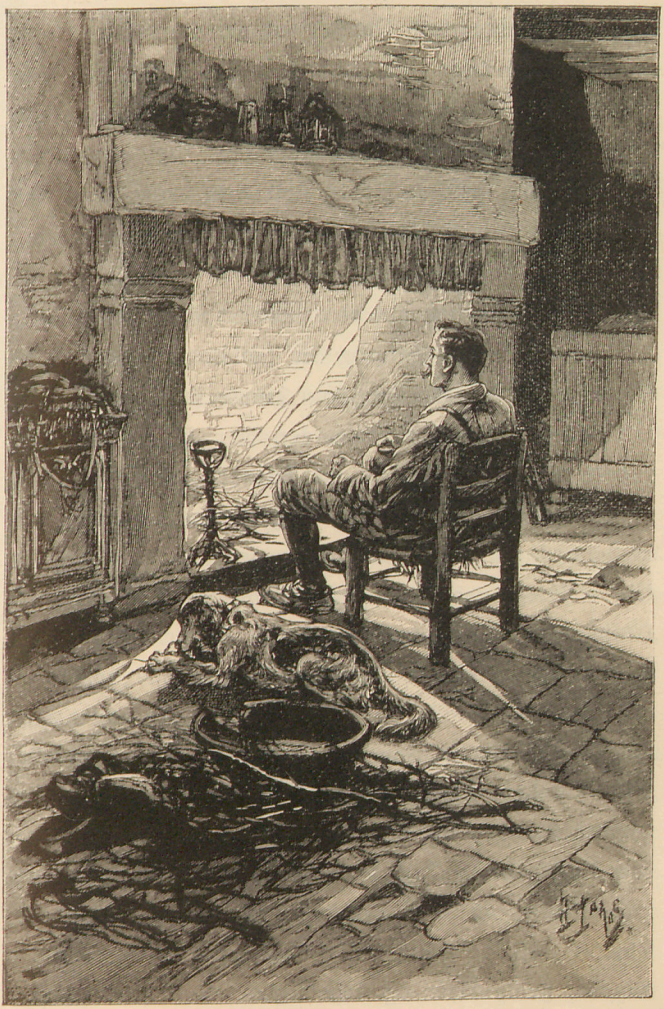

legemlig og skamfuld Glæde ved at sammenligne min Skæbne med disse Trælles.

Den lille Pige gav sig til at ralle og pludselig blev denne hæse Hiven mig uudholdelig, den sønderrev mig, som om Spidsen af en Dolk ved hvert af hendes Aandedrag trængte dybere ind i mit Hjerte.

Jeg gik hen til hende:

„Vil Du have noget at drikke? spurgte jeg.

Hun nikkede svagt, og jeg hældte lidt Vand ind i Munden paa hende, men hun kunde ikke synke det.

Moderen, som efterhaanden var bleven roligere, vendte sig om for at se paa Barnet, og lige med ét grebes jeg af en uhyggelig Angst, som jeg følte helt kold imod min Hud som Berøringen med et usynligt Uhr. Hvor var jeg? Jeg vidste det ikke længere! Drømte jeg? Hvad var det for et Mareridt?

Var det sandt, at den Slags Ting kunde hænde, at man saaledes kunde dø? Og jeg spejdede ind i Hyttens mørke Kroge, som om jeg, trykket ind i et eller andet dunkelt Hjørne, ventede at se den skrækindjagende, hæslige og unævnelige Skikkelse, som lurer paa Menneskenes Liv, som dræber dem, udsuger dem, knuser dem og kvæler dem, som elsker at se rødt Blod, Øjne, der skinner af Feber, Rynker og falmede Kinder, hvide Haar og Affældighed.

Ilden var lige ved at gaa ud. Jeg lagde nyt Brænde paa og stillede mig med Ryggen til den for at varmes, til den Grad frøs jeg over Lænderne.

Jeg for mit Vedkommende haabede i det mindste paa at komme til at dø i et hyggeligt Værelse med Læger omkring min Seng og Medicinflasker paa Bordet.

Og disse to havde i fire og tyve Timer ligget alene i denne Hytte, uden Ild, rallende paa deres Straa! . . .

Pludselig hørte jeg Hovslag og en Vogns Rullen. Sygeplejersken kom ind, rolig og tilfreds over at have faaet Arbejde og uden i mindste Maade at forbavses over denne Elendighed.

Jeg gav hende nogle Penge, for at hun kunde anskaffe, hvad der var fornødent, og flygtede som en Forbryder ud i Regnen, forfulgt af den rallende Lyd fra de to Struber. Jeg længtes efter min varme Stue, hvor mine Tjenestefolk ventede paa mig med en vel tillavet Middag.

Men jeg glemmer aldrig denne Oplevelse saa lidt som mange andre, der har faaet mig til at hade Jorden.

Hvor ofte ønsker jeg ikke, at jeg kunde lade være med at tænke, med at føle, at jeg som et Dyr kunde leve i et godt og varmt Land, i et gult Land uden noget skarpt og brutalt grønt, i et af disse Østens Lande, hvor man sover ind uden Sorg og vaagner

uden Ængstelse, hvor man intet kender til Bekymringer, hvor man elsker uden Kvide, og hvor man knapt nok mærker, at man eksisterer.

Dèr vilde jeg bo i et stort, firkantet Hus, der var som en blændende Kasse i Solen.

Fra Taget ser man ud over Havet, hvor Skibene sejler forbi med de græske eller muselmanske Sejl, der har Form som spidse Vinger. I Murene findes næsten ingen Aabning. En stor Have, hvor Luften er tung under Palmernes Dække, danner den midterste Del af denne orientalske Bolig. Et Springvand springer under Træerne, brydes og falder tilbage ned i det brede Marmorbassin, hvis Bund er bestrøet med Guldsand. Hvert Øjeblik tager jeg mig et Bad i det, mellem to Piber, to Drømme, eller to Kys.

Jeg vilde have smukke sorte Slaver, der, klædte i lette Stoffer, barfodede ilede hen over de tyste Tæpper.

Mine Vægge skulde være bløde og svulmende som et Kvindebryst og paa mine Divaner, som i hvert Rum stod rundt langs Væggene, skulde være Puder af alle Former, saa at jeg kunde hvile mig i alle mulige Stillinger.

Naar jeg saa var træt af denne salige Hvile, træt af at nyde Ubevægeligheden og mine evige Drømme, træt af Velværets stille Fryd, vilde jeg lade en hvid eller sort Hest, spænstig som en Gazelle, føre frem for Døren.

Og paa dens Ryg vilde jeg fare afsted og inddrikke Luften, der hidser og beruser, Luften, der hviner forbi i den rasende Galop.

Og som en Pil vil jeg fare hen over denne brogetfarvede Jord, der beruser Blikket og er fængende som en Vin.

I den stille Aftentime vil jeg som en Vanvittig ride ud imod den vide Horisont og den rosenfarvede, synkende Sol. Alt derude bliver rosenrødt i Tusmørket: de gennemstegte Bjærge, Sandet, Arabernes Klædninger, Dromedarerne, Hestene og Teltene.

Den rosenrøde Flamingo flyver fra Moserne op mod den rosenrøde Himmel. Og jeg vil udstøde van-

vittige Skrig, badet i denne Verdensrummets rosenrøde Uendelighed.

Jeg ser ikke paa Fortovene, hvor Lyden af Skridtene døves af Vognenes Rumlen ude paa Gaden, sortklædte Mandfolk, der sidder paa ubekvemme Stole og drikker Absinth og taler om Forretninger.

Jeg er fuldkommen uvidende om Kursen paa Børsen, om de politiske Begivenheder, det sidste Ministerskifte og alle de unyttige Dumheder, hvorpaa vi øder vor korte og skuffende Tilværelse. Hvad skal man med alle disse Bryderier, Lidelser og Kampe? Jeg vil hvile i Læ for Vinden i min lyse, pragtfulde Bolig.

I diskrete, dæmpede Værelser vil jeg gemme fire eller fem Hustruer, som er kommen fra de fem Verdensdele, og som bringer mig Blomsten af den kvindelige Skønhed, der har udfoldet sig i alle Menneskehedens Racer.

Denne Drøm svævede endnu for mine lukkede Øjne og dyssede mit Sind til Hvile, da jeg hørte mine Mænd vaagne, tænde Lanternen og give sig i Færd med et langvarigt og stilfærdigt Arbejde.

Jeg raabte til dem:

„Hvad er det, I bestiller?“

Raymond svarede tøvende:

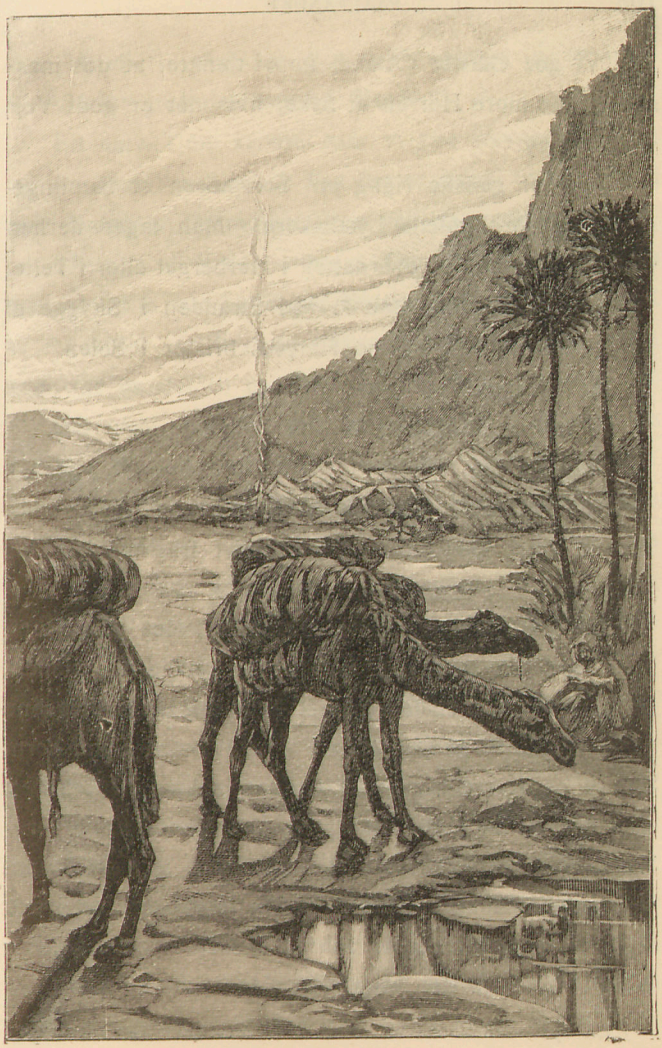

„Vi gør Garnet i Stand, for vi tænkte, at det maaske kunde more Herren at fiske, hvis det er godt Vejr ved Daggry."

Agay er ganske rigtig om Sommeren et Samlingssted for alle Kystens Lystfiskere. Man tager derhen med hele Familien, overnatter i Herberget eller i Telte, spiser sin „Bouillabaisse"*) ved Stranden i Skygge af Fyrretræerne, hvis varme Harpiks brister i Solen.

Jeg spurgte:

„Hvad er Klokken?"

„Den er tre."

Uden at rejse mig strakte jeg Haanden ud og aabnede Døren, der skiller min Kahyt fra Mandskabets Køjerum.

De to Mænd sad sammenkrøbne i det lave Rum, som var fyldt med alle mulige forskellige Genstande, og som lignede en Røverhule, hvor der langs Væggene hænger alle Slags Redskaber, Save, Økser, Splidshorn, Kurve og Kasseroller; paa Gulvet mellem de to Køjer, staar en Spand, en Ovn og en lille Tønde, hvis Jernbaand skinner i Skæret fra Lanternen, der er hængt op mellem Ankerbeddinger. Mine Matroser har travlt med at sætte Lokkemad paa de talløse Fiskekroge, der hænger ned fra det lange Garn.

*) En sydfransk Fiskeret, lavet af forskellige Slags Fisk.

„Hvad Tid skal jeg staa op?“ spørger jeg dem.

„Helst med det samme, Herre.“

En halv Time senere gaar vi alle tre ned i Jollen og ror bort fra *Smukke Ven* for at sætte vort Garn ud ved Foden af Drammont, lige ved den gyldne Ø.

Efter at vi havde anbragt Garnet, som havde en Længde af to, tre hundrede Meter paa Havbunden, stak vi tre Liner ud, kastede Anker ved Hjælp af en Snor, som var bundet til en Sten, og begyndte at fiske.

Det var allerede helt lyst, og jeg saa' ganske tydeligt Kysten ved Saint Raphaël, tæt ved Argens Udløb, og de mørke Maurerbjærge, der fortsættes lige til Cap Camarat, langt borte, midt ude i Havet paa den anden Side af Saint-Tropez-Bugten.

Det er dette Sted, jeg holder mest af paa hele Sydkysten. Jeg elsker det, som om jeg var født og vokset op dèr, fordi det er vildt og broget og endnu ikke er bleven forpestet af Parisere, Englændere, Amerikanere, Rigmænd og Eventyrere.

Pludselig sitrede Linen, som jeg holdt i Haanden. Jeg skælvede, den rørte sig ikke, men lidt efter mærkede jeg paa ny et Ryk i Snøren, der var rullet om min Finger, derpaa et stærkere, og spændt og forsigtig gav jeg mig til at hale Linen ind, medens jeg stirrede ned i det gennemsigtige, blaa Vand, hvor jeg snart i

Baadens Skygge fik Øje paa et hvidligt Lyn, der beskrev nogle hastige Buer.

Dèr nede i Vandet forekom Fisken mig at være uhyre stor, men da jeg fik den ombord var den paa Størrelse med en Sardin.

Derefter fik jeg andre, blaa, røde, gule og grønne, blanke, sølvskinnende, stribede, forgyldte, plettede og spættede, disse Middelhavets skønne Klippefisk, der er saa forskellige, saa brogede, som om de var malede til Øjenlyst, og senere de hæslige Uhyrer: piggede Søpindsvin og Muræner.

Der kan ikke tænkes noget morsommere end at tage et Garn op. Hvad vil der dukke op fra Havet? Hvilke Overraskelser, hvilke Glæder og hvilke Skuffelser venter der én for hver Krog, som trækkes op af Vandet? Hvilken Spænding, naar man skimter et stort Dyr, der spræller, medens det langsomt hales op imod én!

Klokken to var vi atter ombord i Yachten, og de to Mænd meddelte mig straalende, at vor Fangst vejede to og tyve Pund.

Men jeg skulde dyrt komme til at betale min søvnløse Nat. Jeg fik Hovedpine, den forfærdelige Plage, Hovedpine, der er værre end noget Marterinstrument, der maler Hjernen til Stumper, gør én vanvittig, dræ-

ber alle Tanker og spreder Hukommelsen som Avner for Vinden. Jeg maatte lægge mig i min Køje med en Flaske Æther under Næsen.

Da der var gaaet nogle Minutter, syntes jeg, at jeg hørte en svag Mumlen, som smaat voksede til en Slags Summen, og jeg havde en Fornemmelse af, at mit Legeme blev let, let som Luften og opløste sig i Skyer.

Derpaa var det som en Slags Sjæledøs, et slumrende Velvære til Trods for Smerterne, som blev ved, men som ikke længere var slet saa pinefulde. De blev nu til de Lidelser, som man kan finde sig i, det var ikke længere denne skrækkelige Sønderriven, mod hvilken hele éns forpinte Krop gør Oprør.

Snart begyndte den besynderlige og salige Fornemmelse af Tomhed, som jeg havde i Brystet, at brede sig til mine Lemmer, der nu ogsaa blev lette, som om Kødet og Knoglerne var smeltet bort og kun Huden var tilbage, Huden, som var nødvendig for, at jeg kunde mærke Behageligheden ved at leve, ved at ligge i dette Velvære. Jeg opdagede paa én Gang, at jeg slet ikke led mere. Smerten var forsvundet, smeltet væk den ogsaa, dunstet bort. Og jeg hørte Stemmer, to Samtaler, uden at forstaa noget af Ordene. Snart var det kun ubestemmelige Lyde, snart opfangede jeg et eller andet løsrevet Ord, men jeg vidste godt, at det kun

var den stedse voksende Summen for mine Øren. Jeg sov ikke, jeg var vaagen, jeg forstod, jeg følte og tænkte, klart og dybt, med et usædvanligt Skarpsind, en aandelig Glæde, en ejendommelig berusende Følelse af, at mine aandelige Evner var bleven mange Gange fordoblede.

Det var ikke den Drømmetilstand, der fremkaldes ved Nydelsen af Haschich, det var ikke Opium'ens lidt sygelige Syner, det var en vidunderlig Skærpelse af Tænkeevnen med en hel ny Maade at se paa, dømme paa og værdsætte Livet paa, tilligemed en fast Overbevisning, en ubetinget Vished om, at denne Maade var den rette.

Og det gamle Billede fra Skriften dukkede pludselig op i mine Tanker. Det forekom mig, at jeg havde spist af Kundskabens Træ, og at alle Hemmeligheder afsløredes for mig, til den Grad beherskedes jeg af en ny, forunderlig, uomstødelig Logik. Argumenter, Slutninger og Beviser strømmede i Mængder ind paa mig, øjeblikkeligt kuldkastede af endnu stærkere Argumenter, Beviser og Slutninger. Mit Hoved var bleven en Tankernes Valplads. Jeg var et overlegent Væsen, udrustet med en uovervindelig Intelligens, og det var mig en vidunderlig Nydelse at fastslaa min Magt . . .

Det varede længe, længe. Jeg trak stadig Vejret

over min Ætherflaske. Pludselig opdagede jeg, at den var tom. Og Smerterne begyndte igen.

I ti Timer maatte jeg døje den Pine, for hvilken der ikke gives noget Middel, saa faldt jeg endelig i Søvn. Den næste Dag vaagnede jeg, kvik som efter en Rekonvalescens, og efter at have skrevet disse Sider, sejlede vi videre til Saint-Raphaël.

Saint-Raphaël, d. 11. April

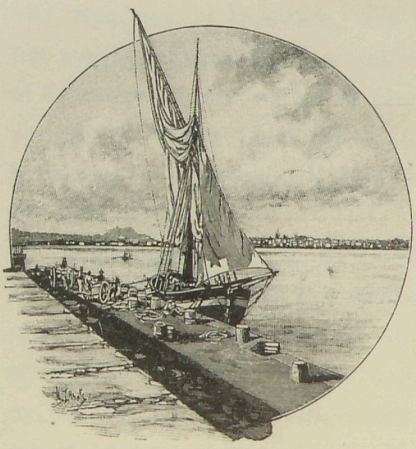

Vi har haft storartet Vejr paa Turen hertil, en lille vestlig Brise, som bragte os herhen i seks Krydsninger. Da vi var kommet omkring Drammont, fik jeg Øje paa Saint-Raphaëls Villaer, som ligger gemt mellem Fyrretræerne, de smaa magre Fyrretræer, der Aaret igennem plages af den evige Vind, som blæser fra Fréjus. Derpaa sejlede vi mellem „Løverne", nogle smukke røde Klipper, der synes at bevogte Byen, ind i Havnen, som inderst inde er tilsandet, hvad der tvinger én til at holde sig i en Afstand af halvtreds Meter fra Kajen.

Jeg gik straks i Land.

Der var stærk Trængsel foran Kirken. Der var Bryllup derinde. Med embedsmæssig Alvorsfuldhed gav en Præst sin Tilladelse til den højtidelige og komiske, dyriske Akt, der saa stærkt beskæftiger Menneskene og er Aarsag til saa megen Latter, saa mange Lidelser og saa mange Taarer. Ifølge Skik og Brug havde de to Familier indbudt alle deres Slægtninge og Venner til at overvære denne Sørgegudstjeneste over en ung Piges Uskyld, dette paa én Gang fromme og uanstændige Skuespil, hvor Gejstligheden giver sine Raad, som Moderen senere sine, denne offentlige Velsignelse til noget, som man ellers tilslører med saa megen Omhu og saa megen Blufærdighed.

Og hele Egnen havde, fyldt med tvetydige Tanker og hidset af den lystne og lækkersultne Nysgerrighed, der faar Mængden til at strømme til den Slags Skuespil, indfundet sig for at se, hvorledes Brudeparret vilde te sig. Jeg gik ind i Trængselen og gjorde mine Iagttagelser.

Du gode Gud, hvor Menneskene er grimme! For i det mindste hundrede Gang, fastslog jeg midt i denne Fest, at af alle Racer er den menneskelige den hæsligste. Og omkring mig bølger Lugten af Mennesker, en fed og kvalmende Lugt af snavset Hud, fedtet Haar

og Hvidløg, denne Hvidløgsstank, som Sydens Folk spreder omkring sig gennem deres Mund, deres Næse og deres Hud, ligesom Roserne udsender deres Duft.

Det er meget sandt, at Menneskene hver Dag er lige grimme, og at de hver Dag lugter lige daarligt, men vore Øjne, som er vant til at se paa dem, og vor Næse, som er vænnet til at lugte dem, generes ikke af deres Grimhed og deres Uddunstninger, som naar vi i nogen Tid har været befriet for Synet og Lugten af dem.

Mennesket er hæsligt! For at sammensætte et Galleri af groteske Figurer, der kunde faa en Død til at vride sig af Latter, vilde det være tilstrækkeligt at tage den første halve Snes, der passerer forbi, stille dem op i Række og fotografere dem med deres ulige Vækst, deres altfor lange eller altfor korte Ben, deres altfor fede eller altfor magre Kroppe, deres røde eller blege, behaarede eller skægløse Ansigter og deres smilende eller alvorlige Miner.

Fordum, i Verdens første Tid, har det vilde Menneske, det stærke og nøgne Menneske, sikkert været ligesaa smukt som Hesten, Hjorten eller Løven. Hans Musklers Spænding, det frie Liv, den stadige Øvelse af hans Kræfter og hans Behændighed bevarede hos ham den Smidighed i Bevægelserne, som er den første

Skønhedsbetingelse, og den Elegance i Bygningen, der alene udvikles gennem den legemlige Træning. Senere hen forstod kunstneriske Folkeslag, der holdt Plastiken i Ære, ved Gymnastikens Kunst at bevare denne Smidighed og Elegance hos det mere intelligente Menneske. Legemets Pleje, Kraft- og Smidighedsøvelser, koldt Vand og varme Bade gjorde Grækerne til Typen for menneskelig Skønhed, og de efterlod os deres Statuer som en Lære for at vise os, hvorledes disse store Kunstneres Legemer saa ud.

Men nu, ak Apollo, lad os blot kaste et Blik paa den Menneskerace, der nu forlyster sig med Fester. Børnene er tykmavede, fra de ligger i Vuggen, vanskabte af for tidlige Studier, sløvede af Skolen, der ved Femtenaars-Alderen har udslidt deres Krop og overanstrengt deres Hjerne, inden de endnu er bleven Mænd, og de naa'r Ynglingealderen med daarligt udvoksede Lemmer, som sidder forkert, og hvis normale Forhold aldrig er bleven bevarede.

Og se de Mennesker, der gaar paa Gaden i deres smudsige Klæder! Og se Bonden! Herre, min Gud! Se Bonden ude paa Marken, dette klodsede, plumpe og knortede Menneske, lang som en Stang, altid forvredet, kroget, hæsligere end de Barbarertyper, man ser paa anthropologiske Musæer.

Og lad os saa tænke paa, hvor Negrene er smukke af Bygning, men ikke af Ansigt, disse kraftige og smidige Bronzemænd, og paa hvor elegante Araberne er af Holdning og Skikkelse!

Iøvrigt har jeg endnu af en anden Grund en Ræd-sel for Mængden.

Jeg kan hverken gaa ind i et Theater eller overvære en eller anden offentlig Fest, uden at jeg straks føler mig underligt og uforklarligt ilde til Mode, jeg

kommer til at dirre af Nervøsitet, som om jeg med hele min Kraft maatte kæmpe imod en uimodstaaelig og hemmelighedsfuld Indflydelse. Og jeg kæmper virkelig ogsaa imod Mængdens Sjæl, der søger at trænge ind i mig.

Hvormange Gange har jeg ikke konstateret, at éns Intelligens forøges og udvikles, saasnart man lever alene, og at den svinder ind og bliver ringere, saasnart man atter kommer i Forbindelse med andre Mennesker. Samkvemmet, de gængse Anskuelser, alt, hvad man er tvunget til at høre og svare paa, indvirker paa éns Tanker. En Frem- og Tilbagestrøm af Meninger gaar fra Hjerne til Hjerne, fra Hus til Hus, fra Gade til Gade, fra By til By, fra Folk til Folk og danner en jævn Flade, en Gennemsnitsintelligens for enhver Sammenhoben af talrige Individer.

Den Evne til at tage Initiativ, til at fælde en selvstændig Dom, til at drage Fornuftslutninger, ja, selv til at trænge til Bunds i Tingene, der findes hos ethvert enkeltstaaende Menneske, forsvinder i Almindelighed, saasnart dette Menneske blander sig med et Antal andre Mennesker.

Her et Stykke af et Brev, som Lord Chesterfield skrev til Søn (1751), og hvori han med en sjælden Beskedenhed fastslaar denne pludselige Borteliminering af

alle virksomme aandelige Egenskaber, som finder Sted i enhver talrig Forsamling:

„Lord Macclesfield, som har taget den største Del i det forberedende Arbejde til Loven, og som er en af Englands største Astronomer og Mathematikere, taler derpaa med indgaaende Sagkundskab til Spørgsmaalet og med al den Klarhed, det er muligt at lægge for Dagen overfor et saa indviklet Æmne. Men da hans Ord, hans Sætningsperioder og Talefærdighed ikke staar paa Højde med min ydre Veltalenhed, bliver jeg enstemmigt foretrukket, hvad jeg indrømmer er i højeste Grad uretfærdigt.

„Men saaledes vil det altid gaa. Enhver talrig Forsamling er en *Mængde*, ligegyldig hvilke enkelte Individer den bestaar af, og man maa aldrig til en Mængde tale Fornuftens rene Sprog. Man skal bare henvende sig til dens Lidenskaber, dens Følelser og dens tilsyneladende Interesser.

„En Samling af Individer har ikke længere nogen Evne til at forstaa, o. s. v.“

Denne Lord Chesterfields dybe Iagttagelse, en Iagttagelse, som forøvrigt ofte er gjort, og som den videnskabelige Skoles Filosofer med megen Interesse har

opnoteret, er en af de vægtigste Indvendinger imod alle repræsentative Regeringer.

Det samme og lige overraskende Fænomen gentager sig hver Gang et større Antal Mennesker er forsamlede. Alle disse Mennesker, som her staar Side om Side og hver er noget for sig, som er forskellige af Aand, Intelligens, Lidenskaber, Opdragelse, Anskuelser og Fordomme, forvandles paa én Gang, ene og alene fordi de er samlede, til et særligt Væsen, udrustet med en egen Sjæl og med en ny og fælles Tænkemaade, der er det uforklarlige Facit af Gennemsnittet af de enkelte Meninger.

Det er en Mængde, og denne Mængde er et bestemt Væsen, et udstrakt kollektivt Individ, der adskiller sig ligesaa meget fra en anden Mængde, som det ene Menneske adskiller sig fra det andet.

En populær Talemaade hævder, at „Mængden bruger ikke sin Fornuft". Men hvorfor bruger Mængden ikke sin Fornuft, naar hver enkelt Individ i Mængden bruger sin? Hvorledes kan en Mængde uvilkaarlig foretage sig noget, som ingen af dens Enheder vilde have kunnet finde paa? Hvorledes kan en Mængde faa pludselige Indskydelser, ubarmhjertige Viljesudbrud, gribes af en meningsløs Stemning, der ikke kender til nogen Hindring, og lade sig rive med til at begaa Handlinger,

som ingen af de Individer, den bestaar af, vilde falde paa at begaa?

En Ubekendt udstøder et Skrig og øjeblikkelig gribes alle af en Slags Fanatisme, og alle lader sig rive med af den samme Følelse, uden at nogen prøver paa at gøre Modstand, lader sig beherske af den samme Tanke, der paa én Gang er bleven fælles for dem alle til Trods for de forskellige Kaster, Meninger, Overbevisninger og Sæder, og kaster sig over en Mand, kvæler ham, drukner ham uden Grund, næsten uden Paaskud, medens hver enkelt af dem, hvis han havde været alene, med Fare for sit Liv vilde have styrtet sig frem for at redde den, han er med til at dræbe.

Og om Aftenen, naar hver enkelt gaar hjem til sit, spørger han sig selv, hvilket Raseri eller hvilket Vanvid der havde bemægtiget sig ham og saa pludseligt faaet ham til at handle stik imod hans Natur og hans Karakter, hvorledes han har kunnet givet efter for denne blodtørstige Indskydelse?

Det var simpelthen, fordi han havde hørt op med at være et Menneske for at blive en Del af en Mængde. Hans personlige Vilje var flydt sammen med den fælles Vilje, som en Vanddraabe flyder sammen med en Flod.

Hans Personlighed var forsvundet, var bleven en uendelig lille Del af en anden, rummelig og forunderlig

Personlighed: Mængdens. Er den Panik, der kan gribe en Hær, den Meningsorkan, der kan rive et helt Folk med sig, og den Galskab, der faar et Folk til at danse ind i Døden, ikke endnu flere rystende Eksempler paa dette samme Fænomen?

Naar alt kommer til alt, er det vel heller ikke mere forbavsende at se en Flok Individer, der er forsamlede, danne et Hele end at se Molekyler, der ligger ved Siden af hverandre, danne et Legeme.

Det er dette Mysterium, man maa tilskrive den særlige Stemning, der hersker i en Skuespilsal, den besynderlige Forskel, der kan være mellem Publikums Bedømmelse paa Generalprøven og ved Premièren og atter mellem den Modtagelse, Publikum giver et Stykke ved Premièren, og den Modtagelse, det faar de følgende Aftener. Det forklarer ligeledes, at Virkningerne fra Aften til Aften ligger paa forskellige Steder, og at der kan begaas saadanne Fejltagelser, som at man fordømmer Værker, der som *Carmen* er bestemte til senere at opnaa en uhyre Sukces.

Hvad jeg har sagt om Mængden, kan iøvrigt anvendes paa hele Samfundet. Den, som vil bevare sine Tankers ubetingede Selvstændighed, sin Dømmekrafts stolte Uafhængighed, som vil se Livet, Menneskene og Verden som en fri Iagttager, der er hævet over enhver

Fordom, enhver forudfattet Overbevisning, enhver Religion, det vil sige over enhver Frygt, maa derfor holde sig absolut fjernt fra det, man kalder selskabeligt Samkvem, thi den universelle Dumhed er saa smittende, at han ikke kan omgaas sine Lige, se paa dem og høre paa dem uden mod sin Vilje at blive proppet fra alle Sider med deres Meninger, deres Anskuelser, deres Overtro, deres Traditioner og deres Fordomme, som efterhaanden trækker ham med ind i deres Skikke, deres Love og deres Moral, der forbløffer ved sit Hykleri og sin Fejghed.

Den, som prøver paa at modstaa denne stadige, forringende Indflydelse, kæmper forgæves mod en Mængde fine, næsten umærkelige, men ubrydelige Baand. Og snart hører han op med at kæmpe, fordi han er bleven træt.

Der blev pludselig Uro mellem Publikum. Brudeparret var paa Vej ud af Kirken. Og uvilkaarlig gjorde jeg ligesom alle de andre, jeg hævede mig paa Taaspidserne for at se, jeg havde Lyst til at se, en dum, lav, grim Lyst, en rigtig Plebejerlyst. Mine Sidemænds Nysgerrighed havde smittet mig som en Rus, jeg var jo en Del af denne Mængde.

For at udfylde Resten af Dagen bestemte jeg mig til at ro en Tur i Jollen op ad Argens. Denne næsten

ukendte og henrivende Flod skiller Fréjus-Sletten fra de vilde Maurerbjærge.

Jeg tog Raymond med, og vi roede langs den brede og lave Strandbred hen til Flodmundingen, som var halvvejs tilsandet og utilgængelig. Kun en eneste Kanal satte Floden i Forbindelse med Havet, men Strømmen i den var saa hurtig og saa fuld af Skum og Hvirvler, at vi ikke turde vove os ind i den.

Vi maatte saa hale Jollen op paa Land og bære den hen over Sandet ind til den vidunderlige Sø, som Argens danner her paa dette Sted.

Midt i et sumpet og grønt Landskab, saa grønt som kun de Træer er, der vokser i Vand, flyder Floden mellem to Bredder, der er bedækkede med grønt og overskyggede af et saa højt og uigennemtrængeligt Bladhang, at man knapt skimter de nærliggende Bjærge. Den snor sig hvert Øjeblik, men bliver ved med at ligne en fredelig Sø, som aldrig lader se eller gætte, at den fortsætter sin Vej gennem dette øde, stille og pragtfulde Landskab.

Ligesom i Lavlandene oppe mod Nord, hvor Kilder siver frem ved éns Fødder og risler Liv over Jorden, som om det var Blod, Jordbundens klare og kølige Blod, har man her den samme Fornemmelse af overvældende Grøde, der er ejendommelig for alle fugtige Egne.

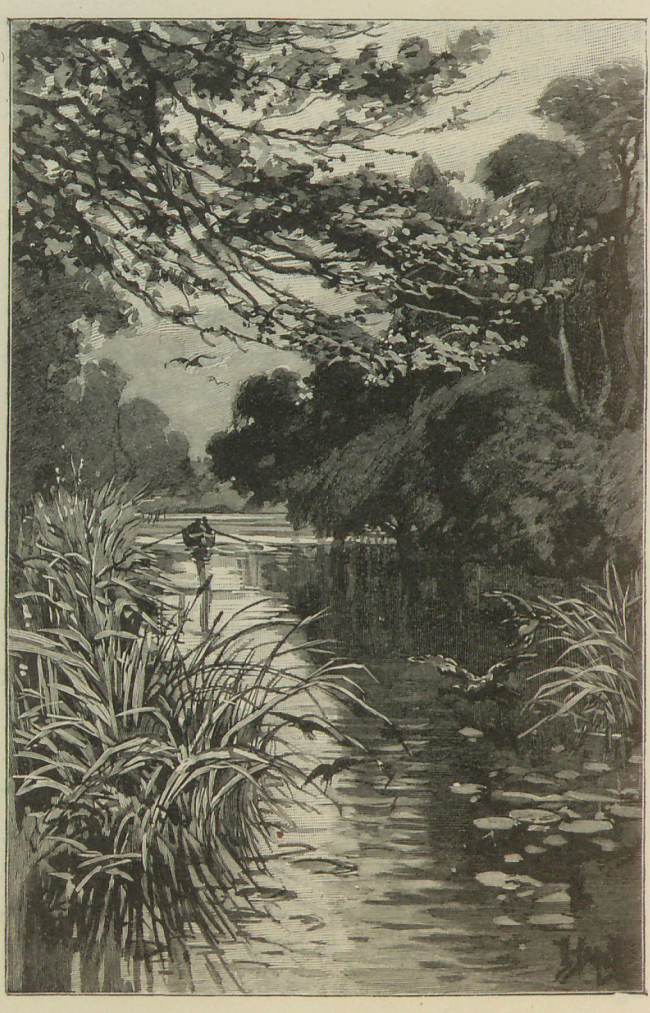

Fugle med store hængende Fødder svinger sig op fra Sivene og stræber med deres spidse Næb op mod Himlen, andre flyver tungt og bredt fra den ene Bred til den anden og atter andre, mindre og snare, følger tæt langs Overfladen som Stene, naar man slaar Smut. Talløse Turtelduer kurrer i Trætoppene eller flyver fra Træ til Træ og synes at udveksle Elskovsbesøg. Man føler, at der overalt omkring dette dybe Vand, paa hele denne Slette, lige til Foden af Bjærgene, stadig er Vand, Mosens skuffende, døsige og dog levende Vand, store, klare Vandflader, hvori Himlen spejler sig, hvori Skyerne sejler afsted og hvorover der ranker sig spredte Klynger af forunderlige Siv, klart og frugtbart Vand, som nærer Febersygdomme og Mikrober, som paa samme Tid er en Grøde og en Gift, som dragende og lokkende breder sig over alskens hemmelighedsfuld Raaddenskab.

Luften, man indaander, er vidunderlig, døsende og frygtindgydende. Paa alle de Smaahøje, der skiller disse rolige Pytter, i alt det tætte Græs vrimler, hopper, kryber og snor sig en slimet og frastødende Verden af de Dyr, hvis Blod er koldt. Jeg elsker disse kolde og snigende Dyr, som man undgaar og som man frygter; de har for mig noget helligt.

Ved Solnedgang beruses og betages jeg af et saa-

dant Moselandskab. Efter hele Dagen at have været en stor stille Dam, der slumrede i Varmen, bliver det, naar Tusmørket begynder at falde paa, et overnaturligt og vidunderligt Féland. I det umaadelige, rolige, udstrakte Spejl sænker Skyerne sig, Skyer af Guld, Skyer

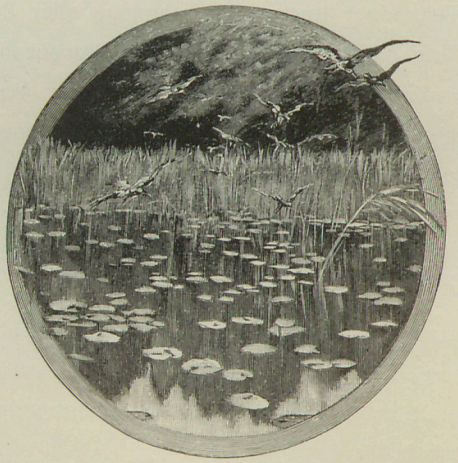

af Blod, Skyer af Ild, de sænker sig derned, bader sig deri, drukner sig. De er deroppe paa den vide Himmel, og de er dernede, nede under os, saa nær og dog saa ugribelige i denne lille flade Vandpyt, som gennemstikkes af Græsstraa, der er spidse som Haar.

Al den bedaarende, afvekslende og berusende Farverigdom, der er skænket Verden, aabenbarer sig for os, vidunderlig fuldendt, svulmende af Glans, uendelig for-

tonet omkring et Aakandeblad. Alle Toner af rødt, af rosa, af gult, af blaat, af grønt, af violet er dèr, i denne lille Smule Vand, som viser os hele Himlen, hele Verdensrummet, hele Drømmen og afspejler Fuglenes Flugt.

Men der ligger mere endnu, noget jeg ved ikke hvad, gemt i Moserne ved Solnedgang. Jeg føler det som en ubestemmelig Aabenbaring af et ukendt Mysterium, som det første Pust af det primitive Liv, der maaske var en Gasboble, som ved Aften steg op fra en Mose.

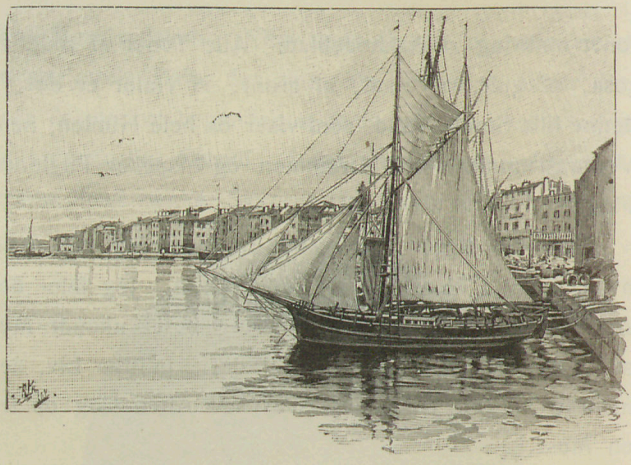

Saint-Tropez, den 12. April.

I Morges Klokken otte sejlede vi til Saint Raphaël for en stærk, nordvestlig Brise.

Havet, der i Bugten var uden Bølger, var hvidt af Skum, hvidt som Sæbevand, thi Vinden, den forfærdelige Vind fra Fréjus, der blæser næsten hver Morgen, syntes at kaste sig over det som for at flaa Huden af det, løfter det op, og ruller det afsted i smaa Skumspaaner, som lidt efter spredes for atter at samle sig.

Havnefolkene havde forsikret os, at denne Vind

vilde løje af ved Ellevetiden, og vi bestemte os derfor til at begive os paa Vej med tre Reb og den lille Klyver.

Jollen blev halet op paa Dækket og anbragt ved Foden af Masten, og saasnart *Smukke Ven* var kommet ud af Havnen, syntes den at flyve. Skønt den næsten ingen Sejl havde oppe, har jeg aldrig set den ile saaledes. Det var, som om den slet ikke rørte ved Vandet, man skulde ikke ane, at den nederst i sin brede, to Meter dybe Køl bar attenhundrede Kilogram Bly, uden at regne de to tusinde Kilogram Ballast i Lasten og alt, hvad vi har ombord af Takkelage, Ankre, Kættinger, Touge og Redskaber.

Vi naaede hurtig over Bugten, i hvilken Argens inderst inde har sit Udløb, og saasnart vi var kommet i Læ af Kysten, hørte Brisen næsten fuldstændig op. Her er det, at den vilde, dystre og pragtfulde Egn, som man endnu kalder Maurernes Land, begynder. Det er en lang Bjærg-Halvø, hvis Kyster alene har en Udstrækning af over hundrede Kilometer.

Saint-Tropez, som ligger ved Indsejlingen til den vidunderlige Bugt, der tidligere kaldtes Grimaud-Bugten, er Hovedstaden i dette lille sarraceniske Rige, hvis Landsbyer, der næsten alle er byggede paa Toppen af Bjærgtinder for at være sikrede mod Angreb, endnu vrimler af mauriske Huse med deres Buer, deres

smalle Vinduesaabninger og deres indre Gaarde, hvor der vokser høje Palmetræer, som rager op over Tagene.

Hvis man tilfods trænger ind i de ukendte Dale i dette tætte Bjærgland, opdager man en overraskende vild Egn uden Veje og uden Stier, uden Byer og uden Huse.

Fra Tid til anden kan man efter en syv, otte Timers Gang faa Øje paa en Hytte, der som oftest er forladt, men undertiden kan være beboet af en fattig Kulsvierfamilie.

Maurerbjærgene, siges der, skal have en ganske særlig geologisk Sammensætning, en uforlignelig Flora, den mest afvekslende i hele Europa, forsikres der, og store Skove af Fyrretræer, Korkege og Kastanier.

For tre Aar siden foretog jeg ind i Hjærtet af denne Egn en Udflugt til Ruinerne af Kartheuserklosteret ved la Verne. Det var uforglemmeligt. Hvis det er godt Vejr i Morgen, vil jeg gøre den Udflugt om igen.

En hel ny Vej gaar langs Havet fra Saint-Raphaël til Saint-Tropez. Hele Vejen paa denne prægtige Strækning, hvor man snart kommer gennem Skove og snart har en vidunderlig Udsigt ud over Vandet, har man prøvet paa at skabe Badesteder. Det først planlagte er Saint-Aigulf.

Dette Sted har en ejendommelig Karakter. Midt i Fyrreskoven, der gaar ned til Havet, aabner sig i alle Retninger brede Veje. Der findes ikke et eneste Hus, ikke andet end disse Gadeanlæg inde mellem Træerne. Der er Pladser, Torve, Boulevarder. Deres Navne staar ovenikøbet anførte paa Metalskilte: Ruysdael-Boulevard, Rubens-Boulevard, Van Dycks-Boulevard, Claude Lorrains-Boulevard. Man spørger sig selv, hvad alle disse Malernavne betyder? Hvad de betyder? De betyder, at *Selskabet* har sagt til sig selv ligesom Gud inden han tændte Solen: „Dette skal være et Sted for Kunstnere!"

Selskabet! I hele den øvrige Del af Verden ved man ikke, hvad dette Ord ved Middelhavets Bredder rummer af Forhaabninger, Farer, Fortjeneste og Tab! *Selskabet!* — et hemmelighedsfuldt, skæbnesvangert, dybt og skuffende Udtryk!

Paa dette Sted ser det dog næsten ud, som om *Selskabet* kunde virkeliggøre sine Forhaabninger, thi det har allerede Købere, og det endda nogle af de bedste blandt vore Kunstnere. Hist og her læser man: „Grund, købt af Hr. Carolus Duran; Grund, købt af Hr. Clairin; Grund, købt af Frk. Croisette o. s. v. Alligevel . . . hvem ved? . . . Middelhavsselskaberne plejer ikke at have Held med sig.

Intet kan været pudsigere end denne rasende Spekulation, der fører til mægtige Falliter. Enhver, der har tjent ti tusinde Francs i sit Ansigts Sved, køber for ti Millioner Grunde til tyve Sous Meteren for at sælge dem igen for tyve Francs. Der anlægges Boulevarder og Vandledninger, bygges et Gasværk, og man giver sig til at vente paa de Lysthavende. — De Lysthavende kommer ikke, men Krakket kommer.

I lang Afstand foran mig skimter jeg Taarne og Skumsprøjt, som angiver Skærene ved de to Kyster i Saint-Tropez Bugtens Munding.

Det første Taarn hedder Sardinaux-Taarnet og advarer mod en hel Banke af Klipper, der ligger lige under Vandets Overflade, og af hvilke enkelte viser deres brune Hoveder, den anden er døbt „Balise de la Sèche."

Vi kommer nu til Indsejlingen af Bugten, der borer sig dybt ind mellem to bjærg- og skovklædte Bredder lige til Landsbyen Grimaud, der er bygget paa en Klippetinde ved Enden af den. Grimoldi'ernes gamle Slot, hvis høje Ruin behersker hele Landsbyen, hæver sig i Taagen som Legemliggørelsen af et Féæventyr.

Der er ikke Spor af Vind mere. Bugten ligner en uhyre stor og stille Sø, i hvilken vi langsomt glider ind, benyttende os af de sidste Pust af Formiddagens Vind. Til højre i Indløbet spejler Sainte-Maxime,

en lille hvid Havneby, sig i Vandet, hvor Husene med Hovedet nedad tegner sig ligesaa tydelige som inde paa Bredden. Ligeoverfor dukker Saint-Tropez frem, beskyttet af en gammel Fæstning.

Klokken elleve kaster *Smukke Ven* Anker ved Kajen ved Siden af den lille Damper, som besørger Forbindelsen med Saint-Raphaël. Med Undtagelse af en gammel Diligence, som tager Posten med og kører om Natten ad den eneste Vej, der gaar igennem Bjærgene, er *Havløven*, en forhenværende Lystyacht, ene om at bringe Beboerne af denne afsides liggende Havneby i Samkvem med den øvrige Del af Verden.

Saint-Tropez er en af disse indtagende og naturlige Havets Døtre, en af disse skikkelige og beskedne Smaabyer, der skyder op af Vandet som en Muslingeskal, næres af Fiske og Havluft og frembringer Matroser.

Der lugter af Fangst og brændende Tjære, af Saltlage og af Skibsskrog. Paa Gadernes Brosten ser man Sardinskæl, der ligger og glimter som Perler, og nede ved Havnen sidder de gamle Sømænds Skare og slikker Solskin paa Stenbænkene. Fra Tid til anden taler de om fordums Farter og om Kammeraterne fra gamle Dage, Bedstefædrene til de unge Drenge, der sejler derude. Deres Ansigter og deres Hænder er

rynkede, barkede og tørrede af Vinden, af Havgusen, af Ækvators Hede og Nordhavets Is, thi de har under deres Omflakken paa Havene set Verden baade oppe og nede og Vrangen af alle Lande og alle Breddegrader. Forbi dem passerer, stivet af med en Stok, Kaptajnen, der førte „*De tre Søstre*“ eller „*De to Venner*“ eller „*Marie-Louise*“ eller „*Den smukke Clémentine.*“

Alle hilser paa ham paa samme Maade som Soldater, der svarer ved Appellen, med et Litani af „Goddag'er“ i de forskelligste Registre.

Vi er ved Havet i en lille brav Stad, som er gennemtrængt af Salt og Mod, og som i fordums Tid kæmpede mod Sarracenerne, mod Hertugen af Anjou, mod de barbariske Korsarer, mod Karl den femte og Hertugen af Savojen og Hertugen af Épernon.

I 1637 tilbageslog Indbyggerne, Fædrene til disse sindige Borgere, uden nogensomhelst Hjælp en spansk Flaade. Hvert Aar fornyes med en overraskende Glød og Spænding dette Angreb og denne Kamp i en Slags Forestilling, der fylder Byen med Trængsel og Skrig og paa en forunderlig Maade minder om Middelalderens store Folkeforlystelser.

I 1813 tilbageslog Byen ligeledes en lille spansk Eskadre, der var sendt ud imod den.

I vore Dage fisker den. Den fisker Stør, Sardiner, Ulke, Languster, alle dette blaa Havs smukke Fisk og ernærer for sin Part en stor Del af Kysten.

Da jeg satte Foden paa Kajen efter at have gjort Toilette, hørte jeg Klokken slaa tolv, og jeg saa' to gamle Kontorister, der gik til deres Maaltid som to gamle Arbejdsøg, der et Øjeblik er bleven befriet for Bidselet for at kunne æde noget Hø paa Bunden af en Lærredssæk.

Aah, Frihed! Frihed! eneste Lykke, eneste Haab, eneste Drøm! Af alle ulykkelige, af alle Samfundsklasser, af alle Slags Arbejdere, af alle de, som maa kæmpe det daglige Livs haarde Kamp for at leve, er disse Mennesker mest at beklage og Lykkens største Stedbørn.

Man tror det ikke. Man ved det ikke. De har ikke Lov til at klage, de kan ikke gøre Oprør, de er bundne, kneblede i deres Fattigdom, deres usle Linie-fortjeneste!

De har studeret, de kan deres Jura, de har taget deres Examiner.

Hvor jeg holder af denne Jules Vallès' Tilegnelse: „Til alle dem, der, opfødte med Græsk og Latin, er døde af Sult."

Ved nogen, hvor meget de tjener, disse forsultne

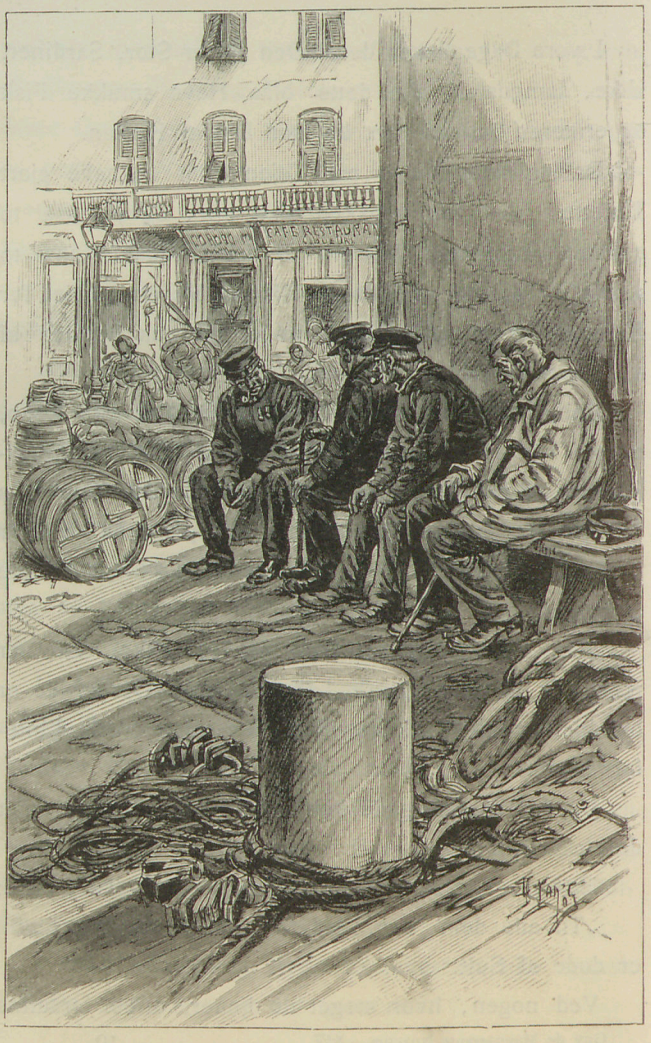
CONCORD
CAFE RESTAURANT

Stympere? Fra otte hundrede til femten hundrede Francs om Aaret!

I stakkels Skrivere, der sidder i de mørke Kontorer eller i de store Ministerier, — hver Morgen kan I læse over Døren til Eders triste Fængsel Dantes berømte Ord:

„Her lades alt Haab ude!"

Første Gang de gaar derind, er de tyve Aar, og de bliver der, indtil de er treds eller mere. Og i dette lange Tidsrum hænder der slet intet. Hele deres Tilværelse ruller hen i det lille mørke Kontor, som stadig er det samme, tapetseret med grønne Protokoller. Naar de gaar derind, er de unge, kraftige og haabefulde, naar de kommer ud, er de gamle og nærmer sig Døden. De er Slaver og kender intet til den Høst af Minder, som vi andre indsamler i Løbet af vort Liv, uforudsete Begivenheder, venlige eller tragiske Elskovsoplevelser, æventyrlige Rejser, alle en fri Tilværelses Tilfældigheder.

Hver Dag, hver Uge, hver Maaned, hver Aarstid, hvert Aar ligner hinanden. De kommer paa samme Tid, spiser Frokost paa samme Tid, og det fra de er tyve, til de er treds. De oplever ialt kun fire Begivenheder: deres Giftermaal, deres første Barns Fødsel og deres Faders og deres Moders Død. Intetsomhelst

andet — jo, undskyld — Avancementerne. De ved intet om det Liv, der leves ude i Verden. De kender ikke Glæden ved at se Solen skinne muntert ned over Gaderne eller ved at strejfe om i Mark og Skov, thi de bliver aldrig slupne løs før paa den reglementerede Tid. Klokken otte om Morgenen melder de sig som Fanger og deres Fængsel lukkes først op igen Klokken seks, naar det begynder at blive mørkt. Til Gengæld faar de fjorten Dage om Aaret Ret — en iøvrigt meget omstridt, meget diskuteret og meget uvillig tilmaalt Ret — til at holde sig indelukkede i deres Hjem. Thi hvor skulde de kunne tage hen uden Penge?

En Tømmermand klatrer op imod Himlen, en Kusk kører rundt i Gaderne, en Lokomotivfører farer gennem Skove, Marker og Bjærge, kommer fra Byens Mure ud til Havets vide, blaa Synskreds, men Kontormanden forlader ikke sit Kontor, som i levende Live er hans Kiste. I det samme lille Spejl, hvor han som ung, da han tiltraadte sit Embede, spejlede sig med sit lille, lyse Overskæg, ser han sig selv, skallet og hvidskægget, den Dag, han bliver sat paa Porten. Saa er det forbi, hans Liv er sluttet, Fremtiden stængt. Hvorledes er det gaaet til, at han allerede er kommet saa vidt? Hvorledes har han kunnet blive gammel, uden at noget er hændt ham, uden at en af Tilværelsens Over-

raskelser har rystet op i ham? Men saaledes er det ikke desto mindre. Plads for de unge, for en ny Kontorbesætning!

Altsaa gaar han sin Vej, endnu elendigere end før, og dør næsten straks af dette pludselige Brud paa de lange og indgroede Vaner, der knyttede ham til det daglige Kontor, de samme Gestus, de samme Betragtninger, det samme Arbejde og de samme Tider.

Da jeg gik ind i Hotellet for at spise Frokost, fik jeg overrakt en afskrækkende Pakke Breve og Aviser, der laa og ventede paa mig, og mit Hjerte snørede sig sammen som under Trudslen om en Ulykke. Jeg frygter og jeg hader Breve; det er Baand. Disse smaa firkantede Konvolutter, der bærer mit Navn, forekommer mig, naar jeg river dem op, at frembringe en Lyd af Lænker, de Lænker, der knytter mig til de Mennesker, som jeg har kendt, og som jeg kender.

Alle disse Breve siger til mig, skønt de er skrevne af forskellige Hænder: „Hvor er De? Hvad bestiller De? Hvorfor forsvinder De saaledes, uden at lade os vide, hvor De tager hen? Med hvem skjuler De Dem?“ En anden tilføjer: „Hvorledes vil De have, at man skal kunne slutte sig til Dem, naar De saaledes flygter for Deres Venner? Det er tilmed krænkende for dem . . .“

Godt, saa kan man jo lade være med at slutte sig til mig! Ingen kan altsaa forstaa en venskabelig Følelse uden straks at forbinde den med en Forestilling om Besiddelse og Despoti. Det ser virkelig ud, som om der ikke kan gives et Forhold, der ikke trækker med sig Forpligtelser, Ømfindtlighed og en vis Grad af Slaveri. Saasnart man blot har smilet til en Ubekendts Høfligheder, saa føler denne Ubekendte sig forpligtet overfor en, bekymrer sig om, hvad man foretager sig, og bebrejder én, at man forsømmer ham. Og saasnart der kan være Tale om Venskab, bilder enhver sig ind, at han har Rettigheder over én, éns Omgang bliver til en Pligt og de Baand, der knytter én sammen, gør Indtryk af at være bundet med uløselige Knuder.

Denne hæslige Ængstelse, denne mistænksomme, kontrollerende og paatrængende Skinsyge, som er betegnende for to Væsener, der tror sig lænkede til hinanden, fordi de har syntes om hinanden, stammer udelukkende fra den evige Angst for Ensomheden, der piner alle de Mennesker, som lever paa Jorden.

Enhver af os føler Tomheden omkring sig, den uudgrundelige Tomhed, hvori vort Hjerte banker og vore Tanker slaar om sig, og som vanvittige styrter vi frem med aabne Arme og frembudte Læber for at

finde et Væsen, vi kan favne. Vi lader Tilfældet lede os, og vi favner tilhøjre og venstre uden at vide, uden at se, uden at forstaa, blot for ikke længere at være alene. Saasnart vi har trykket en andens Hænder, synes vi at sige til ham: „Nu tilhører De mig en lille Smule. De skylder mig noget af Dem selv, af Deres Liv, af Deres Tanker, af Deres Tid.“ Det er Grunden til, at saa mange Mennesker tror, at de elsker hinanden, uden at de kender det mindste til hinanden, og at saa mange vandrer Haand i Haand og Mund mod Mund uden endogsaa at have givet sig Tid til at se paa hinanden. De maa elske hinanden for ikke længere at være alene, det er dem lige meget, om de elsker af Venskab eller Kærlighed, naar bare de kan blive ved at elske. Og de siger det til hinanden, de tilsværger hinanden det, de hidser sig op og udøser hele deres Hjerte i et ukendt Hjerte, som de har fundet den foregaaende Dag, og hele deres Sjæl i en Sjæl, som de tilfældig har mødt, og hvis Ansigt har behaget dem. Det er denne Hast efter at slutte sig sammen, der afføder saa mange Fejltagelser, saa mange Overraskelser, saa megen Misforstaaelse og saa mange Dramaer.

Men ligesom vi bestandig, til Trods for alle vore Bestræbelser, bliver ved med at være alene, saaledes

bliver vi ogsaa til Trods for alle Favntag ved med at være frie.

Intet Menneske tilhører nogensinde et andet. Man leger med i Besiddelsens kokette eller lidenskabelige Leg, men man giver sig aldrig helt. I sin umaadelige Trang til at være Herre over en anden, har Mennesket indført Tyranni, Slaveri og Ægteskab. Han kan dræbe, pine og holde fængslet, men den menneskelige Vilje undslipper ham altid, selv naar han for nogle Øjeblikke har indvilliget i at underkaste sig.

Ejer Mødrene deres Børn? Giver det lille Væsen sig ikke straks, naar det har forladt sin Moders Liv, til at skrige for at sige, hvad det vil, for at kundgøre sin Selvstændighed og fastslaa sin Uafhængighed?

Tilhører en Kvinde én nogensinde? Ved man, hvad hun tænker, selv om hun tilbeder én? Favn hendes Legeme, berus Dig i hendes Kys. Et eneste Ord, der udgaar fra hendes eller fra din Mund, et eneste Ord kan være tilstrækkeligt til at rejse et ubarmhjertigt Had imellem Eder!

Alle ømme Følelser mister deres Tillokkelse, saasnart de bliver bydende. Fordi jeg holder af at være sammen med et andet Menneske og tale med ham, er det saa ubetinget nødvendigt, at jeg skal have Lov til at vide alt, hvad han foretager sig, og hvad han bryder sig om?

Kommer Travlheden i de store og de smaa Byer, i alle Samfundsklasser, den ondsindede, misundelige, mistænksomme og bagtaleriske Nyfigenhed, den evige Beskæftigen sig med Næstens Forhold og Følelser, al Sladder og alle Skandaler ikke af den Ret, vi tiltager os til at kontrollere andres Opførsel, som om disse andre allesammen mere eller mindre tilhørte os. Vi bilder os virkelig for Alvor ind, at vi har noget at sige over deres Liv, som vi vil have indrettet lige som vort, over deres Tanker, som vi forlanger skal gaa i samme Retning som vore, over deres Meninger, som vi ikke taaler er forskellige fra vore, over deres Rygte, som vi fordrer underordnet vore Principper, og over deres Levevis, som vi forarges over, naar den ikke er i Overensstemmelse med vor Moral.

Jeg spiste min Frokost ved den ene Ende af Hotellets lange Bord, og jeg læste videre i mine Breve og i mine Aviser, da jeg blev adspredt ved den støjende Passiar, der førtes af et halvt Dusin Mænd, som sad ved den anden Ende.

Det var Handelsrejsende. De talte om alt med Sikkerhed, Myndighed, Overlegenhed og let Ringeagt. De gav mig et træffende Indtryk af den franske Aand, det vil sige Gennemsnittet af fransk Forstand, Logik og Vid. En af dem, der var høj og med rødt, krøllet

Haar, bar en Militærmedaille og Redningsmedaillen — det var altsaa en modig Mand. En lille Tyksak lavede ustanselig Brandere og lo selv af fuld Hals af dem, førend han endnu havde givet de andre Tid til at forstaa dem. En anden med ganske tæt klippet Haar omordnede Hæren og Retsplejen, reformerede Lovene

og Forfatningen og udviklede, hvorledes den Republik maatte være, som skulde svare til, hvad hans Kræmmersjæl betragtede som Idealet af en Republik. To af hans Sidemænd morede sig umaadelig med at fortælle hinanden deres erotiske Oplevelser, Bagbutiks-Æventyr og Stuepige-Erobringer.

Og jeg saa' i dem hele Frankrig, det traditionelle, aandfulde, let bevægelige, modige og galante Frankrig.

Disse Mænd var Typer af Racen, simple og jævne Typer, som jeg kun behøvede at udsmykke lidt digterisk for at genfinde selve den franske Hovedtype, saaledes som Historien, dette overspændte og løgnagtige gamle Fruentimmer, viser os den.

Takket være alle sine i høj Grad særegne Ejendommeligheder, som ikke findes noget andet Steds, er vor Race virkelig højst fornøjelig.

Først og fremmest er der vor store Letbevægelighed, der paa en saa munter Maade bringer Afveksling ind i vore Skikke og vore Institutioner. Den faar vor Lands Fortid til at ligne en overraskende æventyrlig Roman, hvis „Fortsættes i næste Numer" altid er fuld af uforudsete Hændelser, Dramaer og Lystspil, forfærdelige eller groteske Ting. Man kan føle Harme og man kan forarges, alt efter de Anskuelser, man nærer, men saa meget er vist, at ingen Historie i Verden er saa morsom og bevæget som vor.

Set fra er rent kunstnerisk Synspunkt — og hvorfor skulde man ikke i Politik saavel som i Literatur kunne anlægge dette særlige og uanfægtede Synspunkt? — har den ikke sin Lige. Kan der tænkes noget mærkeligere og mere overraskende end de Begivenheder, som har fundet Sted blot i det sidste Aarhundrede?

Og hvad vil vi faa at se i Morgen? Er denne Venten

paa det Ubekendte i Grunden ikke henrivende? Alt er muligt hos os, selv de mest komiske og de mest tragiske Usandsynligheder.

Hvad skulde kunne forbavse os? Naar et Land har haft en Jeanne d'Arc og en Napoleon, har man Lov til at betragte det som et Hjemsted for Mirakler.

Dernæst elsker vi Kvinderne: vi elsker dem med Begejstring og med Letsind, med Aand og med Ærbødighed.

Vor Ridderlighed kan ikke sammenlignes med noget i noget andet Land.

Den, der i sit Hjerte vogter flere Aarhundreders ridderlige Flamme, omgiver Kvinderne med en underlig, blid, dybt bevæget og paa samme Tid let overfladisk Ømhed. Han elsker alt, hvad der knytter sig til dem, alt, hvad der kommer fra dem, alt, hvad de er, og alt, hvad de gør. Han elsker deres Klæder, deres Snedighed, deres Naivitet, deres Troløshed, deres Løgne og deres Skælmerier. Han elsker dem alle, de rige som de fattige, de unge og selv de gamle, de brunette, de lyse, de fyldige, de magre. Han føler sig vel til Mode i deres Nærhed, midt iblandt dem. Bestandig kunde han være sammen med dem uden at blive træt af dem, uden at kede sig, lykkelig ved deres blotte Nærværelse.

Straks ved det første Ord forstaar han ved et Blik, ved et Smil at vise dem, at han elsker dem, at vække deres Opmærksomhed, at ægge deres Lyst til at behage, at faa dem til for hans Skyld at udfolde alle deres Forførelseskunster. Mellem ham og dem opstaar der øjeblikkelig en levende Sympathi, et instinktmæssig Kammeratskab, ligesom en Slægtsfølelse i Karakter og Natur.

Mellem dem og ham begynder en Slags Kamp, der udkæmpes med Galanteriets og Koketteriets Vaaben, udvikler sig et hemmelighedsfuldt og krigerisk Venskab og fremvokser en dunkel Samhørighed, der affødes af det beslægtede i deres Tanker og deres Følelser.

Han forstaar at sige netop det til dem, som de gærne vil høre, at lade dem forstaa, hvad han tænker, og uden nogensinde at støde dem eller saare deres skrøbelige og let bevægelige Blufærdighed at vise dem en diskret, men hæftig Attraa, der altid er vaagen i hans Øjne, altid dirrer om hans Mund og altid brænder i hans Aarer. Han er deres Ven, deres Slave, deres Luners Tjener og deres Legemes Beundrer. Han er altid parat til paa deres Kalden at hjælpe dem og forsvare dem, som om de var hemmelige Forbundsfæller. Han nærer intet højere Ønske end at opofre sig for dem, selv for dem, han kun kender lidt, selv for dem, han slet ikke kender, ja selv for dem, som han aldrig har set.

Han forlanger intet andet af dem end en lille Smule venlig Gengælden af hans Følelser, lidt Tillid eller lidt Interesse, lidt Velvilje eller blot lidt skælmsk Drilleri.

Paa Gaden elsker han den Kvinde, som gaar forbi, og hvis Blik falder paa ham. Han elsker Pigebarnet, som uden Hat, med en Blomst i Brystet og et forlegent eller udfordrende Blik, med langsomme eller travle Skridt glider gennem Fortovets Stimer. Han elsker den ukendte Kvinde, der strejfer hans Frakkeærme, den lille Grønthandlerske, som sidder og drømmer i sin Port, og den Skønne, der magelig ligger henslængt i en aaben Vogn.

Saasnart han staar overfor en Kvinde, kommer hans Hjerte i Bevægelse og hans Sind i Ophidselse. Han tænker paa hende, han taler for hende, han gør alt for at behage hende og lade hende forstaa, at hun behager ham. Ømme Ord kommer ham paa Læberne, hans Blik fyldes med Kærtegn, og han føler en vanvittig Lyst til at kysse hendes Haand og røre ved Stoffet i hendes Kjole. For ham er det Kvinderne, der smykker Verden og gør Livet tillokkende.

Han elsker at sætte sig ved deres Fødder, bare for at have den Glæde at sidde der, han elsker at møde deres Blik, blot for deri at søge deres flygtende og

tilslørede Tanke, han elsker at lytte til deres Stemme, ene og alene fordi det er en Kvindestemme.

Det er gennem dem og for deres Skyld, at Franskmændene har lært altid at være underholdende, altid at være aandfulde.

Hvad er det at være underholdende? Et Mysterium! Det er den Kunst aldrig at synes kedelig, at forstaa at sige alt, saa at det bliver interessant, at kunne behage med lige meget hvad og være indtagende med slet ingenting.

Hvorledes skal man kunne forklare denne hurtige og lette Strejfen Tingene med Ord, denne Fjerboldtleg med smidige Vendinger, dette Idéernes lette Smil, som gør én underholdende?

Frankrig er det eneste Sted i Verden, hvor man virkelig har Aand, og Franskmændene alene ved at nyde den og forstaa den.

Der er den Aand, som er flygtig, og den Aand, som bliver, Aanden paa Gaderne og Aanden i Bøgerne.

Den, som bliver, er den franske Aand i Ordets vide Betydning, den store ironiske eller lystige Gnist, som har lyst over vort Folk, lige fra det Øjeblik det begyndte at tale og at tænke; det er Montaignes og Rabelais' frodige Lune, Voltaires, Beaumarchais' og Saint-Simons Ironi og Molières vidunderlige Latter.

Denne Aands Skillemønt er Vittighederne. Og dog er de atter en Side, et ganske særligt Træk i vor nationale Intelligens. De er tilmed en af dens største Tillokkelser. Det er denne Trang til at sige Vittigheder, som vi kan takke for Pariserlivets muntre Skepsis og den indtagende Sorgløshed i vore Sæder og Skikke. Den udgør en Del af vor Omgængelighed.

I fordums Tider satte man sine Indfald og Udfald paa Vers, nu holder man sig til Prosaen. Snart kalder man den Epigrammer, snart Anekdoter, snart Kældermænd og snart Brandere. De løber Byen rundt, de fødes overalt, paa Boulevarden saavel som paa Montmartre og de, der stammer fra Montmartre, er ofte bedre end den fra Boulevarden. De trykkes i Aviserne. Fra den ene Ende af Frankrig til den anden vækker de Latter. Thi i Frankrig forstaar man at le.

Hvorfor kan et Ord fremfor et andet, en uforudset

og bisar Sammenstilling af to Udtryk, af to Tanker eller blot af to Lyde, en uventet Forvrøvlelse, noget taabeligt Snak pludselig aabne Sluserne for vor Munterhed og paa en Gang faa hele Paris og hele Landet til at briste ud i Latter som en Mine, der springer i Luften.

Hvorfor kan alle Franskmænd le, medens alle Englændere og alle Tyskere ikke forstaar, hvad de ler af? Hvorfor? Ene og alene, fordi vi er Franskmænd, fordi vor Intelligens er fransk, og fordi vi besidder den herlige Evne at kunne le.

Hos os behøves der iøvrigt kun lidt Aand for at kunne regere. Et godt Humør træder i Stedet for Geni, en god Replik salver sin Mand og gør ham stor for Efterverdenen. Hele Resten har mindre at sige. Folket elsker dem, der morer det, og tilgiver dem, der faar det til at le.

Et eneste Øjekast paa vor historiske Fortid er tilstrækkeligt til at vise os, at vore store Mænds Storhed altid kun er bleven skabt gennem en heldig Frase. Selv de mest foragtelige Fyrster er blevne populære ved en eller anden vittig Bemærkning, som er bleven gentaget og husket fra Aarhundrede til Aarhundrede.

Frankrigs Trone har været baaret oppe af Fraser. Fraser, Fraser, intet uden Fraser, ironiske eller

heltemæssige, harmløse eller uhøviske, men kun Fraser svømmer oven paa vor Historie og faar den til at ligne en Samling Anekdoter.

Clovis, den allerkristeligste Konge, udbrød, da han hørte Kristi Lidelseshistorie blive læst:

„Havde jeg blot været dèr med mine Franker!"

Denne Fyrste havde for at komme til at herske alene ladet alle sine Allierede og Slægtninge myrde og begaaet alle tænkelige Forbrydelser. Ikke desto mindre betragtes han som en from Monark, der gjorde sit til at udbrede den kristelige Civilisation.

„Havde jeg blot været dèr med mine Franker!"

Vi vilde ikke vide det mindste om den gode Kong Dagobert, hvis ikke Visen om ham havde indpodet os nogle sikkert ganske fejlagtige Ejendommeligheder i hans Tilværelse.

Da Pépin vilde støde Kong Childéric fra Tronen, stillede han Pave Zacharias følgende snedige Spørgsmaal:

„Hvem er mest værdig til at regere, den, der paa en værdig Maade opfylder alle en Konges Pligter uden at bære Kongenavnet, eller den, der bærer Kongenavnet uden at forstaa at regere?"

Hvad ved vi om Ludvig den 6te? Intet. Jo, undskyld. Da en Englænder i Slaget ved Brenneville lagde Haanden paa ham og udbrød: „Kongen er taget!",

svarede denne Konge, der i Sandhed var ægte fransk: „Ved Du ikke, at man aldrig tager en Konge, ikke en Gang i Skak?“

Skønt Ludvig den 11te var en Helgen, har han ikke efterladt os en eneste Sætning, som er værd at huske. Derfor staar hans Regering ogsaa for os som noget forfærdelig kedeligt, opfyldt af Bønner og Pønitentser.

Da Philippe den 6te, denne Uduelighed, var bleven slaaet og saaret ved Crécy, søgte han til en af sine Venner og raabte, idet han bankede paa Slottets Dør: „Luk op, det er Frankrigs ulykkelige Skæbne!“ Endnu er vi ham taknemlige for denne melodramatiske Frase.

Da Johan den 2den var bleven taget til Fange af Prinsen af Wales, sagde han til ham med ridderlig Gratie og ægte fransk Trubadurgalanteri:

„Jeg havde tænkt mig at byde Dem til Souper hos mig i Aften, men Skæbnen har bestemt det anderledes og vil, at jeg skal soupere hos Dem.“

Man kan vanskeligt tænke sig en større Velopdragenhed i Modgangen.

„Det tilkommer ikke Frankrigs Konge at hævne de Krænkelser, som er tilføjet Hertugen af Orléans“, erklærede Ludvig den 12te ædelmodigt.

Det er for en Gangs Skyld et virkeligt Kongeord, et Ord, som alle Fyrster burde mindes.

Frants den 1ste, der var et stort Fjols, en Pigejæger og en daarlig Hærfører, har reddet sit Minde og omgivet sit Navn med en uforgængelig Glorie ved efter Nederlaget ved Pavia at tilskrive sin Moder denne pragtfulde Frase: „Alt er tabt, undtagen Æren."

Forekommer disse Ord os ikke nu ligesaa smukke som en Sejr? Og har de ikke gjort deres Fyrste mere berømt, end om han havde erobret et Kongerige? Vi har glemt Navnene paa Størstedelen af de Slag, som blev udkæmpede paa hin Tid, men vil vi nogensinde glemme: „Alt er tabt, undtagen Æren"?

Henrik den 4de! Hatten af, mine Herrer, det er Mesteren! Han var lumsk, skeptisk, ondsindet, forloren skikkelig, dreven og udspekuleret som faa, upaalidelig som ingen, udsvævende, fordrukken, uden Overbevisning og uden Tro paa nogetsomhelst, og dog har han ved nogle heldige Fraser forstaaet at skaffe sig et historisk Ry for at have været en gavmild og ridderlig, ædel, loyal og retsindig Konge.

Aa, den Skælm, hvor han forstod at regne med den menneskelige Dumhed!

„Gaa hen og hæng Dig, min brave Crillon, vi har sejret uden Dig!"

Hvilken General er efter en saadan Bemærkning ikke altid parat til at lade sig hænge eller dræbe for sin Herre?

Lige før det berømte Slag ved Ivry sagde han:

„Børn! Hvis Standarterne skulde svigte, saa følg min hvide Hjælmbusk, den vil altid vaje paa Ærens og Sejrens Vej!"

Var det vel muligt, at den, der forstod at tale saaledes til sine Anførere og sine Soldater, kunde lade være med at sejre!

Han vil have Paris, denne tvivlende Konge. Han vil have den, men han maa vælge mellem sin Tro og den skønne Stad: „Pyt," mumler han, „Paris er vel en Messe værd!" Og han skiftede Religion, som han kunde have skiftet Frakke. Og Frasen fik Handlingen til at glide ned. „Paris er vel en Messe værd!" fik alle aandfulde Folk til at le, og ingen følte nogen særlig Harme.

Er han ikke ogsaa bleven alle Familiefædres Skytspatron ved at spørge den spanske Gesandt, som fandt ham i Færd med at lege Hest med Dauphin'en:

„Er De Fader, Hr. Gesandt?"

Spanieren svarede:

„Ja, Deres Majestæt."

„Godt," svarede Kongen, „saa leger jeg videre."

Men for al Evighed har han erobret Franskmændenes Hjerte, Borgernes og Folkets Hjerte ved de smukkeste Ord, nogen Fyrste nogensinde har sagt, Ord, der straaler af Geni og er fulde af Dybde, Godmodighed, Beregning og Fornuft:

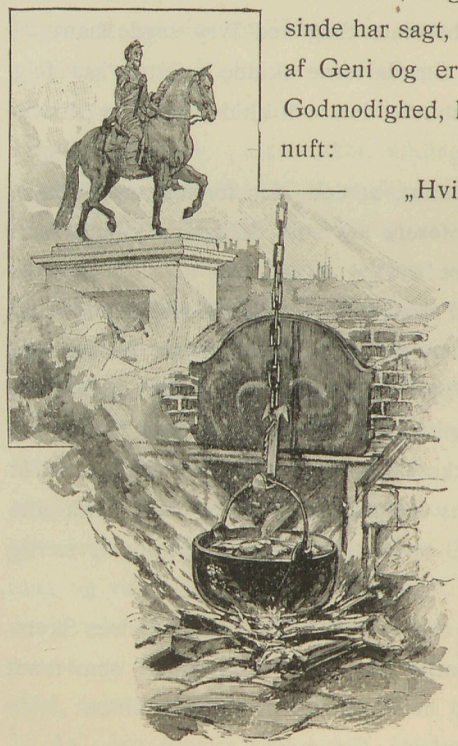

„Hvis Gud lader mig leve, vil jeg have, at der i hele mit Rige ikke findes en Bonde, som er saa fattig, at han ikke om Søndagen kan have en Høne i sin Gryde."

Det er med saadanne Fraser, at man fanger, behersker og leder den troskyldige og begejstrede Mængde. Gennem to Sætninger har Henrik den 4de tegnet sin Skikkelse for Efterverdenen. Man kan ikke udtale hans

Navn, uden at man straks synes, at man ser en hvid Hjælmbusk vaje og fornemmer Stegeduften fra en Gryde.

Ludvig den 13de har intet sagt. Det var en sørgelig Konge og en sørgelig Regering.

Ludvig den 14de gav Absolutismen dens Formel: „Staten, det er mig!"

Han gav det kongelige Hovmod sit mest fuldkomne Udtryk: „Jeg har været lige ved at vente!"

Han gav Eksemplet for alle de rungende, politiske Ord, som grunder Alliancerne mellem to Folk: „Der er ingen Pyrenæer mere!"

Hele hans Regering ligger i disse tre Sætninger.

Ludvig den 15de, denne fordærvede, smidige og aandfulde Konge, har for os sammenfattet hele sin kongelige Sorgløshed i denne elegante Vending: „Efter mig maa Syndfloden gerne komme!"

Hvis Ludvig den 16de havde haft Aand nok til at lave en Vittighed, saa kunde han maaske have reddet Kongedømmet. Vilde han ikke med et Indfald kunde have undgaaet Guillotinen?

Napoleon den 1ste udstrøede med rund Haand de Fraser, hans Soldaters Hjerte krævede.

Napoleon den 3die slukkede med en kort Sætning al Nationens fremtidige Harme ved at love: „Kejserdømmet er Freden!" Kejserdømmet er Freden — hvilken

pragtfuld Forsikring! Hvilken beundringsværdig Løgn! Efter at han havde sagt det, kunde han erklære hele Europa Krig uden at frygte noget af sit Folk. Han havde fundet en enkel, tydelig og klar Formel, som var i Stand til at slaa ned i alles Sind, og overfor hvilken Kendsgerningerne mistede deres Magt.

Han fører Krig mod Kina, mod Mexiko, mod Rusland, mod Østrig, mod alle og enhver. Hvad har det at sige? Endnu er der visse Folk, der med Overbevisning taler om de atten Aars rolige Forhold, som han gav os: „Kejserdømmet er Freden."

Men det var ogsaa med Ord, Ord, som var mere dødbringende end Kugler, at Rochefort knuste Kejserdømmet, gennemstak det med sine Udfald, flaaede det fra hinanden og splittede det i Stumper.

Selv Marskal Mac-Mahon har efterladt os et Minde om den Overgang, han var ved Magten: „Jeg er her og jeg bliver her!" Og det var ved en Replik af Gambetta, at han selv blev styrtet: „At gaa med og blive eller gaa imod og gaa."

Med disse Ord, mægtigere end en Revolution, vældigere end en Barrikade, mere uovervindelige end en Hær, mere frygtelige end nogen Stemmeafgivning, omstyrtede Folkeføreren Soldaten, sønderbrød hans Glorie og tilintetgjorde hans Magt og hans Anseelse.

Hvad de Mænd angaar, der nu regerer os, saa vil de falde, thi de mangler Aand. De vil falde, fordi de, naar den uundgaaelige kritiske Dag kommer, ikke vil forstaa at afvæbne Frankrig ved at faa det til at le.

Af alle historiske Ord er der ikke ti, som er ægte. Men hvad gør det, naar man bare tror, at de er blevne sagte af dem, som man tillægger dem:

„I de Pukkelryggedes Land, maa enhver have en Pukkel eller lade, som han har den," siger et gammelt Ordsprog.

Mine Handelsrejsende var imidlertid kommet til at tale om Kvindernes Emancipation, om deres Rettigheder og om den Stilling, de vil indtage i Samfundet.

Nogle af dem stod paa Kvindernes Side, andre udøste deres Harme. Den lille tykke blev ved at spøge og sluttede paa samme Tid Diskussionen og Frokosten med følgende meget fornøjelige Anekdote:

„Der havde fornylig i England været afholdt et stort Møde, hvor dette Spørgsmaal var kommet under Behandling," sagde han. En Taler, som havde udviklet en Mængde Argumenter til Fordel for Kvinderne, sluttede sin Tale saaledes:

„Naar alt kommer til alt, mine Herrer, er det

kun en meget lille Forskel, der adskiller Manden fra Kvinden!"

Nede fra Mængden lød en stærk, begejstret og overbevist Stemme, der raabte:

„Hurra for den lille Forskel!

Saint-Tropez, d. 13. April

Da Vejret i Morges var meget smukt, begav jeg mig til Kartheuserklostret ved la Verne.

To Erindringer drog mig til denne Ruin. Mindet om den Følelse af uendelig Ensomhed og det uforglemmelige Vemod, der greb mig i dette afsides og ødelagte Kloster, og Mindet om et Par gamle Bønderfolk, som en Ven af mig, der Aaret forud viste mig Vej gennem Maurernes Land, havde ført mig hen til.

I en lille Gig, thi Vejen blev hurtig ufarbar for større Vogne, kørte jeg langs med Bugten. Paa den anden Side ligeover for mig kunde jeg se de store Fyrreskove, hvor *Selskabet* ligeledes bestræber sig for at anlægge et Badested. Stranden er iøvrigt herlig og hele Landskabet vidunderlig skønt.

Vejen borer sig dog snart ind mellem Bjærgene og gaar gennem Landsbyen Cogolin. Lidt længere henne forlader vi den for at dreje om ad en anden, ret ufarbar Vej, der ligner et langt Hjulspor. En Flod eller rettere

en stor Bæk løber ved Siden af den, men bryder ved hvert hundrede Meter ind over den, oversvømmer den, trækker sig atter lidt tilbage, men kommer igen, tager paany fejl, forlader sit Leje og skyller over Vejen; saa falder den ned i en Grøft, forvilder sig ind paa en Vej, bliver pludselig fornuftig og følger i nogen Tid sit naturlige Løb. Men paa én Gang gribes den af nye Luner og styrter sig atter over Vejen, som den forvandler til en Dam, hvor Hesten synker i lige til Bringen og den høje Vogn lige til Faddingen.

Vi træffer ikke længere Huse, kun hist og her en Kulsvierhytte. De allerfattigste bor i Huler. Kan man forestille sig, at Mennesker virkelig bor i Huler, at de lever der hele Aaret, at de tilbringer deres Liv med at hugge Brænde og brænde det for at gøre det til Kul, med at spise Brød og Løg og drikke Vand til og med som Kaniner at lægge sig til at sove, helt inde i den snævre Hule, som er gravet ud i Graniten? Man har forresten fornylig i disse ukendte Dale opdaget en Eneboer, en ægte Eneboer, som i tredive Aar har levet her, uden at nogen, ikke en Gang Skovfogederne, anede hans Eksistens.

Hans Tilværelse blev røbet af en eller anden, jeg ved ikke hvem, som formodentlig fortalte om ham til Diligencekusken, der lod Fortællingen gaa videre til

Postmesteren, som talte om den til Telegrafisten eller Telegrafistinden, der udtrykte sin Forbavselse over den i Overværelse af en eller anden Redaktør af et eller andet lille Lokalblad, som benyttede den til en sensationel Artikel, der blev gengivet i alle Provences Blade.

Gendarmeriet satte sig i Bevægelse og opdagede Eneboeren, uden iøvrigt at forulempe ham, hvad der viser, at han maatte have bevaret sine Papirer. Ogsaa en Fotograf, hvis professionelle Iver var bleven vakt, begav sig paa Vej, flakkede tre Dage og tre Nætter om i Bjærgene og endte med at fotografere et Væsen som nogle forsikrer er den rigtige Eneboer, medens andre hævder, at det er en falsk.

Sidste Aar viste den, som aabenbarede denne besynderlige Egn for mig, mig imidlertid to Skabninger, der sikkert er betydelig mærkeligere end den stakkels Fyr, som er søgt til disse uigennemtrængelige Skove for at skjule sin Sorg, sin Anger, et uhelbredeligt Sjælesaar eller maaske blot sin Lede ved Livet.

Ved et rent Tilfælde var han stødt paa dem. Til Hest var han flakket om i disse Dale, da han pludselig kom ind paa en opdyrket Strækning; der var Vin- og Kornmarker og en beskeden, men dog beboelig Bondegaard.

Han var steget af Hesten og gaaet derind. Han blev modtaget af en Kone, en rigtig Bondekone, der saa' ud til at være omtrent en halvfjerdssindstyve Aar. Manden, der sad under et Træ, rejste sig ogsaa og kom hen og hilste.

„Han er døv," sagde hun.

Det var en høj og smuk Olding paa firs, forbavsende rank og livskraftig.

De havde i deres Tjeneste en Karl og en Pige. Min Ven, som var lidt overrasket over at finde disse mærkelige Væsener i denne Udørk, forhørte sig om dem. De havde boet der meget længe; de var meget ansete og gik for at være ret velstaaende af Bønder at være.

Han besøgte dem flere Gange og vandt lidt efter lidt Konens Fortrolighed. Han bragte hende Aviser og Bøger og blev forundret over hos hende at finde Tanker eller rettere Rester af Tanker, som ikke syntes at høre til hendes Stand. Hun var hverken belæst eller intelligent, men det var, som om der paa Bunden af hendes Erindring endnu var Spor af glemte Tanker, indslumrede Levninger af fordums Kundskaber, der tydede paa en bedre Opdragelse end den, der ellers bliver Bønder til Del.

En Dag spurgte hun ham om, hvad han hed.

„Jeg hedder Grev de X...," sagde han.

Hun svarede, tilskyndet af den ubevidste Forfængelighed, der stikker ethvert Menneske i Blodet:

„Ja, jeg er ogsaa adelig."

Saa fortsatte hun, idet hun formodentlig for første Gang talte om denne gamle Historie, som ingen vidste det mindste om:

„Jeg er Datter af en Oberst. Min Mand var Underofficer i min Faders Regiment. Jeg blev forelsket i ham, og vi flygtede bort sammen."

„Og saa kom De herhen?"

„Ja, vi maatte jo skjule os."

„Og De har aldrig siden set Deres Familie?"

„Ih nej, husk dog paa, min Mand var jo Desertør."

„Har De aldrig skrevet til nogen af Deres Venner?"

„Oh, nej!"

„Og De har aldrig siden hørt noget om Deres Familie, hverken om Deres Fader eller Deres Moder?"

„Nej, min Moder var død!"

Der var noget barnligt over hende, noget troskyldigt, som kun findes hos de Kvinder, der kaster sig ud i Kærligheden som i en Afgrund.

Han spurgte videre:

„Har De aldrig fortalt dette til nogen?"

„Nej, bevares. Jeg taler om det nu, fordi Maurice

er døv, saa længe han kunde høre, turde jeg aldrig nævne det. Desuden har jeg aldrig set andet end Bønder, siden jeg flygtede bort."

„Har De i det mindste været lykkelig?"

„Ak, ja, meget lykkelig. Han har gjort mig meget lykkelig. Jeg har aldrig fortrudt, hvad jeg har gjort."

Ogsaa jeg havde altsaa aflagt et Besøg hos denne Kvinde, hos dette Par, saaledes som man aflægger et Besøg for at bese en eller anden mirakelgørende Relikvie.

Sørgmodig, overrasket, opløftet og frastødt havde jeg iagttaget denne Kvinde, som, forført af den prunkende Husaruniform, havde fulgt denne Mand, denne Bonde, og som senere under de grove Pjalter var bleven ved med at se ham med den blaa Dolman paa Ryggen, Sabelen ved Siden og de blanke Støvler med de klingende Sporer.

I Mellemtiden var hun selv bleven Bonde. Begravet i denne Udørk havde hun levet sig ind i dette Liv uden Skønhed, uden Luksus, uden Behageligheder af nogen Slags, havde vænnet sig til disse primitive Vaner. Og hun elskede ham endnu. Hun var bleven en Kvinde af Folket med Hovedtørklæde og Bomuldsskørt. Hun spiste af et Lerfad paa et Træbord og siddende paa en Træstol sin Suppe, kogt paa Kaal, Kar-

tofler og Flæsk, og hun sov paa en Hømadrats ved hans Side.

Hun havde aldrig haft Tanke for andet end ham, ham! Hun havde hverken savnet Smykker, fine Stoffer, elegante Omgivelser, bløde Stole, den duftende Varme i tæppebelagte Stuer eller bløde Dundyner, der byder Legemet til Hvile. Hun havde aldrig længtes mod andet end ham! Naar blot hun havde ham, ønskede hun intet andet.

Som ganske ung havde hun forladt Livet og Verden og alle dem, der havde opdraget og elsket hende. Alene med ham var hun kommet til denne vilde Kløft. Og han havde været alt for hende, alt, hvad man kan ønske, alt, hvad man drømmer om, alt, hvad man bestandig venter paa og uden Ophør haaber paa. Hele hendes Tilværelse, fra Begyndelsen til Enden, havde han fyldt med Lykke. Hun kunde ikke have været lykkeligere.

Nu vilde jeg atter besøge hende og gense hende med den samme Forbauselse og den samme ubestemte Foragt, som jeg inderst inde følte for hende.

Hun boede paa den anden Side af Bjærget, paa hvilket Katheuserklostret laa, tæt ved Vejen til Hyères, hvor en anden Vogn skulde holde og vente paa mig, thi det Hjulspor, vi hidtil havde fulgt, stoppede plud-

selig op og blev til en almindelig Sti, der kun var farbar for Fodgængere og Mulæsler.

Jeg steg altsaa af og gav mig til Fods og med langsomme Skridt til at gaa videre. Jeg befandt mig midt i en henrivende Skov, et sandt korsikansk Vildnis, en Æventyrskov, fyldt med blomstrende Ranker, aromatiske Planter med en voldsom Duft og store, pragtfulde Træer.

Granitstykkerne paa Vejen glimrede og rullede under mine Fødder, og hist og her fik jeg gennem Grenene Øje paa brede, mørke og løvfyldte Dale, der strakte sig, saa langt jeg kunde se.

Jeg var varm, Blodet hastede gennem mit Legeme, jeg følte det ile gennem mine Aarer lidt brændende, levende, hurtigt, spænstigt, taktfast og æggende som en Sang, den store dumme og lystige Sang om Livet, der rører sig i Solen. Jeg var tilfreds, jeg var stærk, fremskyndede min Gang, klatrede over Klipperne, sprang, løb og opdagede hvert Øjeblik en endnu videre Udsigt, kæmpemæssige, øde Dalstriber, hvor der ikke var et eneste Tag, fra hvilket Røgen steg i Vejret.

Endelig naaede jeg op til Toppen, bag hvilken der knejste andre, endnu højere Toppe, og efter nogle Omveje opdagede jeg paa en Bjærgskraaning lige overfor mig, bagved en uhyre stor Kastanieskov, der fra Toppen bredte sig ned til Bunden af en Dal, en sort Ruin, en

Dynge mørke Sten og gammeldags Bygninger, baaret af høje Buer. For at komme derover maatte jeg udenom en bred Kløft og tværs igennem Kastanieskoven. Træerne, der er ligesaa gamle som Klostret og har overlevet det, gør et mægtigt, lemlæstet og døende Indtryk. Nogle har ikke længere kunnet bære deres Alder og er faldet om, andre har faaet hele Kronen hugget af og er ikke længere andet end en hul Stamme, hvori ti Mand kunde skjule sig. De ligner en umaadelig Hær af gamle, udslidte Kæmper, som trods alt endnu prøver at storme mod Himlen. Der lugter af Aarhundreder og Skimmel, af det ældede Liv i de raadne Rødder i denne fantastiske Skov, hvor intet længere blomstrer ved Foden af de store Kæmper. Mellem de graa Stammer er kun haard Stenjord og sparsomt Græs.

Jeg kommer forbi to kunstige Kilder eller Fontæner, hvor Køerne søger hen for at drikke.

Jeg er nu kommet i Nærheden af Klostret og kan se alle de gamle Bygninger, af hvilke de ældste stammer fra det tolvte Aarhundrede, og af hvilke de yngste beboes af en Hyrdefamilie.

I den første Gaard er der Dyrespor, som røber, at der endnu findes en Rest af Liv paa dette Sted. Jeg gaar videre gennem hensmuldrende Sale, som der findes

Magen til i alle andre Ruiner, og kommer ind i selve Klostret, i et langt og lavt Spadseregalleri, som endnu er overdækket, og som indeslutter en Eng, bevokset med Tidsler og højt Græs. Intet Steds i Verden er mit Hjerte bleven tynget af en saadan Vægt af Melankoli som her i denne Munkenes gamle og dystre Spadseregang. Hvælvingernes Form og Liniernes Forhold bidrager deres til at fremkalde denne Stemning, dette snærende Drag om Hjertet, og til gennem Øjet at gøre Sjælen bedrøvet, ligesom den heldige Linie i en munter Bygning glæder Synet. Den Mand, der har bygget dette Tilflugtssted, maa selv have været dybt fortvivlet for at have kunnet skabe denne trøstesløse Buegang. Man har Lyst til at græde og jamre sig mellem disse Mure, til at rive op i alle Saarene i sit Hjerte, til at uddybe i det uendelige alle de Sorger, der er stængt inde i én.

Jeg klatrede op gennem en Revne for at se Landskabet udenfor, og jeg forstod — Intet omkring mig uden Døden. Bag ved Klostret et Bjærg, der naaede helt op til Himlen, paa begge Sider af Ruinerne Kastanieskoven og en Dal og længere borte andre Dale — Naaletræer, Naaletræer, et Hav af Naaletræer, og helt ude i Horisonten Bjærgtoppe med endnu flere Naaletræer.

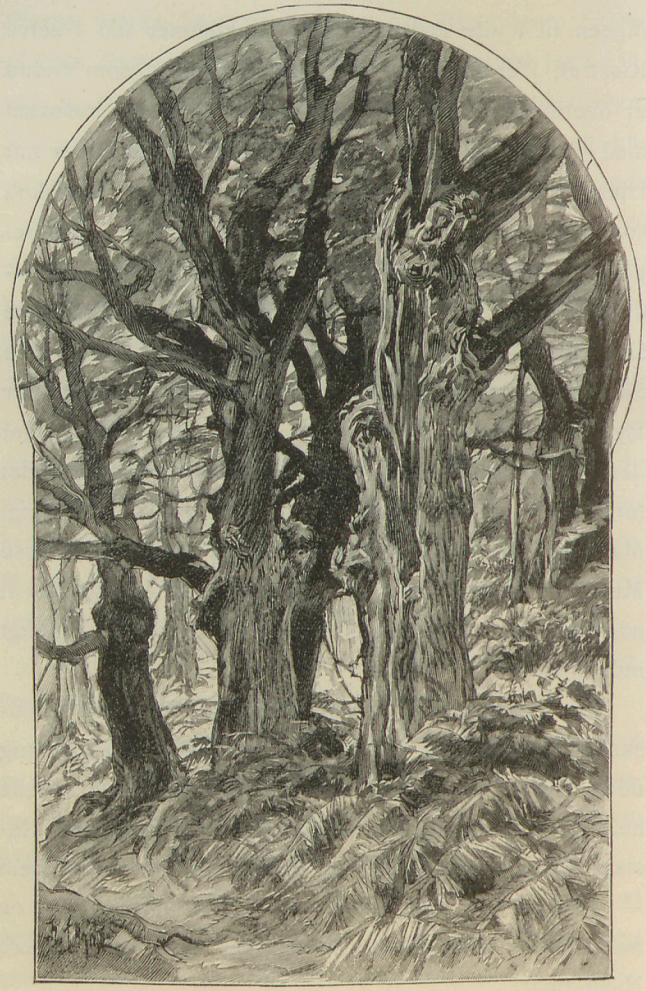

Jeg skyndte mig derfra.

Jeg kom nu gennem en Skov af Korkege, hvor jeg sidste Aar havde følt en stærk og betagende Overraskelse.

Det var en Graavejrsdag i Oktober, paa det Tidspunkt, da man flaar Barken af Træerne for at lave den til Propper. Lige fra Foden og op til de første Grene klædes de af, og den blottede Stamme bliver rød, blodrød som et Lam, man har revet Skindet af. De har de besynderligste vantrevne Former, de minder om forkrøblede Væsener, forvredne Epileptikere, og jeg troede mig pludselig hensat i en Skov af radbrækkede Fordømte, en blodig Helvedesskov, hvor Menneskene havde Rødder, hvor Kroppe, misdannede af Pinsler, lignede Træer, hvor Livet uden Ophør randt bort gennem de blødende Saar, der bibragte mig den samme kvælende og svimlende Fornemmelse, som et nervøst Menneske føler, naar han pludselig ser Blod eller kommer til at staa overfor en Mand, som er bleven kørt over eller er faldet ned fra et Tag. Og denne Fornemmelse var saa voldsom, dette Indtryk saa stærkt, at jeg syntes, at jeg hørte talløse, fjerne, sønderrivende Skrig, og at jeg — da jeg for atter at faa mit Mod tilbage havde strakt Haanden ud for at røre ved et af Træerne —

idet jeg trak den til mig igen, syntes, at den var bleven helt rød.

I Aar er alle Træerne lægte — indtil de atter flaaes.

Omsider faar jeg Øje paa Vejen, som fører forbi den Gaard, der har gemt paa Underofficerens og Oberstdatterens lange Lykke.

Paa lang Afstand genkender jeg Manden, som gaar i sine Vinmarker. Saa meget desbedre, jeg træffer altsaa Konen alene hjemme.

Pigen staar og vasker foran Døren.

„Er der nogen hjemme?"

Hun svarer med en løjerlig Mine og med et sydligt Tonefald:

„Nej, Manden er i Marken, og Konen har været væk i et halvt Aar."

„Er hun død?"

„Ja, hun er."

„Hvad døde hun af?

Pigen betænkte sig, saa mumlede hun:

„Hun døde . . . hendes Tid var vel omme."

„Ja, men af hvad døde hun?"

„Af et Fald."

„Et Fald? Hvor?"

„Hun faldt ud ad Vinduet."

Jeg gav hende tyve Sous.

„Fortæl mig det hele," sagde jeg.

Hun havde uden Tvivl stor Lyst til at snakke og havde rimeligvis ogsaa ofte i det forløbne halve Aar gentaget Historien, for hun fortalte den flydende og omstændeligt som noget, der baade er vist og sikkert.

Hun fortalte mig, at Manden, den døve, i tredive Aar havde haft en Elskerinde nede i Landsbyen, og at Konen, da hun ved et Tilfælde havde faaet det at vide af en Fragtmand, som var kommet forbi og som havde talt om det uden at kende hende, højt hylende og ude af sig selv var løbet op paa Loftet og havde styrtet sig ud ad Vinduet, maaske slet ikke med Vilje, men vanvittig ved den Smerte, som denne Overraskelse foraarsagede hende, og som uimodstaaeligt drev hende frem ligesom en Pisk, der slaar og flænser. Hun var faret op ad Trappen, gennem Døren og uden at være sig det bevidst, uden at kunne standse, var hun løbet videre, ud gennem Vinduet, ud i det tomme Rum.

Han havde ikke faaet noget at vide om det, vidste det heller ikke endnu og vilde aldrig faa det at vide, eftersom han var døv. Hans Kone var død, det var det hele! Herregud, den Vej skal vi jo alle!

Jeg saa ham langt borte give Arbejderne Besked ved Hjælp af Tegn.

Men jeg fik Øje paa Vognen, der holdt og ventede paa mig i Skyggen af et Træ, og jeg kørte tilbage til Saint-Tropez.

Den 14. April.

Skønt Klokken ikke var mere end ni, var jeg allerede i Gaar Aftes i Færd med at gaa i Seng, da jeg fik et Telegram.

En af mine Venner, en af dem, som jeg sætter Pris paa, telegraferede til mig:

„Jeg er i Monte-Carlo, hvor jeg bliver i fire Dage. Jeg har sendt Telegrammer efter Dig til alle Havnene langs Kysten. Kom, hvis Du kan."

Dette Telegram fik Længslen efter at se ham, Længslen efter at passiare, at le, at tale om, hvad der var sket i Verden, om Ting og om Mennesker, efter at sladre, sige ondt om Folk, dømme, dadle og sludre, til at flamme som en Ildebrand op i mig. Endnu i Morges vilde jeg være bleven ude af mig selv af Raseri over denne Opfordring, og nu i Aften var jeg henrykt. Jeg ønskede, at jeg allerede var der, at jeg stod i den store Restaurationssal, som er fuld af Folk, og hørte Larmen af Stemmerne, hvor Tallene fra Rouletten hæver sig

over al den øvrige Summen som Præstens *Dominus vobiscum* under Gudstjenesten.

Jeg kaldte paa Bernard:

„Klokken fire i Morgen tidlig sejler vi til Monaco," sagde jeg til ham.

Han svarede filosofisk:

„Ja, hvis det er godt Vejr."

„Det bliver nok godt."

„Barometret falder."

„Pyt, det gaar vel op igen."

Matrosen smilede med sit vantro Smil.

Jeg gik i Seng og faldt i Søvn.

Det var mig, som vækkede Mændene. Det var mørkt og nogle Skyer dækkede Himlen. Barometret var faldet endnu mere.

De to Matroser rystede med en tvivlende Mine paa paa Hovedet.

Jeg gentog:

„Pyt, det bliver nok godt. Lad os bare komme afsted."

Bernard sagde:

„Naar jeg kan se frit ud over Havet, saa ved jeg, hvad jeg gør, men her i denne Havn, helt inde i Bugten, kan man ingenting vide og ingenting se. Havet kan være i Oprør, uden at vi aner noget om det."

Jeg svarede:

„Barometret falder, altsaa faar vi igen Østenvind, hvis vi faar Vestenvind, kan vi søge ind til Agay.“

Mændene lod ikke til at blive beroligede. Ikke desto mindre lavede de sig i Stand til at tage afsted.

„Skal vi hale Jollen op paa Dækket?“ spurgte Bernard.

„Nej, I skal se, at Vejret bliver godt. Lad den bare blive paa Slæb.“

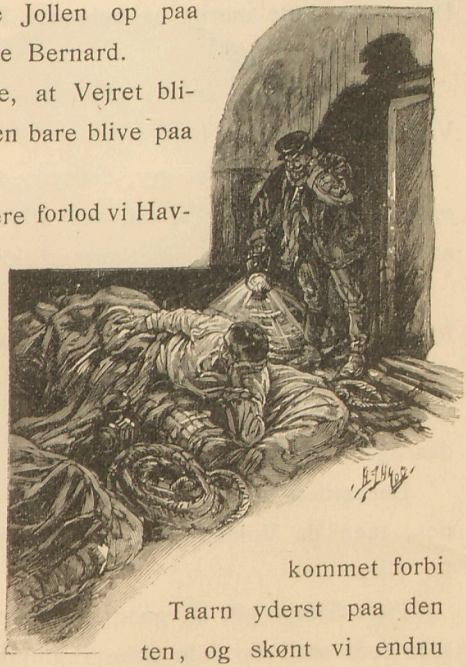

Et Kvarter senere forlod vi Havnen og stod for en let, ustadig Brise ud i Bugten.

Jeg lo.

„Naa, kan I saa se, at Vejret er godt?“

Vi er snart kommet forbi det sorte og hvide Taarn yderst paa den ene Side af Bugten, og skønt vi endnu er i Læ af Cap Camarat, som skyder sig langt ud i det aabne Hav og hvis Fyr glimter frem med et Minuts Mellemrum, bliver „*Smukke Ven*“ allerede løftet op af lange,

mægtige og langsomme Bølger, Bjærge af Vand, som skyder sig frem, det ene bag efter det andet, uden Støj, uden Uro, uden Skum, truende uden Vrede, frygt indgydende i deres Stilhed.

Vi kunde intet se, vi følte kun Yachtens Stigen og Dalen paa dette mørke og bølgende Hav.

Bernard sagde:

„Det har blæst stærkt ude i rum Sø i Nat, Herre. Vi kan være glade, hvis vi naar frem uden Uheld."

Dagen begyndte at gry, det lysnede over Bølgernes oprørte Mængde, og vi stirrede alle tre ud imod det aabne Hav for at se, om Stormen ikke brød løs igen.

Imidlertid fo'r Baaden afsted med Vinden ind bagfra og drevet frem af Bølgerne. Vi befandt os allerede ud for Agay og vi overvejede, om vi skulde styre mod Cannes for at være sikre, hvis Vejret skulde blive daarligere, eller mod Nizza uden om Øerne.

Bernard holdt paa, at vi skulde lægge ind til Cannes, men da Vinden ikke tog til, bestemte jeg mig for Nizza.

I tre Timer gik alt godt, skønt den lille Yacht rullede som en Prop i de dybe Dønninger.

Hvem der ikke har set et saadant Hav, et Hav af Bjærge, der tunge og svære haster afsted, adskilte ved Dale, som hvert Sekund flytter sig, som udfyldes og

udhules uden Ophør, kan ikke forestille sig, kan ikke blot tilnærmelsesvis tænke sig Bølgernes hemmelighedsfulde, skrækindjagende, rædselsvækkende og pragtfulde Vælde.

Vor lille Jolle fulgte langt bag efter os ved Enden

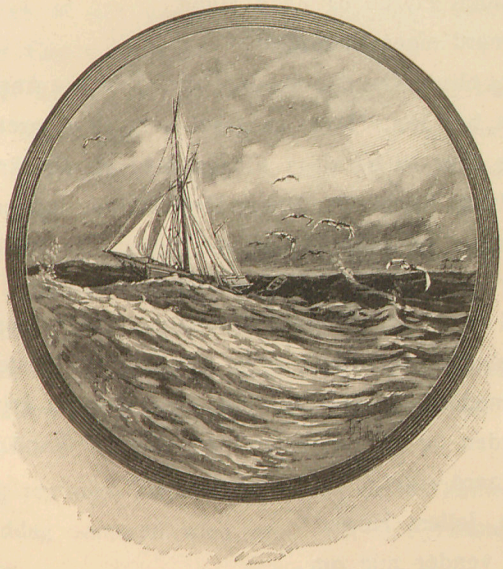

af et fyrretyve Meter langt Tov i dette flydende og dansende Kaos. Hvert Øjeblik tabte vi den af Syne, men pludselig dukkede den atter frem, helt oppe paa Toppen af en Bølge, som en stor, hvid Fugl.

Dèr ligger Cannes, helt inderst inde i Bugten, dèr

Saint-Honorat med sit Taarn, der rager op over Bølgerne, og dèr, lige foran os, Cap d'Antibes.

Vinden tager lidt efter lidt til, og paa Toppen af Bølgerne danner sig det hvide Skum, der ligner en uendelig Flok Faar, som under den vide Himmel farer afsted uden Hyrde og uden Hund.

Bernard siger til mig:

„Det bliver vist lige akkurat, at vi kan naa Antibes."

Han har Ret, Havet er gaaet over til Angreb, kaster sig over os og slaas tilbage med en ubeskrivelig og voldsom Larm. Pludselige Hvirvelvinde tumler med os, slynger os ned i gabende Huller, fra hvilke vi overskyllede og gennemruskede atter dukker op.

Ved hver af Yachtens Duvninger rører Bommen ved Bølgerne og synes parat til at rive Masten og Sejlet med sig og lade os blive alene tilbage, drivende for Vinden og fortabte midt i det rasende Vand.

Bernard siger:

„Se, Jollen, Herre!"

Jeg vender mig om.

En kæmpemæssig Bølge fylder den, omslynger den med sin Fraade, som om den slugte den, river Tovet over, som binder den til os, og beholder den, halv sunket, som et erobret og besejret Bytte, som den dèr ovre ved Forbjærget vil kaste fra sig op paa Klipperne.

Minutterne forekommer os at være Timer. Der er intet at gøre, vi kan blot styre fremad mod Pynten foran os; naar vi er kommet paa den anden Side af den, vil vi være i Læ, frelste.

Endelig naar vi den! Havet er nu glat og roligt, skærmet af den lange Stribe Jord og Klipper, som danner Cap d'Antibes.

Dèr ligger Havnen, som vi forlod for et Par Dage siden, skønt jeg har en Følelse af, at jeg har været borte i Maaneder. Klokken slaar tolv, da vi glider ind i den.

Matroserne er henrykte over atter at være hjemme, skønt Bernard ikke kan lade være med hvert Øjeblik at gentage:

„Aa Herregud, vores stakkels lille Jolle. Det gjorde én ligefrem ondt i Hjertet at se den komme saadan afsted!"

Jeg tog med Toget Klokken fire for at kunne spise til Middag sammen med min Ven i Fyrstendømmet Monaco.

Jeg kunde godt lide at tale lidt indgaaende om denne mærkelige Stat, der ikke er saa stor som en fransk Provinsby, men hvor der findes en uindskrænket Hersker, Biskopper, en Hær af Jesuiter og Seminarister, talrigere end Fyrstens egen Hær, et Artilleri,

hvis Kanoner næsten er riflede, en Etikette, stivere end ved højsalig Kong Ludvig den Fjortendes Hof, Regeringsprincipper, mere despotiske end Wilhelm af Prøjsens, og samtidig en vidunderlig Overbærenhed med Menneskehedens Laster, af hvilke Fyrsten, Biskopperne, Jesuiterne, Seminaristerne, Ministrene, Hæren, Øvrigheden og alle Indbyggerne lever.

Lad os alligevel tage Hatten af for denne rare og skikkelige Monark, som uden at ængste sig for fjendtlige Indblandinger udefra og Revolutioner indefra, hersker fredeligt over sit lille lykkelige Folk, omgivet af et Hof, som uberørt har bevaret alle Fortidens Traditioner med de fire Reverenser, de seks-og-tyve Haandkys og alle de Ceremonier, som indrammede de store Selvherskere.

Til Trods for al denne Højtidelighed er Fyrsten dog hverken blodtørstig eller hævngerrig; og naar han landsforviser, thi han landsforviser, bliver Dommen udført med al mulig Skaansomhed.

Behøves der Beviser?

En haardnakket Spiller havde en Dag, da han sad i et fortsat Uheld, haanet Landets Hersker. Ved et Dekret blev han udvist af Fyrstendømmet.

I en Maaned luskede han omkring det forbudne Paradis i Skræk for at møde Erkeenglens Sværd i

Form af en Gendarmsabel. Endelig en Dag tager han Mod til sig, skrider over Grænsen, er i Løbet af tredive Sekunder midt i Landets Hjerte og gaar ind i Kasinoet.

Men paa en Gang standses han af en Funktionær:

„Undskyld, er De ikke landsforvist?"

„Jo, men jeg tager bort igen med det næste Tog."

„Naa, det er en anden Sag, værs'go, saa kan De godt gaa ind."

Hver Uge kommer han igen, og hver Gang stiller den samme Funktionær det samme Spørgsmaal, som han hver Gang besvarer med de samme Ord.

Kan Retfærdigheden vel udøves paa en mildere Maade?

Et af de sidste Aar indtraf der imidlertid i Fyrstendømmet et meget alvorligt og ganske nyt Tilfælde.

Der blev begaaet et Mord.

En Mand, en Indfødt, ikke en af de omflakkende Fremmede, som man i legionsvis møder paa disse Kyster, en gift Mand dræbte i et Øjebliks Vrede sin Hustru.

Han dræbte hende ovenikøbet uden Grund, uden noget antageligt Paaskud. Det vakte et kolossalt Røre i hele Landet.

Rigets øverste Domstol traadte sammen for at

dømme i dette enestaaende Tilfælde (det var første Gang, at der nogensinde var begaaet et Mord) og Morderen blev enstemmigt dømt til Døden.

Den harmfyldte Fyrste underskrev Dødsdommen.

Der stod nu kun tilbage at henrette Forbryderen, da der pludselig viste sig en Vanskelighed. Landet havde hverken nogen Bøddel eller nogen Guillotine.

Hvad var der at gøre? Paa Udenrigsministerens Raad indledede Fyrsten Underhandlinger med den franske Regering om Laan af en Bøddel med samt hans Mekanisme.

Denne Henvendelse gav Anledning til lange Drøftelser i Ministeriet i Paris. Endelig bestemte man sig til at sende en Regning paa Omkostningerne ved Guillotinen og dens Funktionærs Transport. Det vilde ialt beløbe sig til 16,000 Francs.

Hs. Højhed i Monaco var imidlertid af den Mening, at det vilde være en temmelig dyr Operation. Morderen var sikkert ikke saa meget værd. 16,000 Francs for en Forbryders Hovede var dog lidt for meget af det gode!

Den samme Henvendelse blev derfor rettet til den italienske Regering. En anden Monark, en Broder, vilde rimeligvis ikke vise sig saa fordringsfuld som en Republik.

Den italienske Regering sendte en Regning paa 12,000 Francs.

12,000 Francs! Denne Sum vilde nødvendiggøre Udskrivningen af en ny Skat af 2 Francs pr. Indbygger, det vilde være tilstrækkeligt til at foraarsage hidtil ukendte Uroligheder i Staten.

Man tænkte paa at lade Morderen halshugge af en almindelig Soldat. Men den General, der blev raadspurgt, svarede tøvende, at hans Mænd maaske ikke havde tilstrækkelig Øvelse i Brugen af skarpe Vaaben til at paatage sig et Hverv, der fordrede en saa stor Erfaring og Sikkerhed.

Fyrsten sammenkaldte da paa ny Rigets højeste Domstol og forelagde den den vanskelige Sag.

Man forhandlede længe uden at kunne finde nogen praktisk Udvej. Endelig foreslog Retsformanden at ændre Dødsstraffen til livsvarigt Fængsel, og dette Forslag blev antaget.

Men man havde ikke noget Fængsel. Der maatte altsaa oprettes et og ansættes en Fangevogter, som overtog Ansvaret for Fangen.

Et halvt Aar gik alt godt. Fangen sov hele Dagen igennem paa en Madrats i sin Celle, og Fangevogteren sad paa en Stol udenfor Døren og blundede eller betragtede de Rejsende, som gik forbi.

Men Fyrsten er sparsommelig anlagt, det er en af hans mindste Dyder, og han forlanger Regnskab over selv de mindste Udgifter i hans Land (Listen er ikke særlig lang). Han fik altsaa Regningen over Udgifterne ved Oprettelsen af det nye Embede, Fængslets Vedligeholdelse og Fangen og Fangevogterens Underhold. Denne sidstes Lønning vejede tungt i Fyrstens Budget.

Han nøjedes først med at skære en Grimace, men saa kom han til at tænke paa, at det kunde vare længe (den Dømte var ung), og han meddelte derfor sin Justitsminister, at han maatte se at finde paa et Middel til at stryge denne Udgiftspost.

Ministeren søgte Raad hos Retsformanden, og de blev begge enige om at ophæve Fangevogterens Embede. Naar det blev overladt til Fangen at bevogte sig selv, vilde han ikke være længe om at undvige, hvad der vilde løse Spørgsmaalet til alles Tilfredshed.

Fangevogteren blev altsaa sendt hjem, og en Køkkenmedhjælper fra Paladset fik det Hverv Morgen og Aften at bringe Fangen hans Mad. Men Fangen gjorde ikke nogetsomhelst Forsøg paa at generobre sin Frihed.

En Dag, da man havde glemt at sende ham Maden, saa' man ham ganske rolig komme spadserende for at forlange den, og fra nu af vænnede han sig til for at

spare Kokken Ulejligheden at indfinde sig i Paladset ved Maaltiderne og spise sin Mad sammen med Tjenestefolkene, der efterhaanden blev hans Venner.

Efter Frokosten gik han i Reglen en lille Tur til Monte Carlo. Undertiden gik han i Kasinoet og vovede fem Francs paa det grønne Bord. Vandt han, spenderede han en bedre Middag paa sig selv i et af de bedste Hoteller, og vendte derefter tilbage til sit Fængsel, hvis Dør han omhyggeligt laasede indvendig fra.

Ikke en eneste Gang blev han ude om Natten.

Situationen blev vanskelig, ikke for den dømte, men for Dommerne.

Retten traadte sammen, og det blev besluttet, at man skulde befale Forbryderen at holde sig udenfor Landets Grænser.

Da denne Kendelse blev læst op for ham, svarede han ligefremt:

„Nu begynder det virkelig at blive morsomt! Maa jeg spørge, hvad skulde der saa blive af mig? Jeg er ikke længere i Besiddelse af Subsistensmidler. Jeg har ikke længere nogen Familie. Hvad skulde jeg gøre? Jeg er bleven dømt til Døden. I har ikke henrettet mig. Jeg sagde ingenting. Jeg blev derefter dømt til livsvarig Fængselstraf og overgivet i Hæn-

derne paa en Fangevogter. I har taget min Fangevogter fra mig. Jeg sagde stadig ingenting.

„Nu vil I ogsaa jage mig ud af Landet — men den gaar ikke. Jeg er Fange, Jeres Fange, forhørt og dømt af Jer. Jeg udstaar ærligt og redeligt min Straf. Jeg bliver her."

Retten blev lamslaaet. Prinsen blev forfærdelig vred og forlangte, at der skulde tages Forholdsregler.

Man gav sig paany til at forhandle.

Resultatet blev, at man skulde tilbyde Fangen en Pension paa 600 Francs om Aaret paa Betingelse af, at han bosatte sig i Udlandet.

Det gik han ind paa.

Han lejede en lille Husmandslod fem Minutter fra sin tidligere Suveræns Stat, og dèr lever han lykkelig og tilfreds og udfylder sin Tid med at dyrke Grøntsager og foragte alle Potentater.

Men Regeringen i Monaco, som lidt sent høstede Erfaring af dette Eksempel, besluttede sig til at forhandle med den franske Regering, og nu udleverer den os sine Forbrydere, som vi mod en beskeden Pension anbringer i vore Fængsler.

I Fyrstendømmets Retsarkiv kan man selv se det Dokument, som fastsætter Morderens Pension og forpligter ham til at søge bort fra Monacos Territorium.

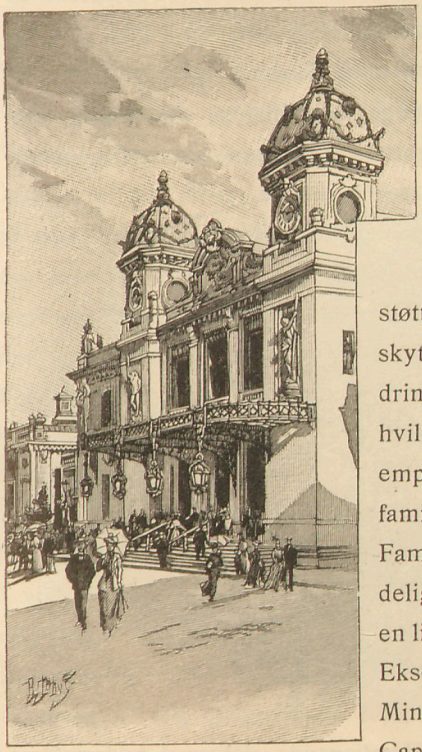

Lige overfor Fyrstens Palads knejser dets Rival: Spillehuset. Der er iøvrigt intet Had, intetsomhelst Fjendskab i mellem dem, det ene støtter og det andet beskytter. Hvilket beundringsværdigt Eksempel, hvilket enestaaende Eksempel paa, at to Nabofamilier, to lige mægtige Familier kan leve fredeligt og samdrægtigt i en lille Stat — det bedste Eksempel til at udslette Mindet om Slægterne Capulet og Montague. Her smiler Monarkens Hus og Spillets Hus, det gamle og det nye Samfund broderligt til hinanden, medens Guldet klinger.

Lige saa vanskeligt som det er at faa Adgang til

Fyrstens Sale, lige saa let er det for alle Fremmede at slippe ind i Kasinoet.

Derhen styrer jeg mine Skridt.

En Klirren af Penge, en Klirren, der stadig fortsættes ligesom Bølgernes Skvulpen, en let, gennem-

trængende og skrækindjagende Klirren fylder Øret, ligesaa snart man kommer indenfor, sætter sig fast i éns Sjæl, betager éns Hjerte, forvirrer éns Hjerne og omtaager éns Tanker. Overalt hører man den, denne Klirren, der synger, skriger, kalder, frister og sønderriver.

Omkring Bordene trænger sig Spillernes hæslige Verden, Affald fra alle Samfundsklasser, blandet med Fyrster, fremtidige Konger, fornemme Damer, Borgerfolk, Aagerkarle og afrakkede Fruentimmere, en her i Verden enestaaende Blanding af Mennesker af alle Kaster, af alle Arter, af alle Afstamninger, et Musæum af russiske, brasilianske, chilensiske, italienske, spanske og tyske Æventyrere, af pengegridske gamle Kællinger og unge løse Fugle, som hængende ved Haandleddet har en lille Taske med et Nøgleknippe, et Lommetørklæde og de tre sidste Fem-Francsstykker, der er bestemte for det grønne Bord, saasnart de faar paa Følelsen, at Heldet er der.

Jeg gaar hen til det sidste Bord og opdager . . . blegnet med Rynker i Panden, haardt sammenpressede Læber og et ondt og fortrukket Udtryk i Ansigtet . . . den unge Kvinde fra Bugten ved Agay, den skønne Kærlighedsgudinde fra den solbelyste Skov og det blide Maaneskin. Og foran hende sidder han, bleg og nervøs, og med Haanden knuget om nogle Guldstykker.

„Sæt saa paa rødt," siger hun.

Han spørger med angstfuld Spænding:

„Alt?"

„Ja, alt."

Han lægger Guldstykkerne i en lille Dynge.

Hjulet snurrer rundt. Det sagtner og standser.

„Der er sluttet," udslynger en Stemme, som et Øjeblik efter fortsætter:

„Sort."

Den unge Kvinde skælver og i en haard og kort Tone udstøder hun:

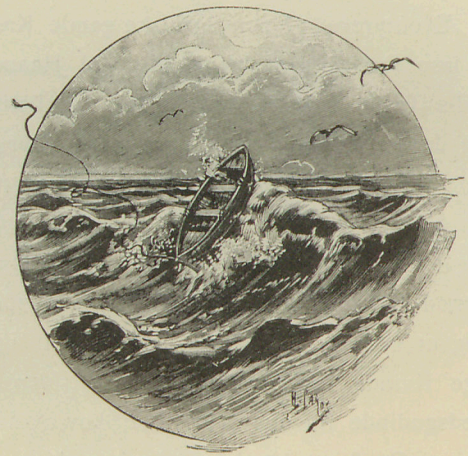

„Kom saa!"

Han rejser sig uden at se paa hende. Man føler, at noget grimt er vokset frem imellem dem.

Der er én, der siger:

„Farvel, Kærlighed! De ser ikke ud til at kurre videre godt sammen i Dag."

En Haand lægger sig paa min Skulder. Jeg vender mig om. Det er min Ven.

— — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — —

Jeg har kun tilbage at bede om Tilgivelse, fordi jeg saaledes har talt om mig selv. Det var for mig selv alene, at jeg havde nedskrevet disse Dagbogs-Drømmerier, eller rettere, jeg havde benyttet mig af min Ensomhed til at fæstne de vidtstrejfende Tanker, der som Fugle flyver igennem éns Hjerne.

Nu bliver jeg opfordret til at offentliggøre disse Sider, som er uden Fasthed, uden Plan, uden Kunst, som uden Nødvendighed følger efter hinanden og paa én Gang holder op, uden Aarsag, blot fordi et Vindstød afsluttede min Rejse.

Jeg giver efter for denne Opfordring. Maaske er det urigtigt af mig.

Af

GUY DE MAUPASSANTS
SAMLEDE VÆRKER

PAA DANSK VED LOULOU LASSEN

er hidtil udkommet:

ET LIV (Ill. af A. Leroux). Pris Kr. 4.20, indb. i komp. Bind Kr. 5.60.
SMUKKE VEN (Ill. af F. Bac). Pris Kr. 6.45, indb. i komp. Bind Kr. 7.85.
VED BADESTEDET MONT ORIOL (Ill. af F. Bac). Pris Kr. 5,10, indb. i komp. Bind Kr. 6.50.
STÆRK SOM DØDEN (Ill. af André Brouillet). Pris Kr. 4.45, indb. i komp, Bind Kr. 5.85.
VORT HJÆRTE (Ill. af René Lelong). Pris Kr. 3.50, indb. i komp. Bind Kr. 4.90.
FRØKEN FIFI (Ill. af L. Vallet) Pris Kr. 2.40, indb. i komp. Bind Kr. 3.80.
FLOMMEN (Ill. af Jeanniot). Pris Kr. 3.90, indb. i komp. Bind Kr. 5.30.
FRU TELLIERS PENSIONAT (Ill. af René Lelong), Pris Kr. 3.30, indb. i komp. Bind Kr. 4.70.
SNEPPENS HISTORIER (Ill. af Lucien Barbut). Pris Kr. 2.85, indb. i komp. Bind Kr. 4.25.
MISS HARRIET (Ill. af Ch. Morel). Pris Kr. 3.85, indb. i komp. Bind Kr. 5.25.
I MAANESKIN (Ill. af Lucien Métivet). Pris Kr. 3.00, indb. i komp. Bind Kr. 4.40.
MASKEN (Ill. af M. d. Lambert. Pris Kr. 3.00, indb. i komp. Bind Kr. 4.40.
VANDRERLIV (Ill. af Lanos). Pris Kr. 2.75, indb. i komp. Bind Kr. 4.15.
FRU HUSSONS DYDSDRAGON (Ill. af V. Rottembourg). Pris Kr. 2.75, indb. i komp. Bind Kr. 4.15.
SØSTRENE RONDOLI (Ill. af René Lelong). Pris Kr. 3.25, indb. i komp. Bind Kr. 4 65.
PIERRE OG JEAN (Ill. af Geo-Dupuis). Pris Kr. 3.00, indb. i komp. Bind Kr. 4.40.
TIL VENSTRE HAAND (Ill. af Lobel-Riche). Pris Kr. 2.75, indb. i komp. Bind Kr. 4.15.
YVETTE (Ill. af Cortazzo). Pris Kr. 3.00, indb. i komp. Bind Kr. 4.40.
KÆRLIGHED (Ill. af Julian-Damazy). Pris Kr. 2.60, indb. i komp. Bind Kr. 4.00.
EN KVINDES SKRIFTEMAAL (Ill. af Ch. Huard). Pris Kr. 3.00, indb. i komp Bind. Kr. 4.40.
I SOLEN (Ill. af André Suréda). Pris Kr. 2.85, indb. i komp. Bind Kr. 4.25
TIL SALG (Ill. af Julian-Damazy). Pris Kr. 3.50, indb. i komp. Bind Kr. 4 90.
PAA VANDET (Ill. af Lanos). Pris Kr. 1.90, indb. i komp. Bind Kr. 3.30.

Løse Bind 90 Øre.

Kan bestilles gennem alle Boghandlere og direkte fra Forlaget

fh. A. CHRISTIANSENS FORLAG — KØBENHAVN.

DET KE [illegible]ABL. — KBHVN.

MAUPASSANT

SAMLEDE VÆRKER

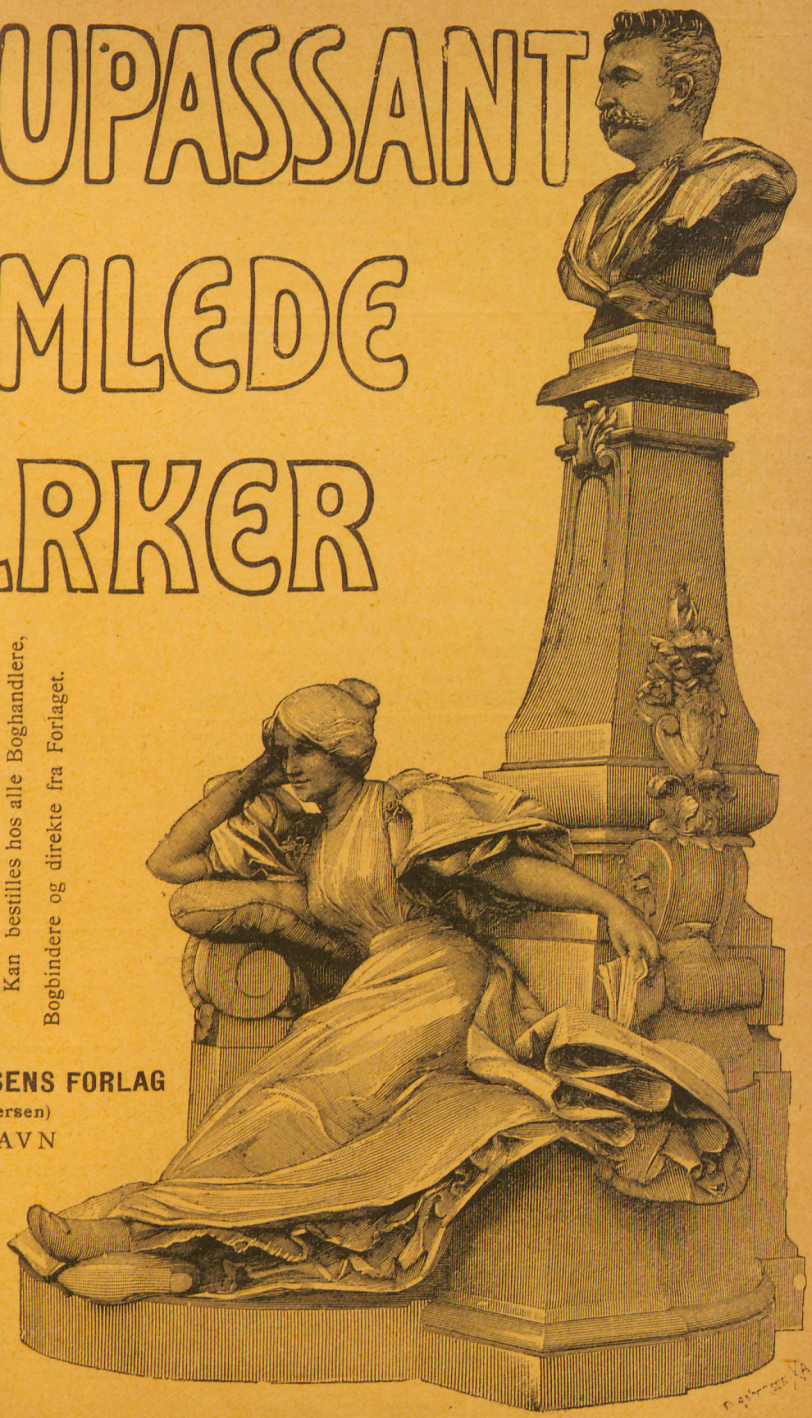

Til de afsluttede Værker foreligger **komponerede Bind.** Løse Bind 90 Øre. Bind og Indbinding 140 Øre.

Kan bestilles hos alle Boghandlere, Bogbindere og direkte fra Forlaget.

A. CHRISTIANSENS FORLAG
(Hermann-Petersen)
KØBENHAVN

51. HEFTE
30 ØRE

Andreas Hansens Bogbinderi

Købmagergade 25—27

Alle Bøger indbindes til allerbilligste Priser.
De komponerede Bind til Maupassants Værker haves.

Fra

LUF BRØNNUM
& Co.s

dstyrslager,
Holbergsgade 4
efor Studenterforeningen)
anbefales:
nail.Kogekar i alle Størrelser og **Façons,**
ullionskjedler,
skekjedler,
mp Gemyse- · · kjedler,
aretkjedler med tilhørende **Kurve,**
uterpander,
aatpander,
ddingforme,
anske Geléforme,
nerik. Frysemaskiner,
forme,
rsrande,
ggepander med tilhørende **Forme.**
rdknive,
ssertknive,
anchersaxe,
egelaag,
neletfade
samt
● ● ALT ● ●
henhørende til
Hus- & Køkken- · Inventar · ·

iscouranter over alle tikler med vedfojede ster over samlede Udtyr tilsendes franco.

Telef. 1255

CARL G. SCHERFIN.
Østerbros Vinhandel.
Østerbrogade 54. — Telef. 5054.

Største Lager af
Likører (83 Mærker).
Champagne (51 Mærker)
Whisky (67 Mærker).

Pengeskabe forfærdiget af bedste udsøgt Materiale.
Belønnet med Guldmedaille.
Pengekasser, Dokumentkasser
fra 10 Kr.
Alt Kunstsmedearbejde udføres.
Peter Sørensen, **Nørrevoldgade 22**
(midt for Ørstedsparken)
Butik Telf. H. 223. Værksted Telf. 29536 x.

Køb og Salg
af brugte Bøger.
Størst Fordel bydes af
Th. Johansens Antikvariat.
12-14 Fiolstræde 12-14
vis à vis Univ. sitetsbiblioteket.
Kataloger over brugte Bøger sendes gratis overalt

Forlovelsesringe
Kontrolleret 14 og 18 Karat
Stort Udvalg i billige
Guld- og Sølv-Varer
25 - Grønnegade - 25
ligefor Ny Østergade
H. PLATE

Massage og svensk Sygegymnastik
Fodpleje
MARIE HANSEN
exam. Masseuse
Østergade 12 [3] — Telefon Byen 1358

C. R. EVERS & Co's
Maltpræparater,
som er de bedste, bør altid benyttes i denne
Influenza og Forkølelsestid.
Fabrik: Ø. Fasanvej 15.
København F. Telef. 3282.

Kejserlig russisk

Hofleverandør

C. R.

EVERS

& Co.

Maltextraktøl

(dansk Sundhedsøl)
à 40 Øre pr. 1/2 Fl.

Export-Malt-Extrakt

(skattefrit)
à 25 Øre pr. 1/2 Fl.

Maltsaft

i **Glas & Dunke**
til
Maltkur i Hjemmet.
Forlang Brugsanv.

Malt-Bolscher

Menthol do.

Ingefær do.

m. m.
i **løs Vægt** og i gule,
ovale Blikdaaser
à 15 og 25 Øre.

Sodapastiller

(store og smaa)
i løs Vægt, i Ruller
og i Æsker
à 10 og 25 Øre.

Fabrik:
Østre Fasanvej 15
Københ. F. ✪ Telef 3282

A. JACOBSEN,

FOTOGRAF

St. Strandstræde 6, 3. Sal

Anbefaler sig med alt til Fotografering

12	Stk. Cabinet	6 Kr.
12	Visit	3 —
12	Empire Cabinet	3 —
12	Visit	1½ —
12	Visit og 3 Cabinet	4 —

Danske Argus

Nordisk Annoncebureaus
Afdeling for

Avisudklip

Købmagergade 38
Tlf. 593—594

UNIVERSITETSBOGBINDER
D. L. CLEMENTS EFTF.
IMM. PETERSEN

TELEFON 3396 :: :: SILKEGADE 13 III

Alt Bogbinderarbejde udføres smukt og solidt til rimelige Priser. :: Alle komponerede Bind, ogsaa til nærværende Værk, leveres til Originalpriser.

STORT UDVALG I PRØVEBIND FOREFINDES.

Københavns Lampeskærmefabrik

Nyeste Modeller
billigste Priser
en gros & en detail
Lager og Udsalg 1ste S.
Frederiksberggade
27.

NORDISK KUNSTANSTALT

VESTERBROGADE 67A (Westend)
TLF. 4481

LYSTRYK, SAAVEL PAA HAAND- SOM HURTIGPRESSE

Telf. 7101

CLICHEANSTALT

Søren Jensen

Piano-Fabrik Bredgade 33

National Pianoet 535 Kr.

Øvrige opretstaaende Pianoer 650, 750, 850, 950 Kr.

Flygler 1100, 1200, 1500 Kr.

O. Rasmussens Bogbinderi Sølvtorvet 85 A, Kld.
under Cafe „Tre Hjørnet"

Anbefaler sig med alt til Faget henhørende.

Spec. Privat Indbinding. **Komp. Bind til Værket leveres.**

Ring op: Tlf. Byen 364 v

HERRER MAMMEN & DRESCHER

St. Annæ Plads 26, København.

Jeg skal gerne bevidne, at Vaskemaskinen „RENVASK", som vi har benyttet her paa Vaskeriet siden Juli Maaned, er mig til særdeles stor Nytte. F. Eks. kan jeg anføre, at en Kone, som før kunde vaske for 15 Kroner Tøj en Dag, nu kan vaske for 30 Kroner, og som Følge af, at der bruges saa lidt Vand i denne Maskine, sparer jeg betydeligt baade paa Sæbe og Kul.

Fra et Vaskeri forlanger Folk jo altid „snehvidt" Tøj, men Maskinen vasker selv meget snavsede Linninger fuldstændig rene, ligesom den er ganske fortræffelig til Manchetlinned og al finere Vask.

Vaskeriet „Taga", Ægirsgade.

København, den 24. September 1909. *G. Lind.*

Efter at have benyttet den af Dem tilsendte Prøvemaskine „RENVASK", er det mig en Glæde at kunne anbefale denne paa det bedste; den er meget let at trække, og vasker hurtigere og bedre end to andre Vaskemaskiner, som jeg før har haft Lejlighed til at prøve.

De bedes levere mig en Maskine af Ahorn og Cypres Træ, til den af Dem i Deres ærede Skrev af 11. ds. tilbudte Pris. Jeg skal da snarest sende Dem Prøvemaskinen tilbage, og bringer Dem herved min Tak for Laanet af den.

Med megen Agtelse

Ringsbjerg, den $^{7}/_{11}$ 1909. Herfølge St. *Rasmus Andersens Enke.*

MAUPASSANT
SAMLEDE VÆRKER

Til de afsluttede Værker foreligger **komponerede Bind.** Løse Bind 90 Øre. Bind og Indbinding 140 Øre.

Kan bestilles hos alle Boghandlere, Bogbindere og direkte fra Forlaget.

forhen **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(Hermann-Petersen)
KØBENHAVN

252. HEFTE
30 ØRE

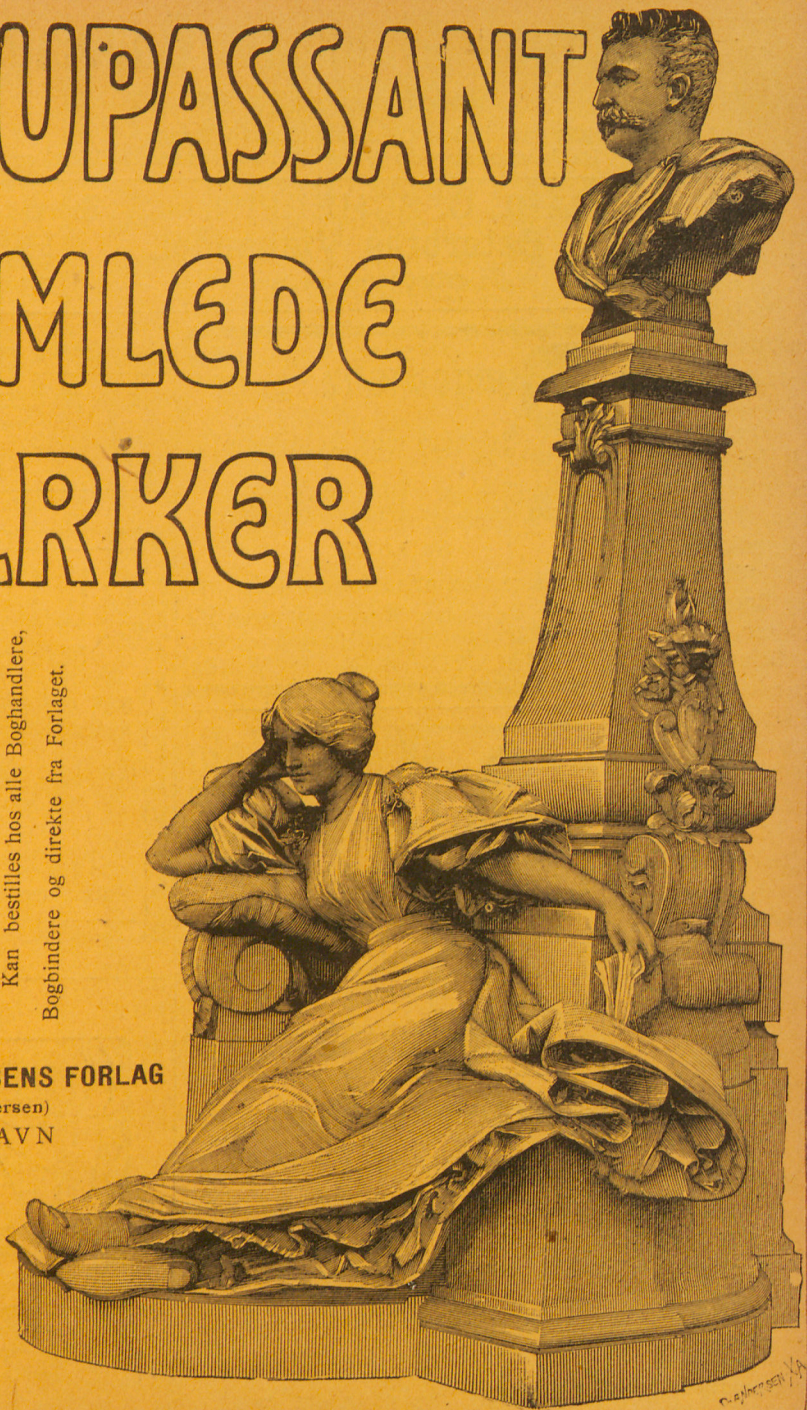

Guy de Maupassants Monument i Park Monceau i Paris

Andreas Hansens Bogbinderi

Købmagergade 25—27

Alle Bøger indbindes til allerbilligste Priser.
De komponerede Bind til Maupassants Værker haves.

Fra

JF BRØNNUM & Co.s

styrslager,

lolbergsgade 4

or Studenterforeningen)

anbefales:

ail.Kogekar i alle tørrelser og **Fa-ons,**
illionskjedler,
kekjedler,
np Gemyse- · · jedler,
retkjedler med til-hørende **Kurve,**
terpander,
atpander,
ldingforme,
nske Celéforme,
erik. Frysema-kiner,
rme,
srande,
gepander med til-hørende **Forme.**
dknive,
sertknive,
nchersaxe,
gelaag,
letfade

samt

• ALT • •

henhørende til

us- & Køkken- · Inventar · ·

couranter over alle kler med vedføjede er over samlede Ud-r tilsendes franco.

Telef. 1255.

CARL G. SCHERFIN.
Østerbros Vinhandel.
Østerbrogade 54. — Telef. 5054.

Største Lager af
Likører (83 Mærker).
Champagne (51 Mærker).
Whisky (67 Mærker).

Pengeskabe forfærdiget af bedste udsøgt Materiale.

Belønnet med Guldmedaille.

Pengekasser, Dokumentkasser

fra 10 Kr.

Alt Kunstsmedearbejde udføres.

Peter Sørensen, **Nørrevoldgade 22** (midt for Ørstedsparken)

Butik Telf. H. 223. Værksted Telf. 29536 x.

Køb og Salg

af brugte Bøger.

Størst Fordel bydes af

Th. Johansens Antikvariat.

12-14 Fiolstræde 12-14
vis à vis Universitetsbiblioteket.

Kataloger over brugte Bøger sendes gratis overalt

Forlovelsesringe

Kontrolleret 14 og 18 Karat

Stort Udvalg i billige

Guld- og Sølv-Varer

25 - Grønnegade - 25

ligefor Ny Østergade

H. PLATE

Massage og svensk Sygegymnastik
Fodpleje

MARIE HANSEN
exam. Masseuse

Østergade 12 [3] — Telefon Byen 1358 x

C. R. EVERS & Co's

Maltpræparater,

som er de bedste, bør altid benyttes i denne

Influenza og Forkølelsestid.

Fabrik: Ø. Fasanvej 15.

København F. Telef. 3282,

Kejserlig russisk

Hofleverandør
C. R.

EVERS
& Co.

Maltextraktøl
(dansk Sundhedsøl)
à 40 Øre pr. 1/2 Fl.

Export-Malt-Extrakt
(skattefrit)
à 25 Øre pr. 1/2 Fl.

Maltsaft
i **Glas & Dunke**
til
Maltkur i Hjemmet.
Forlang Brugsanv.

Malt-Bolscher
Menthol do.
Ingefær do.
m. m.
i **løs Vægt** og i gule, ovale Blikdaaser
à 15 og 25 Øre.

Sodapastiller
(store og smaa)
i løs Vægt, i Ruller og i Æsker
à 10 og 25 Øre.

Fabrik:
Østre Fasanvej 15
Københ. F. ✪ Telef 3282

A. JACOBSEN,
FOTOGRAF
St. Strandstræde 6, 3. Sal

Anbefaler sig med alt til Fotografering henh.:

12	Stk. Cabinet	6 Kr.
12	Visit	3 —
12	Empire Cabinet	3 —
12	Visit	1½ —
12	Visit og 3 Cabinet	4 —

Danske Argus
Nordisk Annoncebureaus
Afdeling for
Avisudklip
Købmagergade 38
Tlf. 593—594

UNIVERSITETSBOGBINDER
D. L. CLEMENTS EFTF.
IMM. PETERSEN
TELEFON 3396 :: :: SILKEGADE 13 III
Alt Bogbinderarbejde udføres smukt og solidt til rimelige Priser. :: Alle komponerede Bind, ogsaa til nærværende Værk, leveres til Originalpriser.
STORT UDVALG I PRØVEBIND FOREFINDES.

Københavns Lampeskærmefabrik

Nyeste Modeller
billigste Priser
en gros & en detail
Lager og Udsalg 1ste S.
Frederiksberggade
27.

NORDISK KUNSTANSTALT
VESTERBROGADE 67A (Westend)
TLF. 4481

LYSTRYK, SAAVEL PAA HAAND- SOM HURTIGPRESSE

Telf. 7101
CLICHEANSTALT

Søren Jensen

Piano-Fabrik ▭ Bredgade 33

National Pianoet 535 Kr.

Øvrige opretstaaende Pianoer 650, 750, 850, 950 Kr.

Flygler 1100, 1200, 1500 Kr.

O. Rasmussens Bogbinderi **Sølvtorvet 85 A, Kld.**
under Cafe „Tre Hjørnet"

Anbefaler sig med alt til Faget henhørende.

Spec. Privat Indbinding. **Komp. Bind til Værket leveres.**

Ring op: Tlf. Byen 364 y

HERRER MAMMEN & DRESCHER

St. Annæ Plads 26, København.

Det er mig en Glæde herved at bevidne, at Vaskemaskinen „RENVASK", som jeg købte hos Dem for 2 Maaneder siden, arbejder til min fulde Tilfredshed. Da jeg i 15 Aar har vasket for forskellige Herskaber her i Byen, véd jeg hvad der fordres, og jeg kan sige, at jeg med „Renvask" kan præstere en Vask, som er finere og klarere, end hvad man kan præstere uden Maskine. Jeg kan nu udføre Arbejdet langt hurtigere og lettere, og er ikke som før træt og ødelagt om Aftenen. Fine Gardiner og Sengetæpper kan jeg være sikker paa ikke at faa ødelagt, og Uldtøj bliver ganske anderledes blødt og behageligt end ved Haandvask. Da jeg købte Maskinen syntes jeg, det var mange Penge, men jeg vil nu ikke undvære den for nogen Pris.

Med Agtelse

København, den $^{22}/_{9}$ 1909

Johanne Mathiesen,
Langelandsvej.

HERR CHR. M. DITLEVSEN, Næstved

I Svar paa Deres Forespørgsel angaaende Vaskemaskinen „RENVASK", kan jeg meddele Dem, at jeg har benyttet Maskinen til en Storvask, som jeg ellers havde bestilt Vaskekone til. En saadan Vask plejer at vare fuldt en Dag, men jeg vaskede denne Gang alene ved Hjælp af Deres Vaskemaskine hele Vasken paa ca. 5 Timer, uden Brug af Vaskebrædt, og maa sige, at Maskinen arbejder godt og holder i enhver Retning, hvad den lover.

Fensmark Bageri pr. Olstrup, den $^{29}/_{11}$ 1909. *Kathrina Stigsen.*

MAUPASSANT

SAMLEDE VÆRKER

Til de afsluttede Værker foreligger **komponerede Bind.** Løse Bind 90 Øre. Bind og Indbinding 140 Øre.

Kan bestilles hos alle Boghandlere, Bogbindere og direkte fra Forlaget.

forhen **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(Hermann-Petersen)
KØBENHAVN

253. HEFTE
30 ØRE

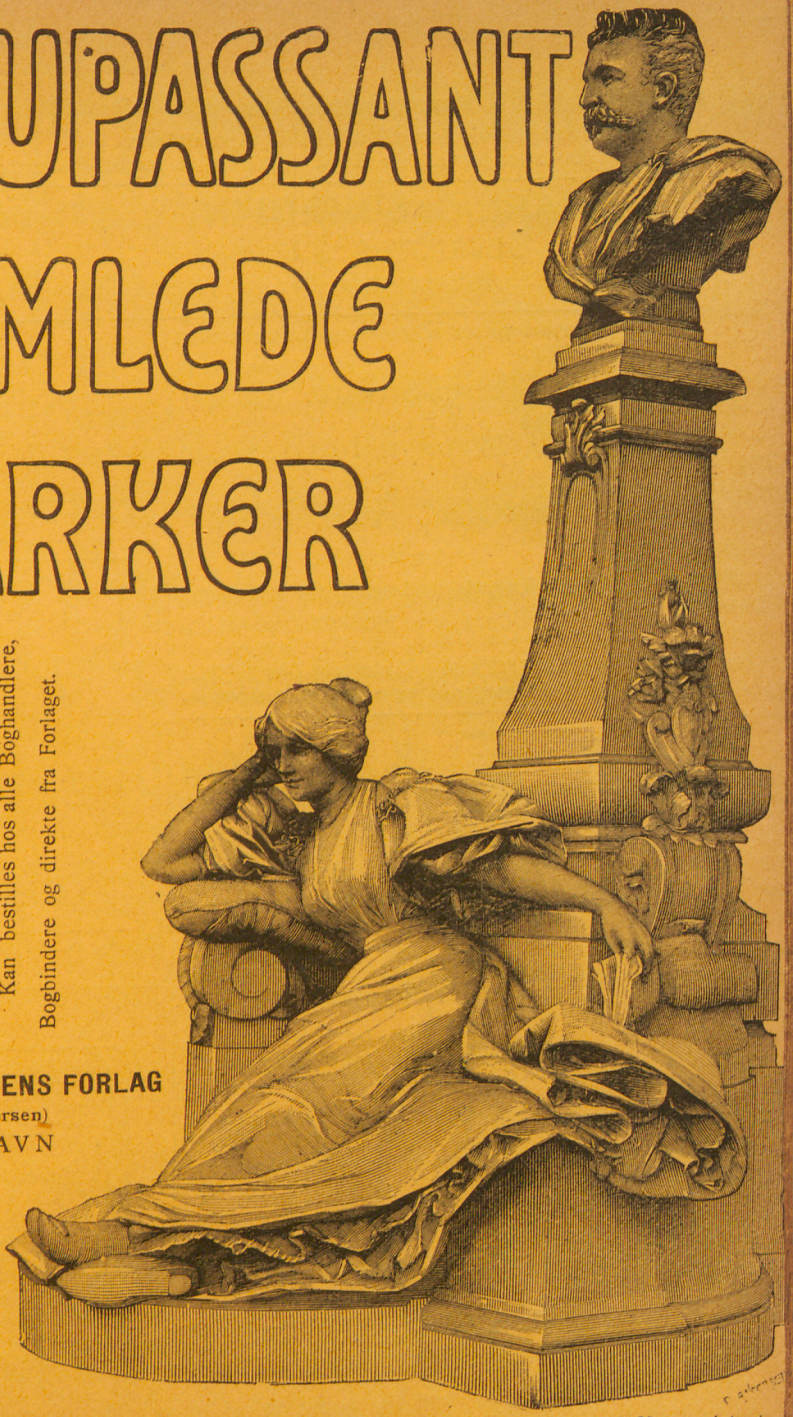

Guy de Maupassants Monument i Park Monceau i Paris

Andreas Hansens Bogbinderi

Købmagergade 25—27

Alle Bøger indbindes til allerbilligste Priser.
De komponerede Bind til Maupassants Værker haves.

Fra
F BRØNNUM
& Co.s
styrslager,
olbergsgade 4
Studenterforeningen)
anbefales:
il.Kogekar i alle
ørrelser og Fa-
ns,
lionskjedler,
ekjedler,
o Gemyse- · ·
dler,
etkjedler med til-
ende Kurve,
erpander,
pander,
ingforme,
ske Celéforme,
rik. Frysema-
ner,
me,
rande,
pander med til-
ende Forme.
nive,
rtknive,
chersaxe,
laag,
etfade
samt
ALT ● ●
nhørende til
- & Køkken-
Inventar · ·

uranter over alle
er med vedføjede
over samlede Ud-
ilsendes franco.
Telef. 1255.

CARL G. SCHERFIN.
Østerbros Vinhandel.
Østerbrogade 54. — Telef. 5054.

Største Lager af
Likører (83 Mærker).
Champagne (51 Mærker).
Whisky (67 Mærker).

Pengeskabe forfærdiget af bedste udsøgt Materiale.
Belønnet med Guldmedaille.
Pengekasser, Dokumentkasser
fra 10 Kr.
Alt Kunstsmedearbejde udføres.
Peter Sørensen, Nørrevoldgade 22
(midt for Ørstedsparken)
Butik Telf. H. 223. Værksted Telf. 29536 x.

Køb og Salg
af brugte Bøger.
Størst Fordel bydes af
Th. Johansens
Antikvariat.
12-14 Fiolstræde 12-14
vis à vis Universitetsbiblioteket.
Kataloger over brugte Bøger sendes gratis overalt

Forlovelsesringe
Kontrolleret 14 og 18 Karat
Stort Udvalg i billige
Guld- og Sølv-Varer
25 - Grønnegade - 25
ligefor Ny Østergade
H. PLATE

Massage og svensk Sygegymnastik
Fodpleje
MARIE HANSEN
exam. Masseuse
Østergade 12 [3] — Telefon Byen 1358 x

C. R. EVERS & Co's
Maltpræparater,
som er de bedste, bør altid benyttes i denne
Influenza og
Forkølelsestid.
Fabrik: Ø. Fasanvej 15.
København F. Telef. 3282,

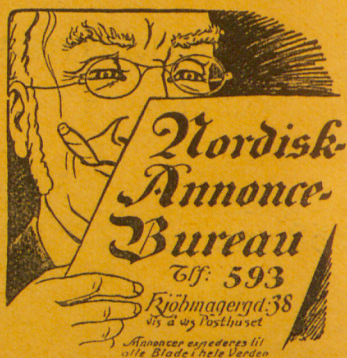

Kejserlig russisk

Hofleverandør

C. R.

EVERS

& Co.

Maltextraktøl

(dansk Sundhedsøl)
à 40 Øre pr. 1/2 Fl.

Export-Malt-Extrakt

(skattefrit)
à 25 Øre pr. 1/2 Fl.

Maltsaft

i Glas & Dunke
til
Maltkur i Hjemmet.
Forlang Brugsanv.

Malt-Bolscher

Menthol do.

Ingefær do.

m. m.
i løs Vægt og i gule,
ovale Blikdaaser
à 15 og 25 Øre.

Sodapastiller

(store og smaa)
i løs Vægt, i Ruller
og i Æsker
à 10 og 25 Øre.

Fabrik:
Østre Fasanvej 15
Københ. F. ✿ Telef 3282

A. JACOBSEN,

FOTOGRAF

St. Strandstræde 6, 3. Sal

Anbefaler sig med alt til Fotografering henh.:

12	Stk. Cabinet	6 Kr.
12	— Visit	3 —
12	— Empire Cabinet	3 —
12	— — Visit	1 1/2 —
12	— Visit og 3 Cabinet	4 —

Danske Argus

Nordisk Annoncebureaus
Afdeling for

Avisudklip

Købmagergade 38
Tlf. 593—594

UNIVERSITETSBOGBINDER

D. L. CLEMENTS EFTF.

IMM. PETERSEN

TELEFON 3396 :: :: SILKEGADE 13 III

Alt Bogbinderarbejde udføres smukt og solidt til rimelige Priser. :: Alle komponerede Bind, ogsaa til nærværende Værk, leveres til Originalpriser.

STORT UDVALG I PRØVEBIND FOREFINDES.

Københavns Lampeskærmefabrik

Nyeste Modeller
billigste Priser
en gros & en detail
Lager og Udsalg 1ste S.
Frederiksberggade
27.

NORDISK KUNSTANSTALT

VESTERBROGADE 67[4] (Westend)
TLF. 4481

LYSTRYK, SAAVEL PAA HAANDSOM HURTIGPRESSE

CLICHEANSTALT

Telf. 7101

Søren Jensen

Piano-Fabrik Bredgade 33

National Pianoet 535 Kr.

Øvrige opretstaaende Pianoer 650, 750, 850, 950 Kr.

Flygler 1100, 1200, 1500 Kr.

O. Rasmussens Bogbinderi Sølvtorvet 85 A, Kld.
under Cafe „Tre Hjørnet"

Anbefaler sig med alt til Faget henhørende.

Spec. Privat Indbinding. **Komp. Bind til Værket leveres.**

Ring op: Tlf. Byen 364 v

HERRER MAMMEN & DRESCHER

St. Annæ Plads 26, København.

Jeg skal gerne bevidne, at Vaskemaskinen „RENVASK", som vi har benyttet her paa Vaskeriet siden Juli Maaned, er mig til særdeles stor Nytte. F. Eks. kan jeg anføre, at en Kone, som før kunde vaske for 15 Kroner Tøj en Dag, nu kan vaske for 30 Kroner, og som Følge af, at der bruges saa lidt Vand i denne Maskine, sparer jeg betydeligt baade paa Sæbe og Kul.

Fra et Vaskeri forlanger Folk jo altid „snehvidt" Tøj, men Maskinen vasker selv meget snavsede Linninger fuldstændig rene, ligesom den er ganske fortræffelig til Manchetlinned og al finere Vask.

Vaskeriet „Taga", Ægirsgade.
G. Lind.

København, den 24. September 1909.

Efter at have benyttet den af Dem tilsendte Prøvemaskine „RENVASK", er det mig en Glæde at kunne anbefale denne paa det bedste; den er meget let at trække, og vasker hurtigere og bedre end to andre Vaskemaskiner, som jeg før har haft Lejlighed til at prøve.

De bedes levere mig en Maskine af Ahorn og Cypres Træ, til den af Dem i Deres ærede Brev af 11. ds. tilbudte Pris. Jeg skal da snarest sende Dem Prøvemaskinen tilbage, og bringer Dem herved min Tak for Laanet af den.

Med megen Agtelse
Rasmus Andersens Enke.

Ringsbjerg, den $^{7}/_{11}$ 1909. Herfølge St.

MAUPASSANT
SAMLEDE VÆRKER

Til de afsluttede Værker foreligger **komponerede Bind.** Løse Bind 90 Øre. Bind og Indbinding 140 Øre.

Kan bestilles hos alle Boghandlere, Bogbindere og direkte fra Forlaget.

forhen **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(Hermann-Petersen)
KØBENHAVN

254 HEFTE
30 ØRE

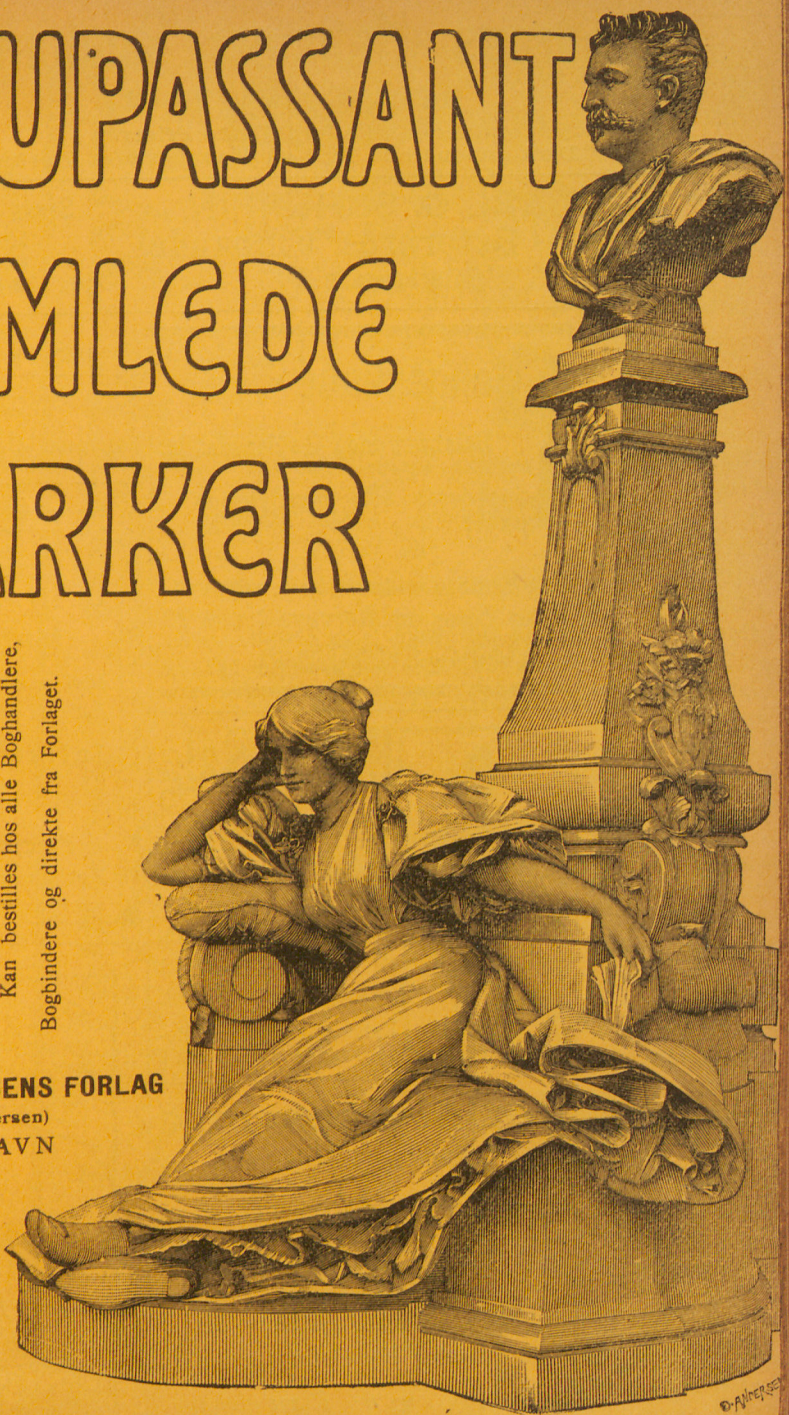

Guy de Maupassants Monument i Park Monceau i Paris

Andreas Hansens Bogbinderi

Købmagergade 25—27

Alle Bøger indbindes til allerbilligste Priser.
De komponerede Bind til Maupassants Værker haves.

Fra

JF BRØNNUM & Co.s

styrslager,

lolbergsgade 4

)r Studenterforeningen)

anbefales:

ail.Kogekar i alle tørrelser og **Fa-ons,**

illionskjedler,

kekjedler,

np Gemyse- · · jedler,

retkjedler med til-)rende **Kurve,**

terpander,

atpander,

dingforme,

nske Celéforme,

erik. Frysema-kiner,

rme,

srande,

gepander med til-)rende **Forme.**

dknive,

sertknive,

nchersaxe,

gelaag,

)letfade

samt

● ALT ● ●

henhørende til

is- & Køkken- · Inventar · ·

couranter over alle kler med vedføjede er over samlede Ud-r tilsendes franco.

Telef. 1255.

CARL G. SCHERFIN.
Østerbros Vinhandel.
Østerbrogade 54. — Telef. 5054.

Største Lager af
Likører (83 Mærker).
Champagne (51 Mærker).
Whisky (67 Mærker).

Pengeskabe forfærdiget af bedste udsøgt Materiale.

Belønnet med Guldmedaille.

Pengekasser, Dokumentkasser

fra 10 Kr.

Ait Kunstsmedearbejde udføres.

Peter Sørensen, **Nørrevoldgade 22** (midt for Ørstedsparken)

Butik Telf. H. 223. Værksted Telf 29536 x.

Køb og Salg

af brugte Bøger.

Størst Fordel bydes af

Th. Johansens Antikvariat.

12-14 Fiolstræde 12-14

vis à vis Universitetsbiblioteket.

Kataloger over brugte Bøger sendes gratis overalt

Forlovelsesringe

Kontrolleret 14 og 18 Karat

Stort Udvalg i billige

Guld- og Sølv-Varer

25 - Grønnegade - 25

ligefor Ny Østergade

H. PLATE

Massage og svensk Sygegymnastik
Fodpleje

MARIE HANSEN

exam. Masseuse

Østergade 12 [3] — Telefon Byen 1358 x

C. R. EVERS & Co's

Maltpræparater,

som er de bedste, bør altid benyttes i denne

Influenza og Forkølelsestid.

Fabrik: Ø. Fasanvej 15.

København F. Telef. 3282,

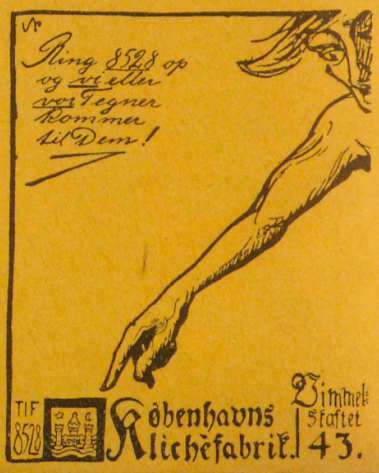

Kejserlig russisk

Hofleverandør
C. R.

EVERS
& Co.

Maltextraktøl
(dansk Sundhedsøl)
à 40 Øre pr. 1/2 Fl.

Export-Malt-Extrakt
(skattefrit)
à 25 Øre pr. 1/2 Fl.

Maltsaft
i Glas & Dunke
til
Maltkur i Hjemmet.
Forlang Brugsanv.

Malt-Bolscher
Menthol do.
Ingefær do.
m. m.
i løs Vægt og i gule,
ovale Blikdaaser
à 15 og 25 Øre.

Sodapastiller
(store og smaa)
i løs Vægt, i Ruller
og i Æsker
à 10 og 25 Øre.

Fabrik:
Østre Fasanvej 15
Københ. F. ✆ Telef 3282

A. JACOBSEN, FOTOGRAF
St. Strandstræde 6, 3. Sal

Anbefaler sig med alt til Fotografering
hennh.: 12 Stk. Cabinet 6 Kr.
12 — Visit 3 — —
12 — Empire Cabinet 3 — —
12 — Visit 1½ — —
12 — Visit og 3 Cabinet 4 — —

Danske Argus
Nordisk Annoncebureaus
Afdeling for
Avisudklip

Købmagergade 38
Tlf. 593—594

UNIVERSITETSBOGBINDER
D. L. CLEMENTS EFTF.
IMM. PETERSEN

TELEFON 3396 :: :: SILKEGADE 13 III

Alt Bogbinderarbejde udføres smukt og solidt til rimelige Priser. :: Alle komponerede Bind, ogsaa til nærværende Værk, leveres til Originalpriser.

STORT UDVALG I PRØVEBIND FOREFINDES.

Københavns Lampeskærmefabrik

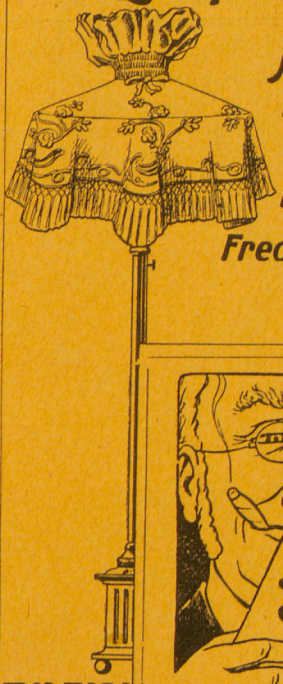

Nyeste Modeller
billigste Priser
en gros & en detail
Lager og Udsalg 1ste S.
Frederiksberggade
27.

Telf. 7101

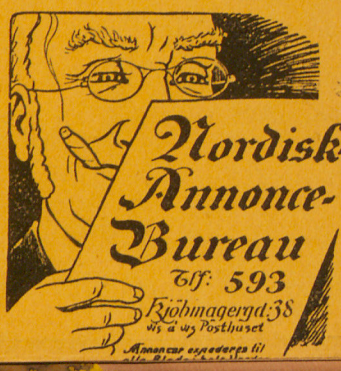

Nordisk-Annonce-Bureau
Tlf: 593
Kjøbmagergade 38
vis à vis Posthuset
Annoncer expederes til alle Blade i Verden

Søren Jensen

Piano-Fabrik Bredgade 33

National Pianoet 535 Kr.

Øvrige opretstaaende Pianoer 650, 750, 850, 950 Kr.

Flygler 1100, 1200, 1500 Kr.

O. Rasmussens Bogbinderi Øster Farimagsgade 10, St.

Anbefaler sig med alt til Faget henhørende.

Spec. Privat Indbinding. **Komp. Bind til Værket leveres.**

Ring op: Tlf. Øbro 2398 x

MAUPASSANT SAMLEDE VÆRKER

Til de afsluttede Værker foreligger **komponerede Bind.** Løse Bind 90 Øre. Bind og Indbinding 140 Øre.

Kan bestilles hos alle Boghandlere, Bogbindere og direkte fra Forlaget.

forhen **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(Hermann-Petersen)
KØBENHAVN

250. HEFTE
30 ØRE

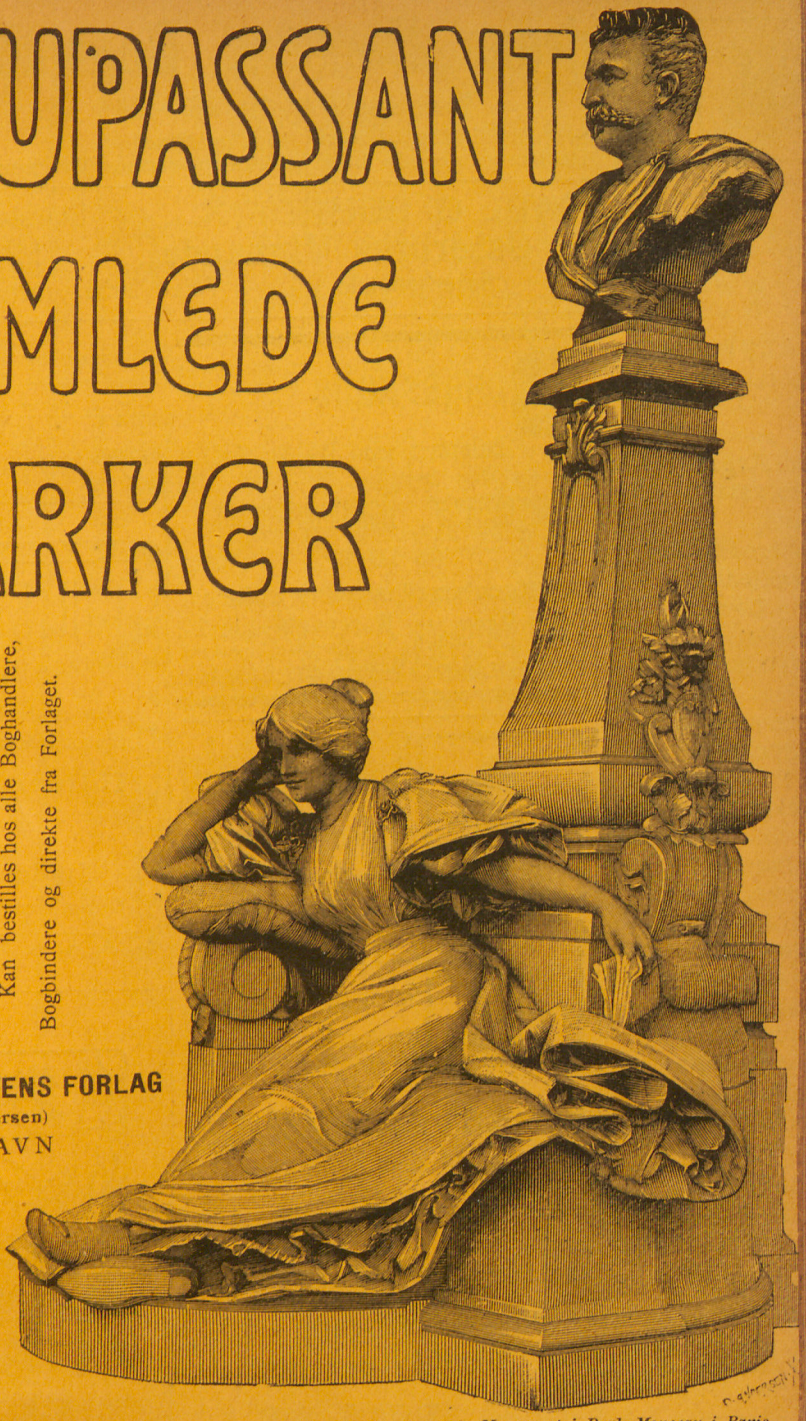

Guy de Maupassants Monument i Park Monceau i Paris

Andreas Hansens Bogbinderi

Købmagergade 25—27

Alle Bøger indbindes til allerbilligste Priser.
De komponerede Bind til Maupassants Værker haves.

Fra
UF BRØNNUM
& Co.s
istyrslager,
Holbergsgade 4
or Studenterforeningen)
anbefales:
ail.Kogekar i alle
tørrelser og Fa-
ons,
illionskjedler,
kekjedler,
np Cemyse- · ·
jedler,
retkjedler med til-
rende Kurve,
terpander,
atpander,
dingforme,
nske Celéforme,
erik. Frysema-
kiner,
rme,
srande,
jepander med til-
rende Forme.
dknive,
sertknive,
nchersaxe,
jelaag,
letfade
samt
● ALT ● ●
henhørende til
s- & Køkken-
· Inventar · ·

ouranter over alle
kler med vedføjede
r over samlede Ud-
tilsendes franco.
Telef. 1255.

CARL G. SCHERFIN.
Østerbros Vinhandel.
Østerbrogade 54. — Telef. 5054.

Største Lager af
Likører (83 Mærker).
Champagne (51 Mærker).
Whisky (67 Mærker).

Pengeskabe forfærdiget af bedste udsøgt Materiale.
Belønnet med Guldmedaille.
Pengekasser, Dokumentkasser
fra 10 Kr.
Ait Kunstsmedearbejde udføres.
Peter Sørensen, Nørrevoldgade 22
(midt for Ørstedsparken)
Butik Telf. H. 223. Værksted Telf. 29536 x.

Køb og Salg
af brugte Bøger.
Størst Fordel bydes af
Th. Johansens
Antikvariat.
12-14 Fiolstræde 12-14
vis à vis Universitetsbiblioteket.
Kataloger over brugte Bøger sendes gratis overalt

Forlovelsesringe
Kontrolleret 14 og 18 Karat
Stort Udvalg i billige
Guld- og Sølv-Varer
25 - Grønnegade - 25
ligefor Ny Østergade
H. PLATE

Massage og svensk Sygegymnastik
Fodpleje
MARIE HANSEN
exam. Masseuse
Østergade 12 [3] — Telefon Byen 1358 x

C. R. EVERS & Co's
Maltpræparater,
som er de bedste, bør altid benyttes i denne
Influenza og
Forkølelsestid.
Fabrik: Ø. Fasanvej 15.
København F. Telef. 3282,

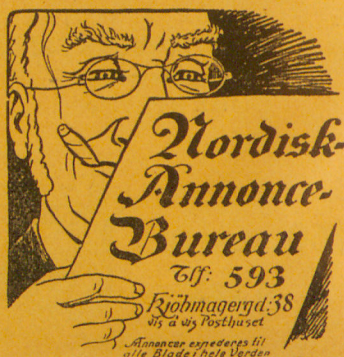

Kejserlig russisk

Hofleverandør

C. R.

EVERS

& Co.

Maltextraktøl

(dansk Sundhedsøl)
à 40 Øre pr. 1/2 Fl.

Export-Malt-Extrakt

(skattefrit)
à 25 Øre pr. 1/2 Fl.

Maltsaft

i Glas & Dunke
til
Maltkur i Hjemmet.
Forlang Brugsanv.

Malt-Bolscher

Menthol do.

Ingefær do.

m. m.
i løs Vægt og i gule,
ovale Blikdaaser
à 15 og 25 Øre.

Sodapastiller

(store og smaa)
i løs Vægt, i Ruller
og i Æsker
à 10 og 25 Øre.

Fabrik:
Østre Fasanvej 15
Københ. F. ✲ Telef 3282

A. JACOBSEN,

FOTOGRAF

St. Strandstræde 6, 3. Sal

Anbefaler sig med alt til Fotografering henh.:

12 Stk.	Cabinet	6 Kr.
12 —	Visit	3 —
12 —	Empire Cabinet	3 —
12 —	— Visit	1 1/2 —
12 —	Visit og 3 Cabinet	4 —

Danske Argus

Nordisk Annoncebureaus
Afdeling for

Avisudklip

Købmagergade 38
Tlf. 593—594

UNIVERSITETSBOGBINDER

D. L. CLEMENTS EFTF.

IMM. PETERSEN

TELEFON 3396 :: :: SILKEGADE 13 III

Alt Bogbinderarbejde udføres smukt og solidt til rimelige Priser. :: Alle komponerede Bind, ogsaa til nærværende Værk, leveres til Originalpriser.

STORT UDVALG I PRØVEBIND FOREFINDES.

Københavns Lampeskærmefabrik

Nyeste Modeller
billigste Priser
en gros & en detail
Lager og Udsalg 1ste S.
Frederiksberggade
27.

NORDISK KUNSTANSTALT

VESTERBROGADE 67[4] (Westend)
TLF. 4481

LYSTRYK, SAAVEL PAA HAANDSOM HURTIGPRESSE

CLICHEANSTALT

Telf. 7101

Søren Jensen

Piano-Fabrik ▭ Bredgade 33

National Pianoet 535 Kr.

Øvrige opretstaaende Pianoer 650, 750, 850, 950 Kr.

Flygler 1100, 1200, 1500 Kr.

O. Rasmussens Bogbinderi Sølvtorvet 85 A, Kld.
under Cafe „Tre Hjørnet"

Anbefaler sig med alt til Faget henhørende.

Spec. Privat Indbinding. **Komp. Bind til Værket leveres.**

Ring op: Tlf. Byen 364 v

HERRER MAMMEN & DRESCHER

St. Annæ Plads 26, København.

Det er mig en Glæde herved at bevidne, at Vaskemaskinen „RENVASK", som jeg købte hos Dem for 2 Maaneder siden, arbejder til min fulde Tilfredshed. Da jeg i 15 Aar har vasket for forskellige Herskaber her i Byen, véd jeg hvad der fordres, og jeg kan sige, at jeg med „Renvask" kan præstere en Vask, som er finere og klarere, end hvad man kan præstere uden Maskine. Jeg kan nu udføre Arbejdet langt hurtigere og lettere, og er ikke som før træt og ødelagt om Aftenen. Fine Gardiner og Sengetæpper kan jeg være sikker paa ikke at faa ødelagt, og Uldtøj bliver ganske anderledes blødt og behageligt end ved Haandvask. Da jeg købte Maskinen syntes jeg, det var mange Penge, men jeg vil nu ikke undvære den for nogen Pris.

Med Agtelse

København, den $^{22}/_{9}$ 1909

Johanne Mathiesen,
Langelandsvej.

HERR CHR. M. DITLEVSEN, Næstved

I Svar paa Deres Forespørgsel angaaende Vaskemaskinen „RENVASK", kan jeg meddele Dem, at jeg har benyttet Maskinen til en Storvask, som jeg ellers havde bestilt Vaskekone til. En saadan Vask plejer at vare fuldt en Dag, men jeg vaskede denne Gang alene ved Hjælp af Deres Vaskemaskine hele Vasken paa ca. 5 Timer, uden Brug af Vaskebrædt, og maa sige, at Maskinen arbejder godt og holder i enhver Retning, hvad den lover.

Fensmark Bageri pr. Olstrup, den $^{29}/_{11}$ 1909. *Kathrina Stigsen.*

MAUPASSANT

SAMLEDE VÆRKER

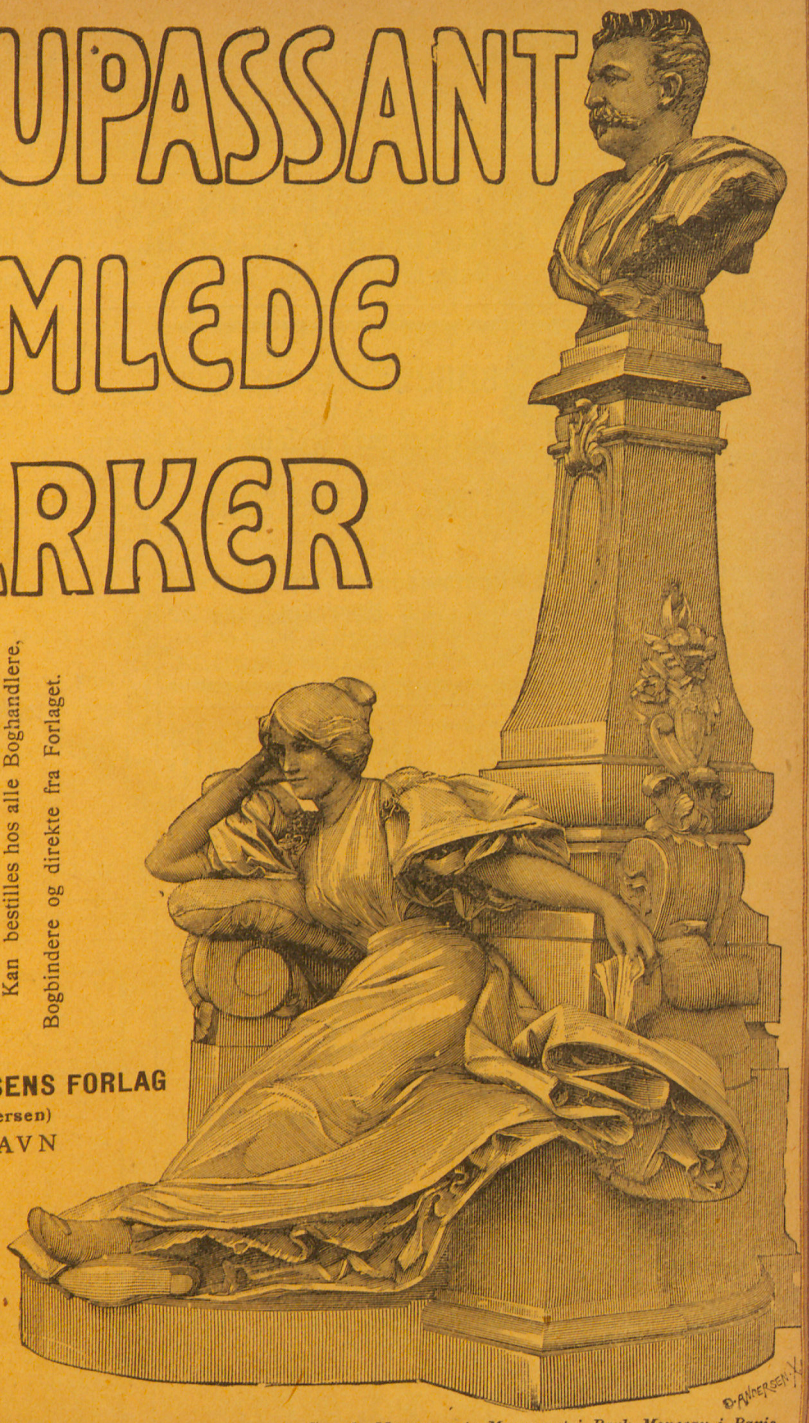

Til de afsluttede Værker foreligger **komponerede Bind.** Løse Bind 90 Øre. Bind og Indbinding 140 Øre.

Kan bestilles hos alle Boghandlere, Bogbindere og direkte fra Forlaget.

forhen **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(Hermann-Petersen)
KØBENHAVN

255. HEFTE
30 ØRE

Guy de Maupassants Monument i Park Monceau i Paris

Andreas Hansens Bogbinderi

Købmagergade 25—27

Alle Bøger indbindes til allerbilligste Priser.
De komponerede Bind til Maupassants Værker haves.

Fra
LUF BRØNNUM
& Co.s
dstyrslager,
Holbergsgade 4
efor Studenterforeningen)
anbefales:
nall.Kogekar i alle Størrelser og **Façons,**
ullionskjedler,
skekjedler,
mp Gemyse- kjedler,
aretkjedler med tilhørende **Kurve,**
uterpander,
aatpander,
ddingforme,
anske Geléforme,
nerik. Frysemaskiner,
forme,
rsrande,
ggepander med tilhørende **Forme.**
rdknive,
ssertknive,
anchersaxe,
egelaag,
øletfade
samt
● ALT ●
henhørende til
lus- & Køkken- Inventar

scouranter over alle tikler med vedføjede ster over samlede Udyr tilsendes franco.

Telef. 1255.

CARL G. SCHERFIN.
Østerbros Vinhandel.
Østerbrogade 54. — Telef. 5054.

Største Lager af
Likører (83 Mærker).
Champagne (51 Mærker).
Whisky (67 Mærker).

Pengeskabe forfærdiget af bedste udsøgt Materiale.
Belønnet med Guldmedaille.
Pengekasser, Dokumentkasser
fra 10 Kr.
Alt Kunstsmedearbejde udføres.
Peter Sørensen, **Nørrevoldgade 22** (midt for Ørstedsparken)
Butik Telf. H. 223. Værksted Telf 29536 x.

Køb og Salg
af brugte Bøger.
Størst Fordel bydes af
Th. Johansens Antikvariat.
12-14 Fiolstræde 12-14
vis à vis Universitetsbiblioteket.
Kataloger over brugte Bøger sendes gratis overalt

Forlovelsesringe
Kontrolleret 14 og 18 Karat
Stort Udvalg i billige
Guld- og Sølv-Varer
25 - Grønnegade - 25
ligefor Ny Østergade
H. PLATE

Massage og svensk Sygegymnastik
Fodpleje
MARIE HANSEN
exam. Masseuse
Østergade 12 [3] — Telefon Byen 1358 x

C. R. EVERS & Co's
Maltpræparater,
som er de bedste, bør altid benyttes i denne
Influenza og Forkølelsestid.
Fabrik: Ø. Fasanvej 15.
København F. Telef. 3282,

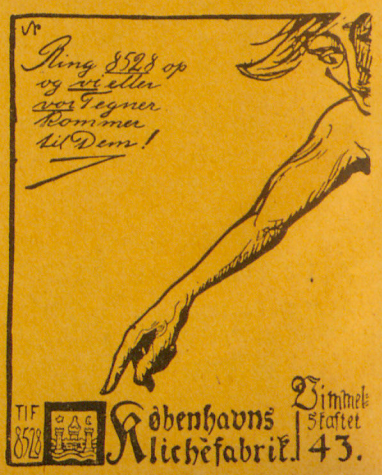

Kejserlig russisk

Hofleverandør
C. R.
EVERS
& Co.
Maltextraktøl
(dansk Sundhedsøl)
à 40 Øre pr. 1/2 Fl.
Export-Malt-Extrakt
(skattefrit)
à 25 Øre pr. 1/2 Fl.
Maltsaft
i **Glas & Dunke**
til
Maltkur i Hjemmet.
Forlang Brugsanv.
Malt-Bolscher
Menthol do.
Ingefær do.
m. m.
i **løs Vægt** og i gule,
ovale Blikdaaser
à 15 og 25 Øre.
Sodapastiller
(store og smaa)
i løs Vægt, i Ruller
og i Æsker
à 10 og 25 Øre.
Fabrik:
Østre Fasanvej 15
Københ. F. ✿ Telef 3282

A. JACOBSEN, ⊟ FOTOGRAF ⊟
St. Strandstræde 6, 3. Sal

Anbefaler sig med alt til Fotografering
henh.: 12 Stk. Cabinet 12 — 6 Kr.
12 — Visit 12 — 3 —
12 — Empire Cabinet 12 — 3 —
12 — Visit 12 — 1½ —
12 — Visit og 3 Cabinet 12 — 4 —

Danske Argus
Nordisk Annoncebureaus
Afdeling for
Avisudklip
Købmagergade 38
Tlf. 593—594

UNIVERSITETSBOGBINDER
D. L. CLEMENTS EFTF.
IMM. PETERSEN
TELEFON 3396 :: :: SILKEGADE 13 III
Alt Bogbinderarbejde udføres smukt og solidt til rimelige Priser. :: Alle komponerede Bind, ogsaa til nærværende Værk, leveres til Original-priser.
STORT UDVALG I PRØVEBIND FOREFINDES.

Københavns Lampeskærmefabrik

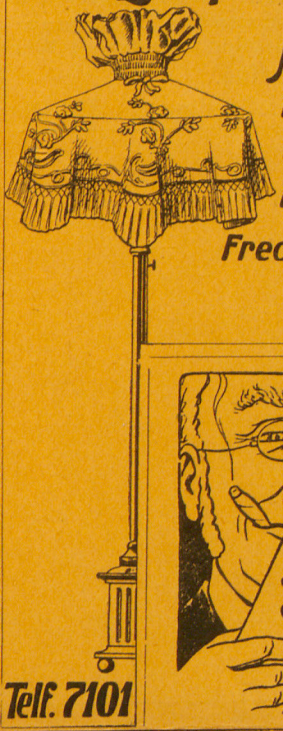

Nyeste Modeller
billigste Priser
en gros & en detail
Lager og Udsalg 1ste S.
Frederiksberggade
27.
Telf. 7101

Søren Jensen

Piano-Fabrik Bredgade 33

National Pianoet 535 Kr.

Øvrige opretstaaende Pianoer 650, 750, 850, 950 Kr.

Flygler 1100, 1200, 1500 Kr.

O. Rasmussens Bogbinderi Øster Farimagsgade 10, St.

Anbefaler sig med alt til Faget henhørende.

Spec. Privat Indbinding. **Komp. Bind til Værket leveres.**

Ring op: Tlf. Øbro 2398 x